

CHITRALEKHANAMU

A TREATISE ON PAINTING

BY

T. RAMA ROW,
JEYPORE.

MADRAS :

V. RAMASWAMY SASTRULU & SONS

192, ESPLANADE.

1918.

చిత్రలేఖనము .

గ్రంథకర్త:—

తలిసెట్టి. రామారావు,
జయపురము .

చెన్నపురి :

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్

వారిచేఁ బ్రకటితము.

CHECKED 1951

Checked 1965

HECKED 1951

అంకితము.

ఈ నాగ్రంథమును

నాకు విద్యాబుద్ధులం గలవలె మన్నించుచున్నాను

మ. రా. రా. శ్రీ.,

గొడవర్తి. రామదాసుపంతులు,

B.A., గారికి

విద్య య పూర్వకమున

సమర్పించుచున్నాను.

INTRODUCTION.

ప్రీతిక.

ఇంగ్లీషుంశములను హెన్రీ వార్రెన్, (Henry Warren, K. L.) గారి యుపన్యాసములనుండియు, నాని ప్రాసిన పుస్తకములనుండియు మిసెస్ మెర్రిఫీల్డును (Mrs. Merrifield) హెన్రీ ముర్రేయును (Henry Murray, F. S. A.) ఫిలిప్ డెలమాట్టియును (Philip H. Delamatte) జే. ఎబుబ్యా కాన్వెల్లును (J. W. Carnwell) ప్రాసిన గ్రంథములనుండి తీసితిని. అందులను నాగ్రంథకర్తలకు కృతజ్ఞుడనై యున్నాను.

ఇట్టిగ్రంథములు తెనుగుభాషయందు వరుదు. లేనదియే చెప్పవచ్చును. ఇందుచేత నాలోచనమున తప్పులు కలుస్తమును ప్రాయః గణంగితిని.

ఈపుస్తక మహాసంఘము చదువుటకు పనికిరాదు. కృతచిహ్నము చిత్ర లేఖనమునకు దారితీసట కచ్చులవారికి గాని చిహ్నగ్రంథ ముపయోగపడును.

చిత్ర లేఖనము నేర్పుకొనువారికి ఏభాషాభాషయు పక్కటలేదు. చదువనెఱుంగునీవాన విద్య నుండు ప్రవీణులగుచున్నాన. పండితులు క్షీణ అనుపదవిపోవచ్చును. అందులకు నీగ్రంథమును నాభ్యవేంకట సూర్యులైతిని రచించితిని. నేను పండితులనుకాను. ఈవిషయమున పండిత్య మహాసంఘము. అందులను నాగ్రంథభాషాపండితుల నాయందు కినుకబూననందురుగానో!

ఈగ్రంథమును చదువువారి కొకమాట. బహుశ్రమము చదివి యేవోముములు పాఠవేరుక యందుండు ప్రతియంశమును జాగ్రత్తగా గమనించి అనుభవములను ప్రవీణులు కావలెను. ఆంధ్రనాటకము పేరును లోకముంతటను వ్యాపించియుండును.

ఆంధ్రభాషయందు దుండురింగులస్థితి సరియైనది తెనుగునందు నేవు. వానికి పరిమోచి కల్పించుట కంతయు ప్రయత్నించితిని కాని నిష్ఫలమైజంబై నది. ఆంధ్రభాషాజ్ఞానులును, అనుభవజ్ఞులును ఇట్టివేలరు కల్పించి నాకు తెలియజేసినయెడల రెండుతూర్పునందు సరింతుకొనెను. గ్రంథమునకు దుండురింగులు కనుపఱచి యుండు స్థితి నానిని పరిరంజింప వారికి కృతజ్ఞుడనై యుందును.

ఈపుస్తకము పురుషుల కలిగించు నాశంక్రియను కీర్తితేస్తునైన ము.రా.రా.ప్ర., నీతిముగ్ధములగుచో దీని విభిన్నస్థితిబట్టియు, ఇవృత్తునున్న యుష్మతపాతకాలయందు ప్రధానోపాధ్యాయులుగ నున్నుండుట్టియు, మధురను ము.రా.రా.ప్ర., గొననన్ది. కామదాసుండులు, బి.సి., గారికి, ఈపుస్తకమును పఠించి యుద్ధిట జూర్పించుటలుగు ము.రా.రా.ప్ర. పురుషులు పండితావ్రువంతులు, బి.సి., గారిని నా ముఖ్యులైనందుములు. ఈగ్రంథమును ప్రాయుటయందు నా కెంతేసియు సహాయముచేరిన నాన్నహితులగు కామేశ్వరరావు, తా.నాగిరేణు శేనంతయు కృతజ్ఞుడను.

ఈచిత్ర లేఖనమందు మిక్కిలి యభిరుచిగలవానను, సంస్కృతాంధ్రగ్రంథము లనేముల ప్రకటించి 40 ప్ర. శతమునకు మహోపకారము నొనర్చినవానను, చెన్నపురి: నావిన్య. రామస్వామి శామిలవారి పుస్తకాలగారీ వావిన్య. వేంకటేశ్వరులగారి ప్రతాపమున నేనీగ్రంథమునకు పూనుకొన్నవాడను కాని వారికి నాకృతజ్ఞుడనై న్నెఱుంగుచున్నాను.

జయపురము,
30-1-1918.

ఇ.య. విన్నవించు
భాషాసేవకుడు,

తల్లిసెట్టి. రామారావు,

గ్రంథకర్త.

BOOK I.

పు.

ప్రథమ భాగము.

మొదటి ప్రకరణము	1
రెండవ ప్రకరణము	2
మూడవ ప్రకరణము	4
నాల్గవ ప్రకరణము (వృక్షములు)	5
ఐదవ ప్రకరణము	6
ఆడవ ప్రకరణము	6

రెండవ భాగము.

మొదటి ప్రకరణము	8
రెండవ ప్రకరణము	9
మూడవ ప్రకరణము	10

మూడవ భాగము.

(ప్రదేశ చిత్రలేఖనము)	13
----------------------	------	------	------	------	------	----

నాల్గవ భాగము.

(మనుజుని రూపము)	15
-----------------	------	------	------	------	------	----

ఐదవ భాగము.

(ధాయాపటమును పెద్దదిగ వ్రాయుట)	17
-------------------------------	------	------	------	------	------	----

BOOK II.

ప్రథమ భాగము.

(రంగులను పూయుట)	20
-----------------	------	------	------	------	------	----

రెండవ భాగము.

(ప్రదేశపటములను రంగులతో చిత్రించుట)	25
------------------------------------	------	------	------	------	------	----

మూడవ భాగము.

(చెట్లు, వాటిని చిత్రించువిధము)	27
---------------------------------	------	------	------	------	------	----

నాల్గవ భాగము.

(మానవుల ప్రతిరూపములను రంగులతో చిత్రించుట)	36
---	------	------	------	------	------	----

ఐదవ భాగము.

చిత్రలేఖనము.

BOOK I.

ప్రథమభాగము.

— మొదటి ప్రకరణము. —

బాలుకు చిత్రలేఖనమునందు మిగుల శ్రద్ధ సహించెదరు; కాని వీరియందు దీగుణమును వృద్ధి పొందించుటకు పెద్ద తోమియు ప్రయత్నింపలేదు. దీనిని వృద్ధి పొందించుటకు ముందే శిశువులో చాలవంది చిత్రలేఖనము వెలువడెను.

చిత్రలేఖన మనేకవిధములగు బంగుచుండును. పెన్సిలు, కరెక్ (Crayon), మసబొగ్గు, రంగులు, కంచెలు, కలము మొదలగునవి యుపయోగించి చిత్రములను వ్రాయవచ్చును. కాగితమును బొమ్మపూసముగ కట్టింపవచ్చును. మట్టితో ప్రతిమలను చేయవచ్చును. గాతిమీలను బొమ్మలను చెక్కవచ్చును.

మనస్సును పుట్టినయుద్దేశమును మనము పైనిచెప్పిన పరికరముల నుపయోగించి పైకి కనబడుచున్నవి. ఒక పిల్లి చాచమీలను పండుకొనియున్నట్లు మన మనస్సును దూహించి దానిని కాగితముమీద పెన్సిలుతో వ్రాయవచ్చును. రంగుతో చిత్రంపఁగలము. కరెక్తో కాగితమును కట్టింపవచ్చును. కట్టితో కట్టిమీలను చెక్కవచ్చును.

బాలురకు నేర్పించుటకుందు పెన్సిలును, రంగులను, వాధారణముగ నుపయోగించెదరు.

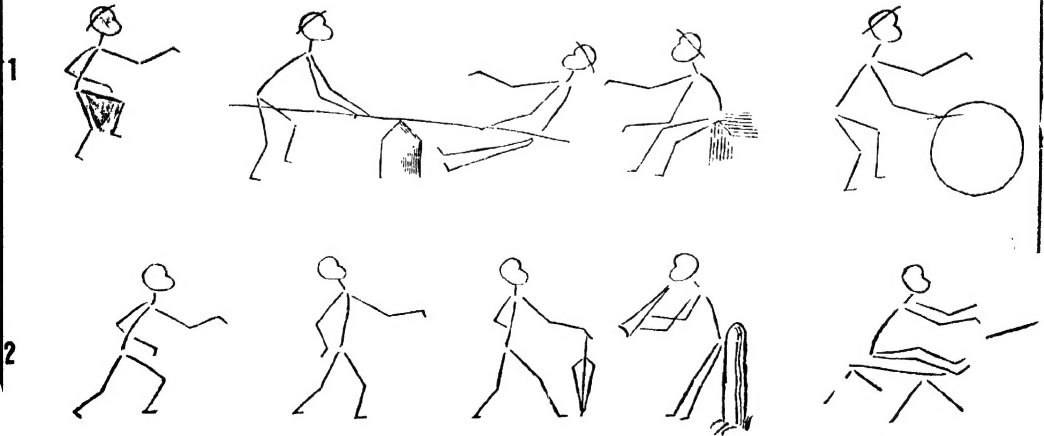
ఒకబొమ్మనుగూచి వ్రాయుట చాలాచక్క. దీనిని బదులు నిజమైన వస్తువును బాగుచేటికిచ్చి వ్రాయించుటగంచిది.

చేయి మనస్సుయొక్క నాకరి. అందుకల మనమన పుట్టిన యుద్దేశమునే వ్రాయించుట యుత్తము.

ఈదిగుల నుపహరించి ప్రకారము బాలురకు నేర్పి చాలా గాంచిది. బాలు రాడుకొనునట్లు వ్రాయించి వారి కత్యానందము కలుగును. చిత్రలేఖనమునందభిగచి కలుగును. —I— చూడుము.

ఈ చిత్రములయందు బాలురకును పెద్దవాంక్రికును భేదము సౌనున్నట్టివియును. బాలురకు దేహమును పట్టిచూప శిరస్సి పర్చదినందును. పర్చవారికి చిన్నదిన నుండును. —II— చూడుము.

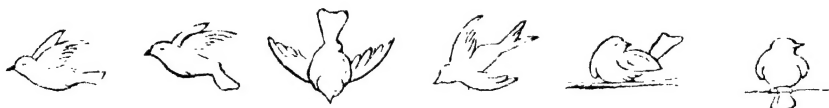
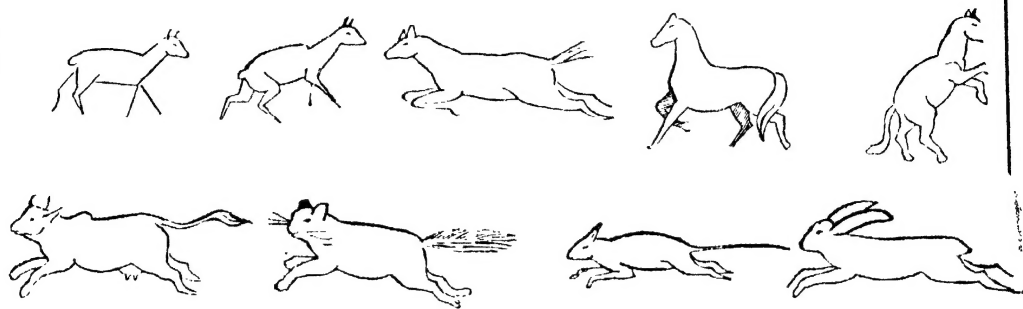
ఇం దభ్యాసముతర్వాత మనుజు ల్లేదైనవనిని చేయుగున్నట్లుల వ్రాయించవలయును.

మొదటి ప్లేటు (Plate) యొక్క సంఖ్య. రెండవ ప్లేటు చిత్రము (Figure) యొక్క సంఖ్య.

ఈ రేఖ ముందే జంతువులను వ్రాయించబడెను.

2 చూపు.

2

తెండ్రుప ప్రకరణము.

కొండము చేరు కురిగినదనినా తెండ్రుపేటలోను వ్రాయుటనభ్యసించుచున్నాము.

3—1 న 2 చూపుము.

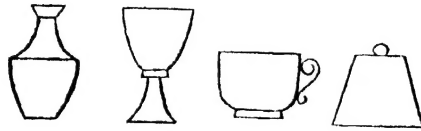
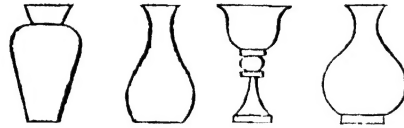
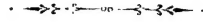
ఇది చక్కగా వ్రాయగలిగినదనినా నీదిగా ను హరించినది తెండ్రుపేటలో వ్రాసిన చక్కగా వ్రాయు.

3—3 న 1 చూపుము.

3

N. B. — పై సూచించిన 3—కి 1 సంఖ్యలవి. వ్రాయుట చాలా కష్టమైనది. వీరయందు బాటురసం చాలా యభ్యాస ముండువలెను. మొదట ఎడమచేతితోను తరువాత కుడిచేతితోను వ్రాయించునుండువలెను. అనేక సన్తువుల నొకపర్యాయము వ్రాయుటకింక నొక సన్తువునే యనేకపర్యాయములు వ్రాయుట చాలా అభ్యసరిము.

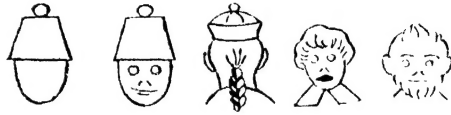

వ్రాయుటయందు ప్రభుత్వ

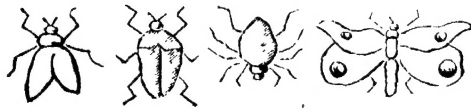
కలిగియుండునది అభ్యసనకి కాం

జాలదు. అందులకు నీదిగూడ

పెద్దవి వ్రాయించునయ్యును.

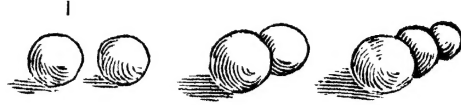

4—కూడము.

❖ మూడవ ప్రకరణము. ❖

వస్తువులన్నియు మనకు సనుదూరములం దుండువు. కొన్ని దూరముగ నుండును. మరికొన్ని కన్నకన్న నుండును. దూరముగ నున్నవి చిన్నవిగ కనబడును. దగ్గర నున్నవి పెద్దవిగ కనబడును. ఇట్టిసమయమున స్త్రాయులయందు మిగుల బాగానుకత్తో నుండువలెను.

మరుభూమికంకు గిక్కి

కుప్ప పెద్దదిగ నుండును.

అట్టి సమయమునందు గిక్కి

కుప్ప దూరముగ నుండిన

పెద్దదిగ కనబడును. చాల

దూరముగ నుండినచిన్నదిగ

కనబడును.

5—3 ది 4 చూడుము.

ఒకవస్తువు ముందు మిట్ట

యొకవస్తువు పుండిన పెనుక

నున్నవస్తువు కొంతవరకే

కానబడును. ముందునున్న

వస్తువు పూర్తిముగ కన

బడును. 5—4 చూడుము.

సమానమైన చెంబులను

తీసుకొని పీచిలుమీదనో,

నేలమీదనో యుంచి వ్రాయ

వలెను. ఇంకొక సంగతి. దూర

ముననున్నవానిని కొంచెమెత్తి

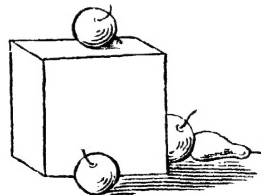
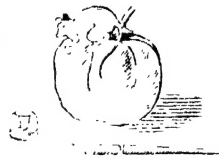
ప్రదేశమునందువ్రాయవలెను.

5—1 చూడుము.

కొన్ని వస్తువులు పెద్దవి

గను మరి కొన్ని చిన్నవిగ

నుండును. 5—2 చూడుము.

నాల్గవ ప్రకరణము. *

వృక్షములు:— మొదట మొత్తటి చెట్లను తీసికొని చెట్టుయొక్క ప్రభాగమునందు ఎక్కడనీచి యున్నదో దానిని వ్రాసి పిచ్చుట వెలుతురు పడుచున్న భాగములను వ్రాయవలయును. తరువాత కొమ్మలు పైకిచూపుటల బాగునాకతతో వ్రాయవలెను. పిచ్చుట మొండెముచు చిత్రింపవలెను. 6—1 చూడము.

కొన్నికొన్ని సమయములయందు కొమ్మలు కానరావలెను. వీనిని వ్రాయుటయందు బాగునాకత గలిగియుండువలెను. చెట్టుయొక్క మొండెము మిగిలి పైకిచూపుటల కొమ్మలుండునట్టివి సన్నమెవ్వరు. 6—2 చూడము.

అనేకజాతుల చెట్లన్నవి. యొక్కచెట్లు పొట్టిగను వట్టముగను ఉండును. మున్నగుచెట్లు పొట్టిగను ఉండును. కొన్ని చెట్లయందు వట్టపువట్టపునూత్రములు ఉండును. కొన్ని చెట్లుయొక్క కొమ్మలందు ఆకులు ఉండును. వివిధజాతుల చెట్లను వ్రాయుటయందు వానివానికనూపును ప్రదర్శించును వ్రాయవలెను. 6—3 చూడము.

తుప్పుగొమ్మ మొండెము కావరాదు.

6—4 చూడము.

హారమున నున్న చెట్లగమూహములందు కొమ్మలు కాని విడి విడి చెట్లుకాని కావలెను. 28—చూడము.

ఆకులనేకవిధములు. బోలున చేతి కొమ్మలకు సెచ్చి గాన హారమును వ్రాయవలెను. ఇది బోలున సెచ్చి తరువాత కొమ్మలను వ్రాయవలెను. 7—చూడము.

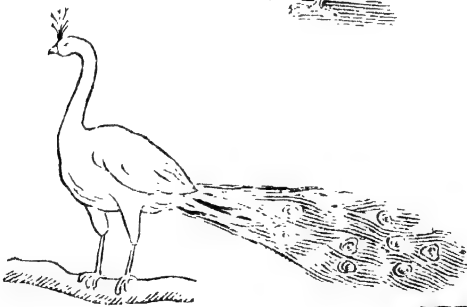
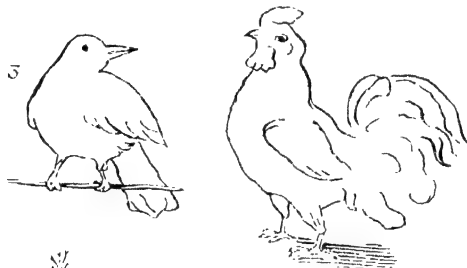
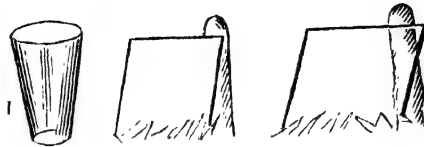
❦ ఐదవ ప్రకరణము ❦

వెనుకనున్న వస్తువు దాని ముందున్నదానిచే కొంత చుట్టూ కప్పుబడుననియిదిసరకే చెప్పి ముంటిని, ఇది అన్నివిధములందును సజముకాదు. అన్నియొక్క వెనుకనున్న వస్తువుకొంతవలెను. కాని అప్పుడు ప్రాయుటయందొక పక్షమున్నది. దానియందు ప్రకాశము ప్రతిధలించును.

8—1 చూడుము.

చంచాము లేనినీటిని కొంత బాటుచేతు కప్పుము. దానికొక్కను ముట్టెయొక వస్తువునుంచి నీ రివట మన్నటులు కనబడునని చెప్పును.

8—2 చూడుము.

8—2 సంఖ్యగల బొమ్మలో నొకచెల్లెవున్నటులు ముఖముగ వ్రాలియును. చేపపై కెగయునపుడు కాని నీటిపయ్యలీడినపుడుకాని నీటిలో చంచలించుచేయును. ఇటులు వ్రాసి చుట్టట నీ దున్నటులు స్పష్టముగ తెలియును.

కొన్ని సమయములయందు దిట్టగు లేవపుట్టిన నీటియొక్క పనినబట్టి అచ్చట బలమున్నటులు తెలియును.

మూవ్యుల వెలుతుగునుబట్టి వస్తువుల రంగు మాటునుంచును. తీవ్రమగు రంగుల కాదునున్నపుడును, ముఖ్యచేసినప్పుడును, వ్రాయించును వివిధవిధములు వస్తువులు కానబడుచుండును.

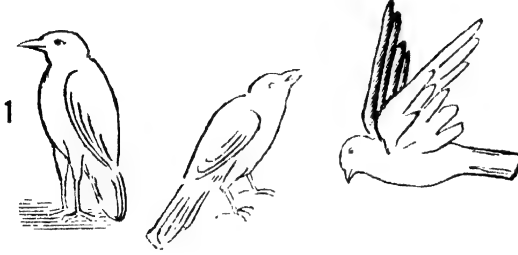
8

❦ ఆఠవ ప్రకరణము. ❦

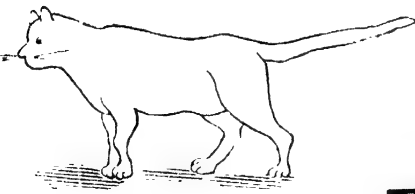
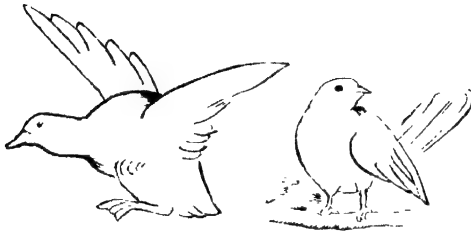
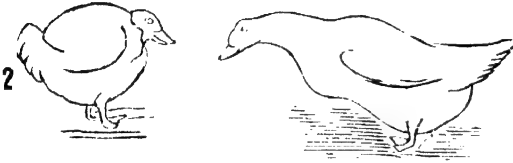
తెలుగుకు బుట్టి, కాస్తా, మొదలగునవి యుండును; కాని వానియొక్క రూపములనుబట్టి యిదికాక, ఇది లేదుగలము.

8—3 చూడుము.

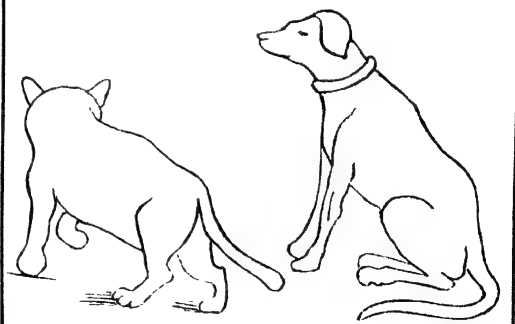
పక్షుల వాదములు వాని దేహములకు సమానముగా మధ్య నుండును. లేనిచోట పక్షి పక్షివోవును. అది యేమిని చేయుచున్నదో తెలియజేయుచు వ్రాయవలెను. 9—1 చూడుము.

తొలి కొన్ని సమయములందు మించి కే త్తియుండును. పక్షి కొన్ని సమయములందు దించి యుండును. ఎగువన పక్షులు తక్కిన పక్షివిధముల నుండును. పక్షుల పక్షములు వ్రాయుటయందు దీనివిషయమై మిగుల బాగా నుకతము నుండునలెను. 9—2 చూడుము.

ఒక్కొక్క జంతువున కొక్కొక్క స్వభావ ముండును. పావులు పిల్లి ఎలుకను పట్టువట్టుల వ్రాసిన సమయముగ నుండును. కనుక దేని స్వభావమును చూపుచు దానిని వ్రాయవలెను. 9—3; 10 చూడుము.

9

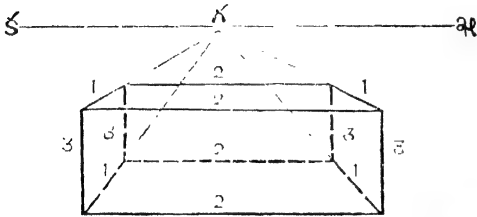
10

రెండవ భాగము.

— మొదటి ప్రకరణము. —

మన మేల్పడననప్పయు చూచి వ్రాయుచుండు మన నృప్తిమట్టమునుబట్టి దానియొక్కరూపు మాటబుందును. ఈవిధమైన చిత్రలేఖనము సభ్యునించుటకు మనము మొదట నొకపెట్టెను తీసికొనుచును. దానిని మనము కొంత దూరమున నుంచి వ్రాయుట ప్రారంభింపవలయును.

11—చూడుము.

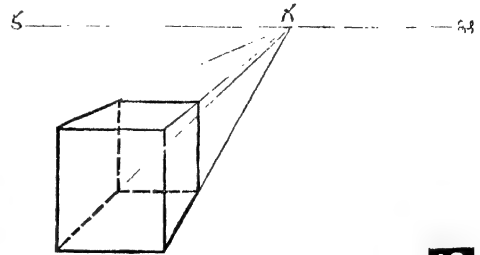

11

“ గ, ఖ ” అనుగీత సవనృప్తిక సమాసముగనున్న వనుకొంచుము. ముందుగా “ గ ” అను చుక్కమీదికి బుడగుచుండును. 1, 2 నెండుగ గీతలన్నియు “ గ ” క్కురి కలియును. 3, 3 నెండుగలగీతల సమాసముగా గనబడును. ఈపెట్టె సవనృప్తిమట్టమునకి దిగువ నున్నది గనుక దీన్ని భాగము మనకుఁ గనబడుచున్నది. సమాసముగనున్న యెడల రెండువైపుల కనబడును. మీడిభామును, ఎదుటిభాగమును కనబడును.

ఈక్రిందిపెట్టె మననృప్తికి కొంచెముదిగువను, ప్రక్కను నున్నది. అందుచలన మూడువైపులుకనబడుచున్నవి. ‘ గ, ఖ ’ అనుగీత ఏమి? యని మీరు నన్ను ప్రశ్నింపవచ్చును. సముత్తరమున నీలునబడినము న్నమునైపునకు చూచిన యెడల భూమికిగ, ఆకాశమునకును, విడిదీయు క్షిప్రముగఁగి కానబడును. దీనినేదిగంతుమందుగు. ఇదియే మూగీత.

12—చూడుము.

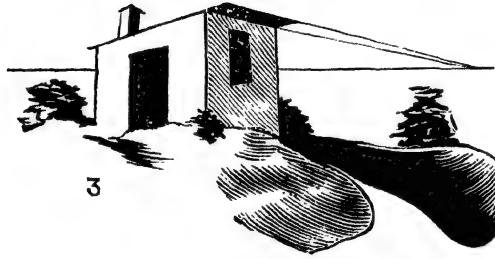
12

ఈక్రిందియిచ్చునవనృప్తిమట్టపుగీతలన్ని నెత్తుగానున్నది. అందుచలన ఇంటికప్పుయొక్క క్రిందిభాగము కనబడుచున్నది. ఏనన్నునై మన నృప్తిమట్టపుగీతకు దిగువ నున్న యెడల ఆవస్తాపుయొక్క భాగమును, నృప్తిమట్టపుగీతకు వైసయున్న యెడల ఆవస్తాపుయొక్క అడుగుభాగమును కనబడును.

13—3 చూడుము.

ఎన్ని పెట్టెలుంచినను
యిదియేవిధముగ భూమికి
సమాంతరము (Parallel)
గా నున్న అంచులన్నియు
ఈ దృష్టిమట్టపు గీతయందు
మనకంటికి సమముగా నున్న
చుక్కవద్దనే కలియును.

13—1 చూడుము.

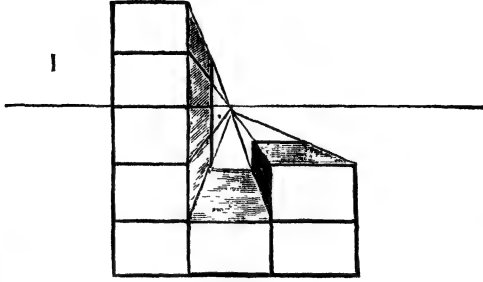
3

13

❖ రెండవ ప్రకరణము. ❖

మన యెదుట నొక పెట్టె నుంచుకొని పండ్రెండడుగుల దూరమునఁ గూర్చుండి వ్రాయు మొకలిప్తవలెను. వ్రాయునపుడువాత్రము పెద్దపెన్నిలు దగ్గర నుండవలెను. ఈపెన్నిలుతో కొలుచుచుండవలెను. 1-వ నెంబరుగీతను కొలుచునప్పు డీవిధముగ కొలువవలెను.

14—1 చూడుము.

2

కాని యిదిగవ నుడ
హరించినపటముననుసరించి
చూడ మనము పైనుడహ
రించినది తప్పని తోచును.
కాని అటులకాదు.

13—2 చూడుము.

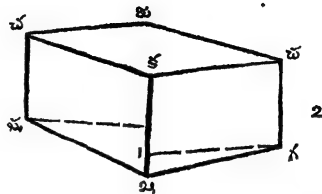
ఒకటవనెంబరు గీతలన్ని
యు దిగంతమునం దొక
చుక్కదగ్గరకలియును. రెం
డవనెంబరు గీతలన్నియు ఆ
గీత మీదనే మఱి యొక
చుక్కవద్దను కలియును.

దానికంటే మనకు చిన్నపటము వచ్చినయెడల రేండుమూడుమారులు పెద్దది చేయవచ్చును.

14—2 చూడుము.

పెట్టెను వ్రాయునప్పుడు 'క, ఖ' అను గీతను కొలిచి నిట్రము (Perpendicular) గా వ్రాయవలయును. తరువాతను 'గ, ఘ' లను నిర్ణయింపవలసియున్నది. పెన్సిలును ఆమూలలకు సమానముగాను భూమికి సమాంతరము (Parallel) గా నుంచి 'క, ఖ' యనుగీత నెక్కడ కలియుచున్నదో కనుగొనవలెను. తరువాత ఆగీత కీమూల లెంతదూరమున నున్నవో కొలిచినయెడల వీని యొక్క స్థలము నిర్ణయమగును.

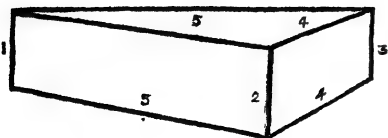
14

ఈమూలలనుండి "గ చ" "ఘ చ" యను గీతలను "క ఖ" యనుగీతకు సమాంతరము (Parallel) గా వ్రాసి వానియొక్క పొడవును కొలవలెను. అప్పుడు "చ ఛ" లు నిర్ణయమగును. తరువాతను "ఛ క" "ఛ ఖ" "ఘ క" "గ ఖ," అనుగీతలను సులభముగా వ్రాయవచ్చును ఇంక "జ" యను చుక్కను నిర్ణయింపవలయును. మునుపటివలెనే పెన్సిలును "జ" యనుచుక్కకు సమముగాను, భూమికి నిట్రము (Perpendicular) గాను పెన్సిలునుంచి ఆపెన్సిలు "చ క" అనుగీత నెచ్చట కలియుచున్నదో కనుగొనవలెను. తరువాత నాస్థలమువద్దనుండి "జ" యనుస్థల మెంతదూరమున నున్నదో కొలిచి "జ" ను నిర్ణయింపవలెను. అప్పుడు "ఛ జ" "చ జ" యనుగీతలను గీయుట సులభము. ఈవిధముననే యేపెట్టెనైన గృహమునైనను శుభ్రముగ వ్రాయవచ్చును. కాని మునుపుచెప్పినప్రకారము కొన్నిగీత లొకచోటను, మఱికొన్ని గీతలు మఱియొకచోటను దిగంతముమీదను కలియునని జ్ఞాపకముంచుకొనవలెను. ఈప్రకారముగ మీరు వ్రాయుపటమునందు తేనియెడల వ్రాసినది తప్పని తెలిసికొనవలెను.

❖ మూడవ ప్రకరణము. ❖

ముక్కుణపు ఆకారముగల ఘనపదార్థము.

15—1 చూడుము.

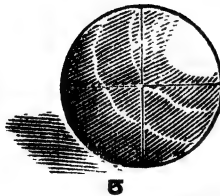
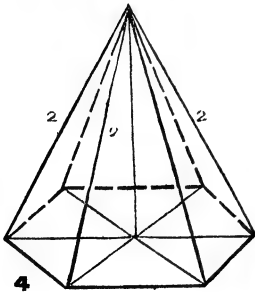
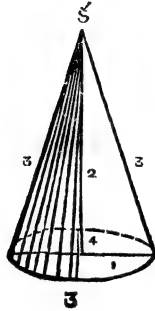
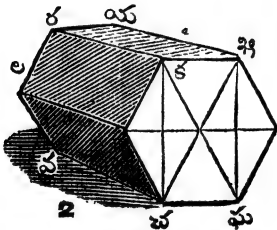
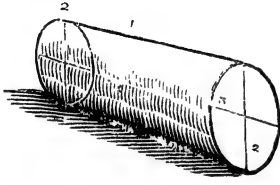
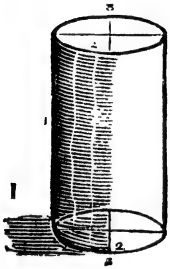
15

ఇది వ్రాయుట సులభము. మునుపుచెప్పినప్రకారము 1, 2, 3, నెంబరులగీతలను గీయవలెను. ఇందు 4-వ నెంబరు గీత యొకచోటను, 5-వ నెంబరుగీత యొకచోటను కలియును. కాని చక్రవాళమునకు సమమైనగీతకు సమాంతరముగ నున్నగీత లెప్పటికిని కలియును.

స్తంభాకారము.

16—1 చూడుము.

దీనిని వ్రాయునప్పుడు 1, 2, నెంబరుల గీతలను వ్రాయవలెను తరువాతను 2-వ నెంబరు గీతలను రెండు సమభాగములుగా భాగించి దీనికి సమకోణములు వచ్చునట్లు 3-వ నెంబరు గీతలను కొలిచి వ్రాయవలయును. ఈ గీతలుకూడ రెండు సమభాగములుగా భాగింపబడియుండవలెను. అనగా 2, 3 నెంబర్లగీత లొకదానినొకటి సమ కోణములు వచ్చునట్లు కలిపికొని సమభాగములుగా భాగింపబడవలయును. (They must bisect each other at Rt. \angle) వీనిసహాయమువలన పంకరగీతలను సులభముగ వ్రాయవచ్చును.

రైట్ ప్రిజము. 16—2 చూడుము.

మొదట “చ ఘ” అను గీతను నిర్ణయించి “చ” ద్వారా “చ క” అనుగీతను, “ఘ” ద్వారా “ఘ ఖ” అనుగీతను కొలిచి నిట్రముగ వ్రాయవలెను. వెంటనే “క ఖ” అనుగీత నిర్ణయముగను. ఆరెంటి సహాయమువలన “క ఘ”, “ఖ చ” అనుగీతలను వ్రాయవలెను. ఇదివరకు రెండవ ప్రకరణముందు చెప్పిన విధమున “గ” ను “చ” ను నిర్ణయించి “చ ఛ” “ఛ క” “గ ఖ” “ఘ గ” అనుగీతలను వ్రాయవలెను. “గ ఛ” యనుగీత “క ఘ” యును “ఖ చ” యును కలియుచోటుద్వారా వెళ్లుచుండవలయును. అటు లలేనియెడల చిత్రము తప్పని తెలిసికొనవలయును. ఇది ఁజుకు వ్రాసిన గీతలసహాయమువలన “యరలన” అను నిర్ణయించి “యర” “రల” “లవ” అనుగీతలను వ్రాయవలెను. తరువాతను “ఖయ” “కర” “చల” “చవ” అనుగీతలను వ్రాయవలెను.

మఱియొకవిధముగ వ్రాయవచ్చును. ‘యరలవ’ అను నిశ్చయించి “ఖయ” “కర” “చల” “చవ” శేఖలను వ్రాసినతరువాత “యర” “రల” “లవ” అను వ్రాయవచ్చును. ఇదియే మంచిత్రోవ యని నా యుద్దేశము.

ఈపటమును వ్రాసినతరువాత నిది సమముగానున్న దా యని చూడవలసియున్నది. 4-వ నెంబరు గీతలన్నియు దిగంతముదగ్గర కలసివయెడల సమానముగ నున్నదని తెలిసికొనవలెను. దిగంతమున కీగీతలు సమాంతరముగా నుండినయెడల నిదివరకు చెప్పినప్రకారము ఇవి యెప్పు టికిని కలియవు.

16

అ ము . 16—² గూడము.

1. మొదటి 1-వ నెంబరు గీతము దీనిని రెండు సమభాగములుగా ను వ్రాయవలెను. పిమ్మట పటము కాలమును వ్రాయవలెను. ఈ సమంక్షి “క” ను కేతనముగా నొక శ్లోకము గీయవలెను. ‘క’ అను పదమును ముందుననుకొని వాతావరణము నెంబరు గీసియు పలుకునందు మా పిమ్మట కాలము లిఖించవలెను. శుభవాతావరణములు 1, 2, 4 నెంబరులు గీసియు రిఖ్యంతి తొడిచి వేయవలెను.

పెద్దలను చూడబడినది. ఇట్లే చిక్రిమునిను ప్రాము
సంఘము లానంపనమునకు సహాయ నిబ్బరణ⁶ పంపిడి
వేయదు ముగిసిమా.

గో ఫ) రా కా ర ము.

16—1 వర్గాలకు పదు.

పనిచేసే ప్రజమునందు చెప్పుచుకొనియు, పండి
 వట్టమును వ్రాసి 1-వ నెంబంగోళిను జాణుండువరకే
 వ్రాయుచెడు. పట్ట 2-వ నెంబంగోళిను వ్రాయుట కష్ట
 మునందు. ముందుచెప్పుచున్నమున నుచున్నవలె నన్ని
 టను విజ్ఞునతో జూచుకొనవలసి చెప్పుచేయవలయును.

గ్రామము.

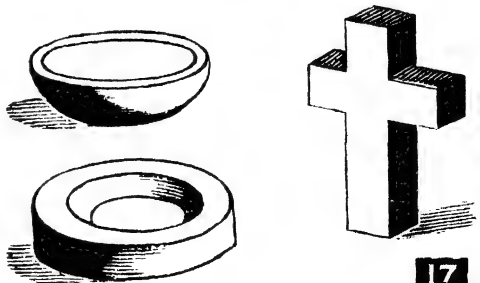
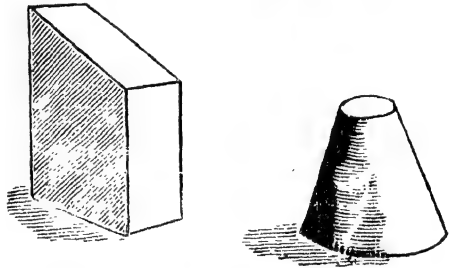
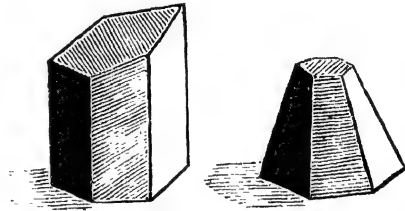
16— చూడము.

ఇది మనకు చాలామూకారమువలెనే కానబడును. మొదట వీరసాయి వ్యాసమును వ్రాసి దానిని రెండు ససుభాగములుగా భాగించి ఆనుభిక్తుముననుండి పలు కోణములు చేద్రవలుగా అదియు పరిణామముగా మఱి యొక వ్యాసమును వ్రాచుచున్నది. తరువాతను పలుయూ కారమును జాగ్రత్తగా వ్రాయవలెను.

వివిధములైన ఘనపదార్థభాగములు. 17—1 చూ.

ఇదివఱకీ చెప్పిన ప్రకారము ప్రజలెప్పుని ప్రాయులు
మిగులు నులుభము. కాని వీనిని పుష్కలముగా ప్రాయ
వలెను. ఇప్పుడు చక్కని భవనమును, వానకు
సహాయమునఁ జేసి ప్రసూకొన్న యువవరములైన నీతలు
సన్నిధి రట్లుచేసి చెరిపి వేయవలెను.

తేగనానెను కుప్పిబల్లెలు, మేహాలూ, కిలశములు, జేరాలూ
మొకరిగొనవి వ్రాయుట నభ్యసించుటను.

ఇట్టివిలుములను వ్రాయుటయం దొకజాగ్రత్తను వహించవలయును. కొలతప్రకార మన్నియు వ్రాయవలసి యుండును. దూరముననున్న చెట్టుకంటె దగ్గరనున్న మనుజుడు పెద్దగ కనబడును. మనుజుడు, చెట్టు మనకొకే దూరమున నుండిన చెట్టునే పెద్దదిగ వ్రాయువలెను. పిల్లచెట్టు మనుష్యునికంటె చిన్నదిగ నుండవచ్చును. అట్టిసమయ మున నాచెట్టు బొలమయిన దున్నవని చక్కగ నిరూపించవలయును.

ఇంకొకసంగితి. కొన్నిచిత్రములలో నొకరాలిదగ్గర నొకమనుజుడు నిలువబడినట్లు మిరిసేకపర్యాయములు చిత్రపటములలో చూచియుందురు. ఆరాలియొక్క కొలతను తెలియజేయుట కట్లుల వ్రాసెదరు.

ఇప్పుడు మనముకే పెద్దవృక్షమును వ్రాసిన దానిగుఱ్ఱ మనకు తెలియదు. దానిం దెలియజేయుటకుఁగాను సాధారణమైన పొడవుగలనుపి దానివద్ద నిలుచున్నట్లుల వ్రాసిన వృక్షముయొక్కయెత్తు చక్కగ విశదమగును.

ఒక్కొక్కదేశమునం దొక్కొక్కవిధమైన దుస్తులను ధరించెదరు. మహద్దేవులు మరాయని దొడ్డి వారి జాతీయతోపి ధరించెదరు. హిందువులు పంచెనుకట్టి పాగాను ధరించెదరు. ఐరోపియనులు పంట్లామును జోళ్లను, హేటును (Hat) వేసికొందురు. పంచెను కట్టుకొని తిరికితోపి నెవరును ధరించరు. కాన నిట్టితప్పులనుండి మనము తప్పించుకొనుచుండవలెను.

హరించునం దొకప్పుడును చిత్రించిన హరించు మనుజులనే వ్రాసినయెడల సందర్భముగ నుండును. మనము వ్రాయు హరించునం దుండుమనుజు లేదేశీయులో తెలిసికొనుటకు విలుకలుగుచుండువలెను. ఒక్కొక్కదేశీయుల హరించే లొక్కొకమోస్తరుగ నుండును. వీనిని ప్రవర్ణించుటయందుకూడ మిగుల జాగ్రత్త వహించవలెను.

హిందూదేశమునం దొకకట్టం తీతినిడికొని గొడ్డలకాపరి గొడ్డలను కాయుచుండును. ఇంగ్లాండువారు పంట్లామును పొడవగుకొని పంకకట్టను పట్టుకొని గొడ్డలను కాయుచుండును. కాన పట్టుకొనియుమునందు వానిదగ్గర హిందూదేశమునందు నివసించు రెండుకొట్టరచెట్లును వ్రాసిన సందర్భవిహీనముగ నుండును.

గాలివేయుచున్నప్పుడు చెట్లు వంగి యుండును. అన్నియు నొకవైపునకే వాలియుండును. అందున్న మనుష్యుల బట్టలకూడ వంగుచుండును. కనుక హరించు సందు కనుపఱచిన ప్రతివస్తువు గాలియొక్క ప్రభావము నకు లోనాను. ఇట్టివి వ్రాయుట చాల కష్టము.

19—1 చూడుము.

ఏదైన దేశచిత్రమును వ్రాయవపుడు ఏకాలము నందు జరిగినంగితిని ప్రవర్ణించబోవుచున్నామో మన స్వయం దుంచుకొని వ్రాయుట ప్రారంభించవలయును. లేనయెడల స్వయం లోనాదుము. అప్పుటికాలపు ఆచారములు, దుస్తులు, వాగువయోగించు పరికరములు, ఇంట్ల మొదలుగాఁగలవానియొక్క హరించులు మనకు చక్కగ తెలిసియుండవలెను.

వివిధ మైసా గీతలు.

గడ్డి.

19—2 చూడుము.

2

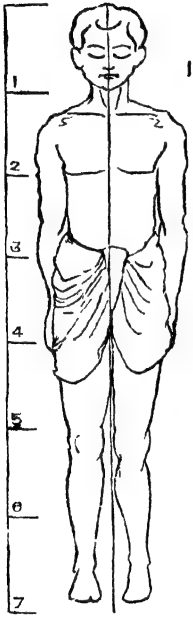
19

నాల్గవ భాగము.

మనుజుని గూఢము.

మనుష్యులను వ్రాయుటయందు మన మనేకసంగతులను గమనింపవలెను. మనము వ్రాసిన చిత్రమునందు భాగములన్నియు సనుపాతముగా నున్నవో లేవో చూచుకొనవలయును.

20—1 చూడుము.

చిన్నకాళ్లును, పెద్దనడుమును, ఇంక పెద్దతలను, కలిపి వ్రాసినయెడల హాస్యాస్పదముగ నుండును. బుట్టికు తగినచేయి, చేతికి తగిన దేహము, చేహమునకు తగిన కాళ్లు ఉండవలయు చిత్రమును వ్రాయవలయును.

కొన్నికొన్ని సమయములయందు కాళ్లు పెద్దవిగ వ్రాయవలసివచ్చును. మఱికొన్ని సమయములయందు బుట్టి పెద్దదిగ వ్రాయవలసివచ్చును. ఇట్టి సమయములయందటల చేయక తీరదు. ఏలయన, నేదో యొకప్పుడైతే మనస రించి చిత్రమును వ్రాయవలసివచ్చినప్పుడు నందు చెప్పినట్లు వ్రాయుటకు బద్ధపడె యుండుము. సప్రసఫ్త్యంబు చిత్రము నేదైన వ్రాయవలసివచ్చినప్పుడుకూడ మన నున్నయు సమ ముగ వ్రాయుటకు వీలుండు. కాన మనము సమయ ముచునట్టి చిత్రమును వ్రాయవలసియుండును.

20—2 చూడుము.

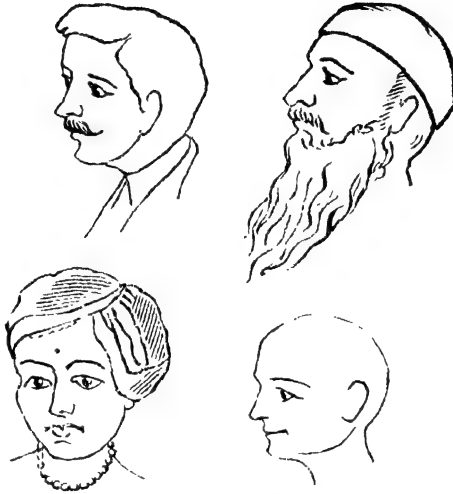
అభిక్రాంతమునందు నిలసించు నీగ్రోజాతివారికి పెదవులు పెద్దవిగ నుండును. జపానుజాతీయులకు కండ్ల చిన్నవిగను ముఖములు బల్లపరిపుగ నుండును. పోలండు దేశీయులు కురుచగ నుండురు, వీరిచిత్రములను వ్రాయుట యందు వీరివీరిగూఢముల సనుసరించి వ్రాయవలసినవలెను.

ఒకమనిషి నిలుచుబడియుండినవానిని వివిధస్థలము లనుండి చూచిన సనేకవిధముల కనబడును.

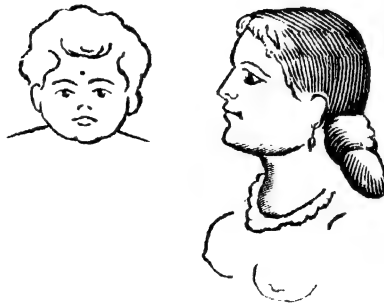
మన మేడై సజనసమూహమును వ్రాయవలసివచ్చినపుడు మనుజులందఱు కేవలముగ నిలువబడినటుల వ్రాసిన ప్రకృతిగూఢము ననుసరించి యుండును. అందువలన సనేకవిధములైన చూపముల ననుసరించి వ్రాయుట సభ్యసింపవలయును.

21 చూడుము.

ఇట్లు నచ్చు వేసినప్పుడా
ముత్యముల సభ్యసింపవలెను.
మొకటిభాగమునందు మును
జనాకార మొనగా వ్రాయు
టయో చెప్పియుంటిని. ఇట్టి
స్థితి యందులకు వ్రాయుక
మీగు మనుజులు నెటులు
చూచెనో యటులు సభ్య
సింపవలెను.

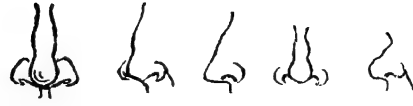

కొన్ని సమయముల
యందు మనుజులనున్నట్లు,
నూతని కొన్ని సమయముల
యందు నిలువబడినట్లు,
ఇతర సమయములయందు
చనిపోయినట్లు వ్రాయు
వలసివచ్చును.

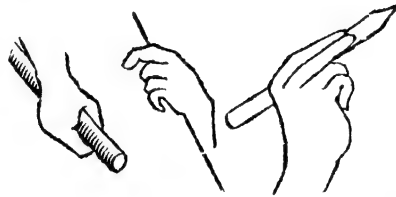

స్త్రీలు కొనులకేరలు.
వారి యంగములు పురుషుల
యంగములవలె నుండవు.
ఇవి యెట్లుండవో చూచి
సనే బోధపడును గాని వర్ణిం
చుట నాతరముకాదు. పురు
షుల శరీరములందు సరిమును
కనబడు చుండును. స్త్రీల
యంగములయందు నటులు కన
బడవు. పురుషులన్నియును
పైకి కనబడును. స్త్రీలవి కన
బడవు. ఇట్టిభేదములు బహు
జని హాసతాతా గమనంప
వలెను.

పురుషులు ముఖముల
కును స్త్రీల ముఖములకును
అనేక భేదము లుండును.

ఇట్టివాని సభ్యసింహుట
యందు నీళ్లులు, ముక్కు,
నోస, మీసములు, గడ్డము,
చెవులు, చేతులు, పాద
ములు, కాళ్లు మొదలగు
సంగములను వ్రాయుట
నేర్పుకొనవలెను. ఇంకొక
సంగతిని జ్ఞాపక ముంచు
కొని వలసియున్నది. నయ
స్పృహబట్టి యీ యంగము
లహాపు చూడుచుండును.

వనిబాలుని యంగము
లన్నియు గుండ్రముగ నుం
డును. యానన నెంతని
యంగము లన్నియు బలికు
ముక్కు యుండును. రోగుల
మాట నేను చెప్పుటలేదు.
పుట్టి యంగములు వదలి
యుండును.

22—చూడము.

22

ఐదవ భాగము.

భా యా పటములను పెద్దవిగ వ్రాయుట.

మందు చెప్పినప్రకారము బాగుగ సభ్యసింహికాని భానాపటములను పెద్దవిగ వ్రాయజాలను. ప్రతేక
పటమును లిఖించగలిగినను మనుష్యాకారములను చిత్రింపగలిగినను ఈవిషయ కుదురుట కష్టము. దీనియంతభ్యాసము
కలుగజేసికొనుటకు భాయవ్రాయుట చాల యభ్యసింపవలయును. ఇందలి బహుభాగముకేత గలిగియుండవలెను. వేని
యెడల చిత్రమును వ్రాయజాలము. ఏలయునః కొంచెము తప్పిపోయిన చిత్రముయొక్క సూచనంతయు మాటిపోవును.

ఛాయాపటములను పెద్దవిగ వ్రాయుటకు కావలసిన పరికరములు.

(1) వాట్మన్ డ్రాయింగు కాగితము. (Whatman's Drawing Paper)

ఇట్లు డ్రాయింగు కాగితమును ఎంచుకొనుటయందు జాగ్రత్తను వహించవలెను. ఈ కాగితములలో కొన్నిన్నుగ నుండును. మితికొన్ని గరుకుగానుండును. ఇందు నున్నవి కాగితమే మనకు కావలయును. రెండువైపుల నొక్క తీగను నుండదు. అందువలన మనము వ్రాయుటకు యోగ్యమైన ప్రక్క నెంచుకొనవలయును. దీనిని తెలిసికొనుటకు కాగితమును నెరుకుచున్నప్పుడు పెట్టి చూచినయెడల సులభముగ తెలిసిపోవును. కాగితమునందు తెల్లని యక్షరములు ముద్రించబడియుండును. ఆ యక్షరములు సమముగ కనబడిన పదియే మంచివైనవి నిర్ణయింపవలెను. దీనికిపోయినట్లు కనబడిన పది మంచి ప్రక్క కాగితం తెలియవచ్చి.

ఇట్లు డ్రాయింగు కాగితము నెంచుకొని దానిని (2) డ్రాయింగుబల్లపై పెట్టింపవలయును. ఇది చేపదాగుతో చేయబడి నున్నది నుండునలెను. అంటింనునప్పుడేమియు బిగ్గులు రాకుండు చూచుకొనవలెను. (3) గట్టి పెన్సిలు నొకటి జాగ్రత్త పెట్టవలయును. దీనికి ఎ. డబుల్టా. ఫేబర్; హెన్రీ (A. W. Faber, II.) నెంబరుగొని పెన్సిలు యోగ్యముగ నుండును. (4) మత్తనీ పెన్సిల్తోకటి కావలసియుండును. (5) బాగుగ చేయవలయు చాలముఖ్యము.

ఇక వ్రాయుటకు ప్రారంభింపము.

23—1 & 2 చూడము.

ఛాయాపటము నొకదానిని తీసికొని దానిమీదను సమముగా పెన్సిలుతో చరచుములను వ్రాయవలయును. మన ముద్దాని నెన్నిరెట్లు పెద్దదిగ చేయవలయునో గీత్యయింనుకొనవలయును. పిన్నిట మనము దృఢము ప్రకాశము నుగీతలను పెద్దదానిచేసి వ్రాసికొనవలయును. చిన్నపటములో గీతలకు చూరము 2 యింటలున్నయెడల పెద్ద పటములో 3 యింటలు చూరముంచి గీతలను వ్రాసి 3 టిట్లవరమాపు పెద్దదియగును. 1 ఇంగ్లీషు చూరముంచి గీతలను వ్రాసియెడల రెట్టింపుగును. ఈవిధముననే యింకా పెద్దదిగ వ్రాయవలయునన్న పంత పెద్దదిగ చేయవచ్చును. (నాలుగైదు నిడివిగీతలకు మధ్యను, నాలుగు అయిదు అడ్డగీతలకు మధ్యనున్నది)

మితియొకపూగు 23—1 & 2 చిత్రములను చూడఁడు. కుడికన్ను రెండు, మూడు నిడివిగీతలకు మధ్యను, రెండు, మూడు అడ్డగీతలకు మధ్యనున్నది. దీని నిటులనే పెద్ద చిత్రమునందు వ్రాయవలెను. ఇటులనే అన్నిగీతలను యేయే చరచముల మధ్య వేర్వేరుగామీదనుండి పోవుచున్నవో జాగ్రత్తగ గమనించి అటులనే పెద్దచిత్రము నందును వ్రాయవలయును. ఇటు లంతయు వ్రాసినతరువాత నవనవరమైన గీతలను మెల్లగ చెటిపి వేయవలెను. తరువాతను జాగ్రత్తగా ఛాయను వ్రాసికొనరావలెను. ఈకార్యము మత్తనీ పెన్సిలుతో చేయవలెను. ఈ పెన్సిలు చాల మెత్తగను నల్లగను వ్రాయుచుండునలెను. ఇట్టి పెన్సిలునుతీసికొని ఛాయను జాగ్రత్తగ వ్రాయవలెను. కొంచెము తప్పిపోయినయెడల నూనెమంతయు మాటిపోవునని యిది వజ్రకే చెప్పియుంటిని. ఇందు చాల యభ్యాస ముండునలెను. లేనయెడల నెంతమాత్రమును వ్రాయజాలరు.

ఇంకొకసంగటిని గమనింపవలెను. ముఖముసంకేతు చక్కగ వ్రాసివేయవచ్చును గాని ముఖముయొక్క భావమును తెచ్చుట దుర్లభము. కొన్నిసమయములయందు విచారముగ కనబడును. కొన్నిసమయములయందు సంకోచముగ కనబడునచ్చును గాని మూలచిత్రమున నున్నకళ రాకపోవచ్చును. ఇందే విస్తారము కష్టము కలుగును.

ఈకళకు యిదివరకు చెప్పిన ఛాయయే ముఖ్యము. ఛాయ నివృత్తయందు తప్పిపోయిన కళిగూడ తప్పిపోవును. కన్నులయందును, నోటియందును, నేత్రమైన తస్పన్నయెడల కూడ తప్పిపోవును. ఛాయాపటములను పెద్దవిగ వ్రాయుట యింక రెండువిధము లున్నవి.

23—3, 4 చూడము.

ఈ చిత్రములయందు కవలబడిచి కున్నటులు కోణము లను వ్రాసి పెద్దవిగ చేయవచ్చును. మూలచిత్రమునందు వ్రాసినప్రకారము కోణములను వ్రాయవలెను. కొప్పున కును నొసటికిని విడిచియుభాగమువచ్చునట్టి గడ్డిముకొన కును “కగ” యను గీతను వ్రాయుము. ముక్కుచివర భాగమును “ఖ” యని పిలువము. “కఖ” లను “గఖ” లను గీతలుద్వారా కలుపవలయును. “కఖ” ను కొలిచి దానిని కొన్నిరేల్లు పెద్దదిచేసి మనము వ్రాయవలె చుకొన్న కాగితముమీఁద నొకగీతను గీయవలెను. తరువా తిను “గకఖ” “కగఖ” యను కోణములను కొలిచి “ఖగక” యను త్రిభుజాకారమును వ్రాయవలయును. ఏ మాత్రము కొలతలు తప్పివచ్చుటకెని హాసమంత ముచెడిపో వును. ఈగీతలనకల మునునుట్టి చిత్రమునువ్రాయుట ముఖ్యము. ఇటులనే చిత్రము పంపిణిని పూర్తిచేయవచ్చును.

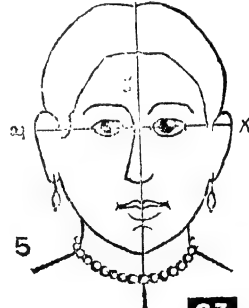
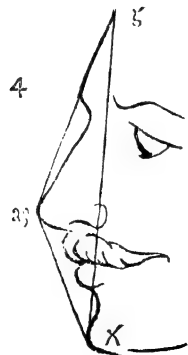
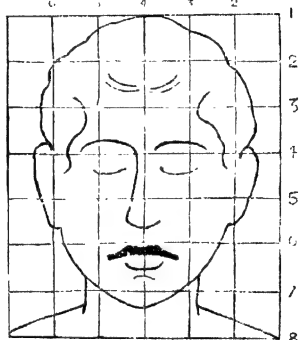
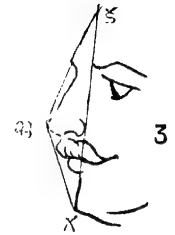
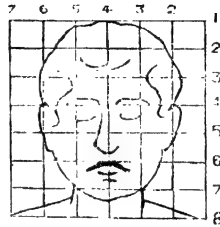
తన్నని ముఖ మున్న చూడల దానిని రెండు సము భాగములుగ చేసి సులభముగా వ్రాయవచ్చును. ముఖ మును భాగించుగీత మనకు మిక్కిలి సహజముకాదిగా నుండును. రెండుకన్నుల కొనలను ఒకగీతద్వారా కలుపురు. అది “కఘ” గీతను “క” వచ్చ కలియుచున్నది.

తరువాతను నీవు వ్రాయవలసిన కాగితముమీఁద నొక గీతను గీచి దానియందు “క” యనుచుక్క నొకదానిని పెట్టుము. తరువాత “గకఘ” యనుకోణమును “కగ” ను కొలిచి నీ కాగితమునందు గీయుము. ఈగీతను నీచుక్క యుద్దేశముప్రకారము పెద్దదిగనో చిన్నదిగనో వ్రాయ వచ్చును. ఈలాగుననే “కఖ” యనుగీతలకూడ వ్రాయ వలెను. తరువాత కన్నులను వ్రాయుట చాలసులభము.

23—4 చూడము.

ఇవివిధముననే తక్కినయంగములన్నియు వ్రాయవలెను.

మొదట చెప్పినప్రకారము మనము దేశపటములను వ్రాయవచ్చును. మూలపటమున నున్న అక్షాంశాలను, దేశాంతరాళును పెద్దవిగనైనను చిన్నవిగ నైనను వ్రాసికొని దానినిబట్టి పటము పై చెప్పినవిధముగ వ్రాయవలెను.

23

ఘ

రంగులు వూయుట.

కొంపటికి కొన్నిరంగు లిష్టము. ఇతరులకు మఱికొన్ని ఇష్టము. ఈయిష్టాన్వయములు వారివారిచురుగుబట్టి యుండును. ప్రపంచమునందు మూడుస్థాయిలు లున్నవని న్యూటను (Newton) చెప్పెను. అవి ఎలుపు, పసుపు, నీలి. వీనితోరెంటిని కలిపిన వేరురంగులు వచ్చును. వీనిని తొందరస్థాయిలు (Secondary Colours) అందురు. వీనితోరెంటిని కలిపిన తృతీయస్థాయిలు (Tertiary Colours) వచ్చును.

ఎలుపు + పసుపు = నారింజ స్థాయిలు.

పసుపు + నీలి = ఆకుపచ్చ స్థాయిలు.

నీలి + ఎలుపు = ఊదా స్థాయిలు.

నారింజ స్థాయిలు + ఆకుపచ్చ = సిట్రిను.

ఆకుపచ్చ + ఊదా = ఆలివు.

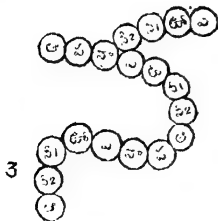
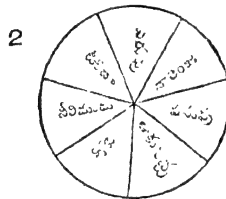
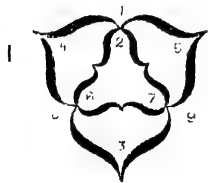
ఊదా + నారింజ = కావీరంగు.

తృతీయ స్థాయిలు.

పైని చెప్పినదానినిబట్టి చూచినయెడల నారింజస్థాయిలు, ఆకుపచ్చ, ఊదా, తొందరస్థాయిలు అనియు, సిట్రిను, ఆలివు, కావీరంగు తృతీయస్థాయిలు అనియు తెలియును.

ఈరంగుల వ్రాసి చిత్రమును చూచిన నీవి చక్కగ బోధపడును.

24—గూఢము.

1. కావీరంగు.	1. ఊదా.	7. పసుపు.
2. ఎలుపు.	5. నారింజ.	8. ఆలివు.
3. ఆకుపచ్చ.	6. నీలి.	9. సిట్రిను.

కావీరంగును, ఆలివును, సిట్రినును, బాగుగ బోధ పఱచుచునుటకు పచ్చని బూడిదస్థాయి, నీలమైన బూడిద స్థాయి, ఎల్లిన బూడిదస్థాయి అని పిలువము.

ప్రథమరంగుల (Primary Colours) డబ్బ మివిధ ముగ గూఢపఱబడినది.

ఎలుపు = 5. పసుపు = 3. నీలి = 8.

24

ఎలుపును డబ్బముచేసిన పలువురగనో లేక ఊదాస్థాయిగనో కనబడును. పలుచగ చేసిన గులాబీరంగుగనో లేక మట్టిరంగుగనో మారును.

పనుపుపర్ణమును దట్టము చేసిన, పుట్టిరింగుగనో ఆకుపచ్చగనో మాటును. పలుచన చేసిన, బూడిదవర్ణముగ మాటును. లేనియెడల నారింగు శుభ్రముగ నూయమై పోవును. నీలియందు మాపు లేదు గు లేవు.

ఏదోయొకరింగును తీసుకొని చాయను సులభముగ సీయగలము. ఈగుణము చిత్తకారులకు చాల సహాయ కారిగ నున్నది. సాధారణముగ మన మొక పెన్సిలును చేతనిడుకొని చిత్తమును వ్రాయ మొనరించెదము. సృష్టియంద టిటులకాదు. ప్రతినస్తువును రంగులతో మిశ్రితమై యుండును. అందునలన మనము చిత్తములను వ్రాయుటయందు సృష్టి ననుసరించుట యుత్తమము.

పస్తువుయొక్క రంగునుబట్టి చాయ మాటుచుండు నని మనము సాధారణముగ తలచుము కాని యీ చాయను వెలుతురుకూడ మాపుచుండును.

ఎలుపువర్ణము బూకాయొక్క ధ్వజికి పోల్చబడినది. నీలిరంగు పిల్లనగ్రోపియొక్క శబ్దమునకు సరిపోల్చబడినది.

మన యిష్టానిష్టముల ప్రకారము వానపచచ్చనటుల వానపర్యములనుగలిపెనము గుచికలుగునటుల తిను బండారములను నుండెనము. అటులనే మనమనస్సునకు శృష్టి కలుగునటుల రంగులను కలుపవలెను.

ఏలయన : చక్కని య శ్చరణు, మంచి సంగీతమును, గుచ్ఛితైభవ భోజనమును, మనము ప్రేమించునటుల నయ నానందమును కలుగజేయు చిత్తమును చూచుట కభిలాషపడెదము.

సంగీతవిద్యార్థి ప్రథమమున మంచి కృతులను వాడలేడు. అభ్యసించినకొలదిని వాగ్గీశాన మావిషయమున నభివృద్ధిపొంది తునకు కర్తానందముగ గానము చేయగలడు. అటులనే మనము ప్రతిషేషమమును సృష్టిని చూచు నప్పుటికిని ప్రథమమున చక్కగా రంగులతో చిత్తమును వ్రాయజాలము. అభ్యసించినకొలది నీవిద్య అబ్బును.

కొంచులు మొనల కొన్నిరంగులకు భేదము కనుగొనలేరు. అభ్యాసము చాలిపోవుటయే నీనికి కారణము.

కొంచులు ఒకచేతితోనే వ్రాయగలరు. మఱికొంచులు రెండు హస్తములతోను చిత్రించగలరు. దీనిని అభ్యాసమే ముఖ్యము. గుణ్ణమును ఒంటరులె నడిపించుచున్నను, ఒంటరు పిల్లనలె నడిపింపవచ్చును. అటులనే ఎడమ చేతని కుడిచేతివలెనే పనిచేయింపవచ్చును. ఫిజిల్ వాయిదవాడొ రెండుచేతులను ఉపయోగించును. ఏ చేయి చేయవలసివని నది చేసివేయచుండును. అటులనే మన సుభ్యసించినయెడల రెండుచేతులతోను వ్రాయవచ్చును.

మనము కొంచెము ఇంప్రెధనుస్సువైపు చూతము. అందు ఏమరంగులు కాన్పించును. 24—2 చూడుము.

మనము చిత్తమును వ్రాసినప్పుడు ఇట్టము వచ్చినట్లుల వ్రాయుటకు మీరుండుడు. కొన్ని నిబంధనలకు జాగ్రత్త పలసివచ్చును.

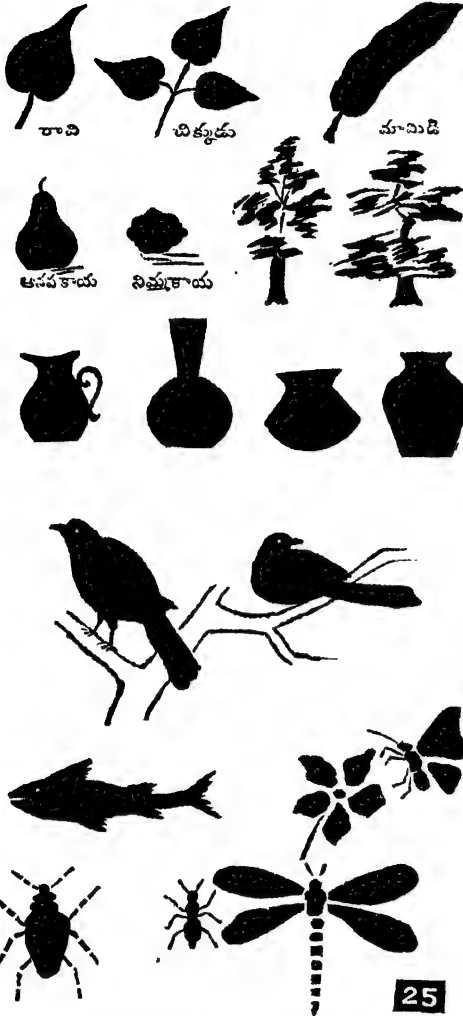
చిత్తములను చిత్రించుటకు 5, 2, నెంబరుల వింఫర్, న్యూటను కుంచాలు (Windsor and Newtons' Red Sable hair brushes Nos. 5 and 2.) కావలసియుండును.

క్రొత్తవాడు నేర్చుకొనుట కేదై నరింగును దట్టముగ నగుగడిసి వలయాకారములయందారంగును పూయుచుండవలెను.

తరువాత నీవలయాకారములద్వారా అక్షరములను వ్రాసి యొక్కొక్కవలయమునకు నొక్కొక్కరంగును పూయుచుండవలెను. సాధారణముగ నవి యిదిగువచెప్పిన ప్రకారము పూసిన సుందరముగ కనబడును.

1. ఎలుపు. 2. ఊదా. 3. గాఢనీలము. 4. నీలము. 5. ఆకుపచ్చ. 6. పసుపు. 7. నారింజ.

24—3 చూడుము.

25

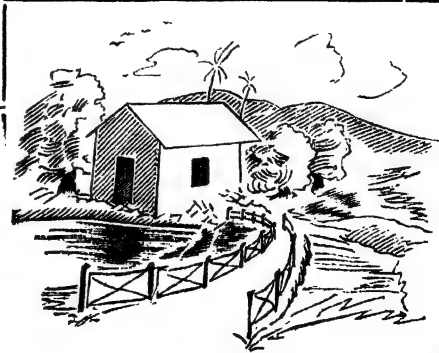
ఇవన్నియు చక్కగ వ్రాయగలిగినతరువాత ప్రదేశ చిత్రములను వ్రాయవలెను. ఏదైన నొకస్థలమునందు కూర్చుండి ఎదుట కనబడుచున్న ప్రదేశమును చిత్రించుట బహు ఆనందకరముగ నుండును. విస్తారమభ్యాసముండి ననేకాని ఇటుల వ్రాయఁజాలము. తరువాతను మనుష్యుల చిత్రములను వ్రాయుట సభ్యసింపవలెను.

26, 27, 28 పటములను చూడుడు.

ఇందు చక్కగ సభ్యాసమైనతరువాత ఇండియన్ యింకు (Indian Ink) నరుగడిసి దానితో చిత్రములను వ్రాయుచుండవలెను. మొదటిభాగమునందు పెన్సిలుతో జంతువులను సులభముగ వ్రాయుటఁ జెప్పితిని. అటులనే యిప్పుడు కుంచితో వ్రాయుట సభ్యసింపవలయును.

ప్రారంభమునందు ఆకును చేత నిడికొని దానిని చూచుచు వ్రాయ సభ్యసింపవలయును. తరువాత జంట యాకులను వ్రాయవలెను. ఇందభ్యాసమైనతరువాతను పువ్వుములను చిన్నచిన్నకొమ్మలను వ్రాసిన మంచిది. ఫలములను వ్రాయుట సులభము. ఏదైననొకఫలమును దగ్గర నుంచుకొని దానిని చూచుచు నతిజాగ్రత్తగ చిత్రించు చుండవలెను. కలశములను చూచి వ్రాయుట మంచిది. ఈయన్నిటియందు సభ్యాసమైన తరువాత చెట్లనుచూచి వ్రాయుచుండవలెను. ఎటుల వ్రాయుటయో యిదిగవ నుదహరించిన చిత్రములను చూచిన బోధపడును. నేను చెప్పినవే వ్రాయవలెననికాదు. మీకేని బాగుగ లోచు నో వాని నన్నిటిని వ్రాయుచుండుట మంచిది. కోళ్లు, పావురములు, చేపలు, కీటకములు మొదలగునవి వ్రాయుట కెంతయో యానందకరముగ నుండును. పడవలను వ్రాయుట యెంతయో బాగుగ నుండును. వీనిని వ్రాయునీరా మిక్కిలి చక్కగ నుండవలెను. కుంచెయొక్క మొన సన్నముగ నుండిననే గాని వ్రాయఁజాలరు.

25—చూడుము.

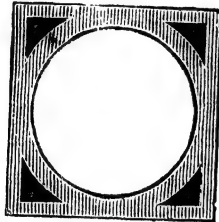
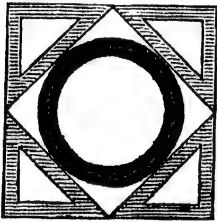

26

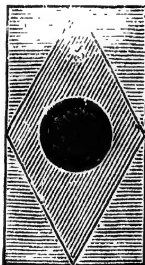
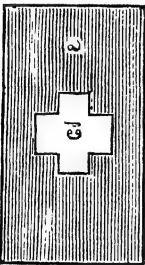
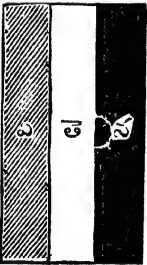
వైశిష్ట్యవనియం దభ్యాసమైనతరువాత వివిధమైన రంగులతో చిత్రములను వ్రాయ వధ్యసింపవలెను.

ఒక కాగితమును తీసికొని దానిని ద్రాయింగు ఫలకమునం దంటించి రంగును పూయుటకు సిద్ధపఱువవలెను. రంగును చాల పలుచగా కలిపి యొక చిన్నగాజువల్లెము (Slant) నం దుంచవలెను. తరువాత శుభ్రమైన కుంచెను తీసి రంగునందు ముంచి కాగితముపై వేయుట ప్రారంభింపవలయును. ఈరంగు చిక్కగ నుండిన సమానముగ వచ్చునట్లు పూయఁజాలము. రంగును మీఁదినుండి క్రిందికి పూయుచుండవలెను. కుంచె నెప్పుడును క్రిందికి జరుపుచుండవలెను. కాని మీఁదికి జరుపరాదు. ఇట్లు చేసినయెడల చిత్రము చెడిపోవును. ద్రాయింగు ఫలకము ఏటవాలుగ నుండిన సదుపాయముగ నుండును.

ఈరంగు పూసినతరువాత బాగుగ నారనీయవలెను. తడిగానున్నపుడే రెండవవర్ణాయము రంగును వేసిననొక చోట పలుచగను, నొకచోట దట్టముగ నంటుకొనును. ఇట్లులే అనేకవర్ణాయములు పలుచని రంగును పూసి దట్టముగ రంగంఁటుకొనునట్లు చేయవచ్చును.

ఇట్లులే వేయఁగలిగినతరువాత వలయాకారమును పెన్నిలుతో చుట్టి దానియందు రంగును పూయుచుండవలెను.

చిత్రమున పతాకము.

క్రొత్తవారు దట్టముగ రంగును పూయుట కిచ్చగిం చెదరు. రంగును పూయుటచుం దభిలాషను పుట్టించుటకు సులభమైనట్లువంటి వివిధమైన చిత్రములను వ్రాసి వాని నెయందు రంగును పూయుచుండవలెను. వీనికనుకూలమైన వివిధ దేశపు బాప్రతాలే. ఇవిగాక 29-వ పటములో చూపినవి వ్రాయవలెను.

29—చూడుము.

జర్మను పతాకము, స్విజరులాండుపతాకము. 29

వీనియం దభ్యాసమైనతరువాత వివిధమైన వస్తువులను వ్రాసి వానికనుకూలమైన రంగులను పూయుచుండవలెను.

ఆకును వ్రాసి యాకువచ్చును దట్టముగ పూయవలెను. నారింజపండును వ్రాసి నారింజరంగును వేయవలయును. నిమ్మపండును వ్రాసి పసుపును పూయవలెను.

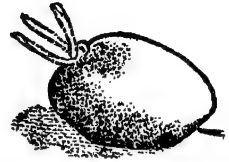
ఇట్లులే చెట్లనుకూడ వ్రాయవచ్చును. చిక్కనియాకువచ్చును తీసికొని చెట్టుకొమ్మలవలె కాగితమునందు పూసి మట్టిరంగు (Burnt Sienna) తో మొండెమును చిత్రింపవలెను. ఈచెట్లను వ్రాయువిషయమై మఱియొక ప్రకరణమునందు చెప్పదను.

వైజేష్ఠినవాని నన్నిటిని వ్రాసివేయవచ్చును ; కాని అవి యెటుల కనబడునో యటుల వ్రాయుట కష్టము. దీనికి ఛాయయే ముఖ్యము. వీనికి రెండు కుంచెలు కావలసియుండును. ఒకకుంచెతో రంగును వేయుచు రెండవ కుంచెను నీటియందు ముంచుచు తుడుచుచుండవలెను. అనగా రంగును సన్నని కుంచెతో నొకభాగవలె వేయుచు నీటిలో దానియొక్క కొనను తుడిచిన ఛాయ శుభ్రముగ వచ్చును.

మొదట హెచ్చుతగ్గులుగ వచ్చును. అభ్యాసమైనకొలది చదువుగా రంగును వేయగలుగుదురు.

ఒకఫలమును వ్రాసి దానికేదైన నొకరంగును వేసి ఛాయ నియ్యవలెను. పుష్పములను వ్రాయుటయందు నిటులనే చేయవలెను. ఛాయ నియ్యనిది పుష్పము కలా విహీనముగ నుండును. ఈఛాయ సూర్యుని వెలుతురు వలన జన్మించుచున్నది. ఏలయన: ఒకవైపున సూర్యుడు ప్రకాశించునప్పుడు మఱియొకవైపున చీకటిగ నుండును. రాత్రులు, పగళ్లు కలుగుట కిదియే కారణమని మన భూగోళశాస్త్రజ్ఞులు చెప్పియున్నారు. వస్తువుయొక్కయొక వైపున సూర్యుడు ప్రకాశించిన రెండవవైపున చీకటిగ నుండును. అందువలన నేడైన చిత్రమును వ్రాయునప్పుడు ఛాయ నిచ్చుచుండవలెను.

30—చూడుము.

ఇందభ్యాసమైనతరువాత చిన్నప్రదేశచిత్రములను వ్రాయుచుండవలెను. ఇదివఱకు మీరు చెట్లను వ్రాయుట నభ్యసించితిరి. కనుక చిన్నచెట్లతోను పర్వతములతోను చిత్రములను వ్రాయుట సులభమని నాకాత్పర్యము. ఈ ప్రదేశచిత్రములను వ్రాయుటయందు చాల సంగతులను గమనింపవలెను. కాని ప్రారంభకులు సాధారణముగ వ్రాసిన చాలును. అనిబంధనలకు లోబడనయెడల ప్రదేశ చిత్రములను వ్రాయుట సులభమైనపనియే. అభ్యాసమైన కొలదిని వానివన్నిటిని గమనింపవలసియుండును. ప్రారంభకులే యట్లు చేసినయెడల వారెప్పటికిని మంచి చిత్రములను వ్రాయజాలరు. నేనిదివఱకే చెప్పియుంటిని. సంగీతములో ప్రారంభమున కృతులనే నేర్పించినవానికి సంగీతమయ్యునా? అట్టివను వట్టి సంగీతజ్ఞానశూన్యుడగును.

రెండవ భాగము.

ప్రదేశపటములను రంగులతో చిత్రించుట.

(LANDSCAPE PAINTING.)

సూర్యుడు గొప్పరంగు వేయవచ్చును. గొప్ప చిత్రకారుడు. వీని ప్రకాశమునుబట్టి స్పష్టమొక్క రంగు మాటునుండును. సూర్యకాంతి లేకుండు ప్రపంచమంతయు నంధకారపూరిత మైయుండును. తీక్షణముగ ప్రకాశించు వస్తు వన్నియు శుభ్రముగ కనబడును. సూర్యకిరణములు వేసేమీద పడిన నవి చాలవఱకు తెల్లని కనబడును. వానివారి నిజరంగులను వెల్లడిచుచుండును. కొన్నికొన్నిసమయములందు వానినిజ మైనరంగులను పోగొట్టుకొనుచుండును. పల్లవి వస్తువును సూర్యుని ప్రకాశమునం దుంచిన నది యంతవల్లగ కాన్పించదు. వానిని నీలముం దుంచిన బావిభావమైన రంగుతో కాన్పించును. ప్రదేశచిత్రములను వ్రాయుటయం దీవిషయము చిత్రకారులు బహుజాగ్రత్తగ నుంచునలెను.

ఈ సూర్యప్రకాశమే చాయకి కారణము. ప్రాశస్త్యము సూర్యప్రకాశము నున్నచో చాయ గలిగి యుండును. అప్పుడు సూర్యునికి చేతాంబుజిన వస్తువు లన్నియు కనబడునట్లును గాంచును. చాయంకారములను తామ్రవర్ణము కిరణములు సూర్యునివర్ణమునకే వెలువడును. అప్పుడు వస్తువులందుండు వస్తువులన్నియు నాచూచును గాంచును.

ప్రదేశచిత్రములందు ముఖ్యముగ మనకు కావలసిన దొకవస్తువునే వ్రాయుచు వానికనుగుణముగి శిశ్మనదీ వ్రాయుచుండవలెను. ఇట్టిచిత్రములను చూచినవెంటనే చూచువస్తువు వృద్ధోదరమగుచుండవలెను. అందులకు దీనిని చిత్రముయొక్క నుష్కము వ్రాసిన బాగుగనుండును. వీక్షణయంతట నీలము వ్రాయుచులేనేకాని వీలుకాని సమయమున మధ్య వక్షివస్తువును వ్రాసి చిత్రముయొక్క సౌందర్యమును పోగొట్టగాదు.

మన మొకయుగావలెననున తీసికొనము. ఈచిత్రమునందు పల్లవి చెట్లనమూహమును వ్రాయుచు, సూర్యుని సూర్యునివైనను, తెల్లని మేఘములవైనను, యింక యితరమైన సౌందర్య మైనవస్తువును చేసి. వ్రాయు మాడుదు. ఏలనః : నీవు చూచుచుండుకొనిన చెట్లయొక్క ప్రాముఖ్యత తగ్గిపోవును. పల్లవి చెట్లయొక్క రంగులను, నున్నది ప్రకాశమునకును చిక్కభావము కల్గును ఇట్టి రంగులను చెట్లనమూహమున ప్రకాశించుచు సూర్యుని చిత్రమును వ్రాసి చెట్లకు పలువు మిశ్రితమైన ఆకులవర్ణుల బహు ఊదా మిశ్రితమున ఆకులవర్ణరంగును వేయవలసియుండును.

ఇదివఱకు చెప్పినటుల నీనిబంధన లన్నిటికిని లోకనై. చూచిత్రమును పాడుచేయవచ్చును. నీనిచి ముఖ్యముగా కావలసింది. సాధ్య మైనంతవఱకు నీనిబంధనల ననుసరిండుటయే మంచిది. కాని సహజముగ నున్నంతవఱకు కలుగజేయు వస్తువు లేవియు నొకేచిత్రమునందు వ్రాయవచ్చును. ఏలనః : ఇదివఱకు చెప్పినటుల రెండవస్తువుల యొక్క ప్రాముఖ్యతయును చెడిపోవును.

పటముయొక్క చివరయందు ఛాయ దట్టముగనుండును. కొన్నిసమయములందు పటముయొక్క క్రిందిభాగమునందు పలుచగ నుండును. ఏలనః : క్రిందిభాగము మనకు దగ్గరగ నుండును. మీదభాగము దూరముగనుండును.

ఇంతకొక సంగతిని గమనింపవలసియున్నది. క్రిందిభాగమునం దేయిటు పట్టనస్తువులను వ్రాయవలెను. అటుల వ్రాసినయెడల పటముయొక్క సౌందర్యము చెడిపోవును. ముఖ్యమైన వస్తువుల ప్రాముఖ్యత పోవును.

మనకు కనబడునటుల వ్రాయవలదా? నిజమును ప్రకటించవలదా? యని మీరు నన్ను ప్రశ్నింపవచ్చును. మనము వృద్ధము నెంచుకొనునప్పుడే జాగ్రత్తగనుండవలెను. అభ్యాసమైనకొలదిని ఇట్టివి యెంచుకొని శక్తిగలుగు నని నే నిదవఱకు చెప్పియుంటిని.

చాయను వ్రాయనపుడు బహుభాగములమై యుండవలెను. నీడయు వెలుతురును అనుపాతముగ నుండవలెను. తెల్లని వస్తువునందు నల్లనిచుక్క నొకదానిని పెట్టి ననందర్భముగ నుండును. ఇట్టితప్పులనుండి తప్పించుకొనుట కభ్యాసమే ముఖ్యము కాని నేను చెప్పట కేమియు లేదు.

అంకజీ యాలోచనయందును సృష్టియొక్క మోస్తరుగ నుండును. కనుక నొక్కొక్క రొక్కొక్కవిధముగ వ్రాయుచుండుగు. కుగ్గువైన చిత్రకారుడు మనుష్యాకాముని పొట్టిగ వ్రాయును. పొడుగైనవాడు పొడుగుగ వ్రాయును.

సాధారణముగ చెల్లు ఆకువచ్చగ కనబడవని తలఁతురు. నమ్మెకరు. అభ్యాస మైనకొలదిని అవి సాధారణముగ చెల్లి యాకువచ్చగ కనబడవని తెలిసికొనెదరు. దూరమునుబట్టి రంగులు మాలుచుండును. సూర్యరశ్మి తగు లుటకొని నాకులపై భాగములు గాఢ మైనరంగులును కలిగియుండును. క్రిందికి ఉన్ననైపులు మట్టిరంగు మిశ్రితమైనైపు యుండును. అందువలన సీరంగులు మిశ్రితమై నట్టి ఆకువచ్చగ కనబడవని నేను వృథముగ చెప్పగలను.

గాలియం ననేకమైన వదాంశము లుండును. ధూళి యగుచుండును. నీటివాాయువు కలిసియుండును. కొన్ని సమయములయందు మంచు పడుచుండును, అందులన దూరపువస్తువుల చక్కరవస్తువుల లంక శుభ్రముగ కానరావు. దూరమున నున్నవస్తువులచాయ యంతవట్టముగ కానరాదు.

సాధారణముగ పర్యేతములు నీలిగ నుండునని యందుము ; కాని యవి నిశ్చయముగ నారంగు కలవి కావు. ముకవీ కలిగి కే కనబడును. నాటిని ద్వితీయమునుబట్టి సూర్యనిగమనమునుబట్టి వాటిరంగు మాలుచుండును. దూరముగ నున్నవస్తువులు నీలిరంగుగ నుండి ననుసంగతి ముకు విదితమే. గడ్డిచే కప్పుబడు పర్యేతములకంటె, చెట్లమయ మైనగిగులు నీలిరంగుగ కనబడును.

ఇంకొకసంగతిని గమనింపుడు. దూరముగనున్న పర్యేతములరంగు, దానిదగ్గరనున్న ఆకాశముయొక్క రంగున కినుగుణముగ నుండును. పర్యేతములు నీలిగవైనను ఊదాగవైన నున్న వాచ్చరంగును యాకాశపురంగు నీలిగవైనను ఊదాగవైన నుండును. ఆకాశ మెఱుపుగనున్న పర్యేతము లూదాగ నుండును.

అంతెందుకు ? ఆకాశపురంగునుబట్టి సృష్టియొక్క రంగును మాలుచుండును. శుద్ధరంధ్రము ఇగువవనవేణీయంబువచ్చువేసిన చిత్రములను చూచిన మీఠు బాగుగ బోధపడును. ఇందుకు కారణమేమని మీ రడుగవచ్చును.

ఎఱువ వెలుతురునం దొకవస్తువును పెట్టినయెడల దానియొక్కరంగు చాలవఱకు యెల్లగ మాలుచుండును.

ఇటులనే సీరంగును మీఠిగన నీలియును చెప్పరు; కాని మును దూరమన్నది నిజముగ నీలిరంగుగ కనబడును. దీనిరంగు ముఖ్యముగ నాకాశపురంగునుబట్టి మాలుచుండును. ఏలయన : ఆకాశపురం గీనీటియందు ప్రతిబింబిత మగుచుండును. చుట్టునున్నచెట్లు మున్నగాగలవి కూడ ప్రతిఫలించును. నీటియొక్క రంగు గమనింప నలసియున్నది. స్వచ్ఛ మైననీటికి రంగు లేకపోయినప్పటికిని జలసమూహము నీలిగనే కనబడును. కొంతసేపు మట్టి రంగుగ నుండును. మఱికొంత నల్లగ కనబడును. నుభయధరాసము వ్రుణనీ రన్నిటికంటె నీల మైనదని కనిపెట్టబడినది. వీటినిన్నిటిని గమనించి మనము చిత్రంపవలెను.

తలవెండ్లకలు నల్లసిరంగు గలవి. అవి యెల్లకాలములయందును మనకు నల్లగ కనబడును. కాని అవి మఱియునుండిలవలన వాటియొక్కరంగు మాలుచుండును. కాన ప్రదేశచిత్రములను వ్రాయునప్పుడు వేళను ఆకాశపు స్థితిని గమనించుచుండువలెను.

నిగ్గరనున్న వస్తువులు దూరముననున్న వస్తువులకంటె బాగుగ కనబడునని యిదివరకే చెప్పియుంటిని. దగ్గర నున్న గడ్డిపోచ కనబడవచ్చును కాని దూరముననున్న చిన్న మొలకకూడ కనబడవచ్చుననికూడ యిదివఱకు చెప్పియుంటిని. వీటిని మఱివిపోరాదు.

ఈ నిబంధనల నన్నిటిని చూచి మీరు బేంగ పెట్టుకొనరాదు. అభ్యసించినకొలది నవియే యలవడును. లోకమునందు మనుజుడు చేయలేనిదని లేదు. చావున జయించుటకంటె నవి గొప్పవియో?

మూడవ భాగము.

చెట్లు, వాటిని చిత్రించు విధము.

భారతభూమి సౌందర్యమునకు నిలయ మైయున్నది. దీని ప్రసిద్ధి పూర్వకాలమునందుకూడ లోకమునం దంత లును వ్యాపించియుండెను. ఈ దేశమునం దన్ని దేశపు సృష్టిచిత్రములను చూడవచ్చును. హిమాలయపుష్పపువ్వునిరకు వెళ్లిన నుత్తరప్రదేశమువలె నుండును. మధ్యను సమశీతోష్ణముగ నుండును. కాబట్టి మన మనేకవిధము లైనదృష్టముల నెంచుకొని చిత్రించవచ్చును. ఇట్టివృష్టములకు సొగసు కలుగజేయునవి వృక్షములే. వృక్షజాతులు మన దేశమునం దనేకము లున్నవి. చిత్రలేఖనమునం దభ్యాసము కలుగజేసికొని మాతృభూమి యగుభారతదేశమున నుంచి దృష్టముల నెంచుకొని చిత్రించి, జగత్తునం దంతటను ప్రసిద్ధిగాంచవచ్చును.

చిత్రకారులు చెట్లను వ్రాయనలె నన్న ప్రతివృక్షముయొక్క స్వభాసమును గమనించవలెను. ఏలయునః అన్ని చెట్లు నొకేవిధముగ నుండవు. పుష్పకములను చదువులవలనను, ఒక్కరినము ఈవిషయమున వినియోగించిన చెట్లను వ్రాయజాలరు. అందువలన ప్రతిదినమును జాగ్రూకతతో వివిధమైన చెట్లను గమనించుచుండవలెను.

వివిధవృక్షములు వివిధస్థలములయందు పెరుగును. వివిధకాలములయందు చిగుర్చును. పుష్పించును. కొన్ని చెట్లు యింట్లవద్ద సాధారణముగ కనబడును. మఱికొన్ని అడవులయందు దృష్టోచరమగును. ఇట్టిభేదములను గమనించుచుండిన సేగాని తప్పకుండా వ్రాయుట యసంభవము. ఏలయునః తాను బోధనముచేసినది చిత్రకారుడు వ్రాయజాలడు. వేయె? చెట్లు వానిస్నేహితులు కావలయును.

చెట్లయాకారములు :—చెట్లు బల్లవరువుగా నుండక గుండ్రముగ నుండును. ముఖ్యభార మైనవేల్చే భూమి యందు వృక్షము నాటబడియుండును. సాధ్యమైనంతవఱకు దీనిమొదట తీన్నగ లేచుటకు ప్రయత్నించును. ఈ మొదటనుండియే కొమ్మలు లేచును. ఈకొమ్మలు మొదట పలముగాను పైకి వెళ్లిపకొలది సన్నముగాను పరిణమించును. ఈసన్నివిభాగములయందు ఆకులు, పువ్వుములు, పండ్లు మొదలగునవి కనబడును.

మనము చెట్లతో పరిచయము కలుగజేసికొనవలయునన్న మొదట వాటియొక్క వేల్చి, మొండెము, కొమ్మలు, ఆకులు, ఫలములు మొదలగువాటివిషయమై కొంచెము నేర్చుకొనవలయును. ఇవి పైకి యెట్లు కనబడునో అట్లు వ్రాయవలెను. వినుపుటికిని వాటియొక్క జీవనమువిషయమై కొంచెము నేర్చుకొనవలయును కొన్ని లేచు కలుగు పెరుగునో అవి యెట్టివర్తముచే కప్పబడియుండునో, దీనియొక్క ఆకార మేమియో ఏయేస్థలములయందు పెరుగునో నేర్చుకొనవలయును.

కొమ్మలు మొండెములనుంచి పెరుగును. ఇది మొండెమునుండి వెలువడనప్పు డనేకకోణములకు కారణమౌను. ఈకోణములు వివిధవృక్షజాతులనుబట్టి యుండును. గుగ్గిలపు చెట్టుయొక్క కొమ్మల కోణములు (angles) మామిడి కొమ్మలకోణములకంటె చిన్నవిగ నుండును. కొన్నికొమ్మలు సమకోణములుగ నే వెలువడును.

అపవిత్రయందు చెట్లు స్వేచ్ఛగా పెరుగును. మనుష్యసంచార ప్రదేశములయందు దిరుల పెరుగజాలవు. ఏల యని మీరు నన్నడుగవచ్చును. మనుష్యులు చెట్లకొమ్మలను సఱికివేయుదురు. పశువులు దిగుననున్న కొమ్మలయాకులను భక్షించి కొమ్మలను కులుచగ చేసివేయును. ఇట్టిమాన్యుల అపవిత్రయందు చుండు చెట్లయందు కాసరావు.

పర్యవేక్షణమీచినను పెరుగు చెట్లకొమ్మలు మీదికి పంగియుండును. చదువగు నేలయందు పెరుగు చెట్లయందు దీమాపులు కాసరావు

బుతువులనుబట్టి గూడెట్లు చాలవఱకు మాటుచుండును. శీతకాలమందు ఆకులను రాల్చును. ససంతమునందు చిగుర్చును. కొన్ని సమయములయందు కొన్ని చెట్లు చిగుర్చును. మఱికొన్ని సమయములయందు కొన్ని చిగుర్చును. కాన వీటివీటి నైజగుణములను జాగ్రూకతతో గమనింపవలెను. కొన్ని చెట్లు రాత్రులయందు దాకులను

ముడుచుకొనును. కొన్ని పగటిపూట పట్టిమార్పును చెందును. వీటివిషయమై వీలైనయెడల మనము తగువాతను నేర్చుకొందము.

మొండెము :—భూమిపైని కొన్నలెట్లు న్యాయపించుచుండునో భూమియందు వేరులకుండును. ఈవేరులే మొండెమును నిలువజేయుచుండునని యిదివఱకే నేర్చుకొనియుంటిరి. ఈమొండెము శాఖలను, ఆకులను భరించుచున్నది. ఇదికాక దీనిదానినా నే వేళ్లనుండి కొమ్మలకు ఆకులకు ఆధారము నెట్లుచున్నది.

అన్నిచెట్లయొక్క మొండెములు ఒకేవిధముగ నుండువు. ఎవరో వ్రాసిన చిత్రములయందలి మొండెముల గూఢములను మనము చూచి వ్రాయుకూడదు. వీటిరూపములను సృష్టించుచు చూచి వ్రాయు సభ్యునింపవలెను. మనకుట్టిచెట్లను చూచినది వ్రాసినయెడల అసంభవములకు లోనగుదుము. మనస్సుహితుఁడొకఁడు న్యాయార్థమును చూచి దానిని మనవద్దను వర్ణించుటను నిరూపించును, మనమే స్వంతముగ వానగిరిమును చూచినదానికనిభేదము లేదా? ఒకచిత్రమును చూచి వ్రాసినయెడల విచరములను వ్రాయజాలము. వ్రాసినయెడల సృష్టిననుసరించి యుండును.

మామిడి, మల్ల మొండెములు సమముగ నుండువు. జానుచెట్లయొక్క మొండెము వంకరగాను నునుపుగాను ఁండును. గుడ్డుగుచ్చెట్ల సన్నముగను పొడవుగ నుండును. అరిటిచెట్టు సన్నగను, పొరలుగ నుండును. ఇట్టివి మనము జూచుకొనినో నోత్యము గమనించులెను. ఒక్కొక్క జాతియొక్క వివిధస్వరూపముల మొండెములు వివిధాకారములను దాల్చి యుండును కాని వానిజాతివైతములనుమాత్ర మితీర్చమింపవు.

ఇంకొకయంతెములు గమనించులెను. ఎంతయెక్కిననుండి కొమ్మలు పుట్టునో చూడవలెను. కొబ్బరి, బూత్, పోక, స్థూలగుచ్చెట్లమాట విడిచిపెట్టుడు. వాటికి కొమ్మలను పోలు ఆకులుతప్ప శాఖలుండునే యుండువు. కొన్నిచెట్ల కొమ్మలుబహువిధములనుండి మొండెములను కప్పివేయును. దీనికి పునఃచెట్ట నిర్వచము. కొన్నిచెట్లయొక్క శాఖలు యెక్కిన నుండును. మనుష్యులు సంచరించు స్థలములయందుండు చెట్లొమ్మలు దిగువనే పుట్టును. ఏలయన : మనుష్యులు చిగుర్లును కొట్టివేయుదురు. అందుచలన ప్రక్కలయందు శాఖలు చిగుర్లును.

చెట్లయొక్క మొండెమును చూచినవెంటనే అది యేజాతివృక్షమో నులభముగ పోల్చుకొనవచ్చును. చెట్లయొక్క బెరుడును వివిధాకారములను దాల్చి యుండును. ఈవిషయమై యిదివఱకే చెప్పియుంటిని. గనుక నితర చెప్పవలసిని యుగత్యములేదు. అగ్రతిని గమనించిన నేగాని యందు చెప్పినంతమాత్రమున నేర్చుకొనజాలను.

చెట్లయొక్క వివిధభాగములయందుండు బెరుడుయొక్కలక్షణములను ఆకులుగాల్చుకాలమునందు చూచుటకనుకూలముగ నుండును. అప్పుడు ఆకులేమియు మనస్సురావు. అందుచలన చెట్లయొక్కప్రతిభాగమును స్పష్టముగ కన్పడును.

కొమ్మలు :—చెట్లయొక్క మొండెమునుండి కొమ్మలు పైకివచ్చును. కాని ఒకేచెట్టుయందుండు కొమ్మలొక్క విధముగ నేర్పడు నుండువు. బెరుడుకేవిధముగ నుండును. కాని కొమ్మలయందు బెరుడుకేమియు మొండెమునందుండు బెరుడు సరిగి నుండును. ఏలయన : కొమ్మలు లేతవి. బాలరదేవము కోమలముగా నుండును. పుద్భవుడేమి మంత వృద్ధుడవుగా నుండుడు. అటులనే యీచెట్లయందుకూడ భేదము కాన్పించును.

కొన్నిచెట్లు చూచుటకు గుండ్రిముగా నుండును. ఏలయన : క్రిందికొమ్మలు భూమిపై పునకు వ్రాలియుండును. మీడికొమ్మలు సూటిగా లేదును. మధ్యనున్నకొమ్మలు క్రిందికొమ్మలకును, మీడికొమ్మలకును, మధ్యనుండు స్థలము వాక్రమించియుండును. అందుచలన పట్టి చెట్లకొమ్మలకోణములవిషయమై చెప్పుటకేమియు మీలలేదు. మీడికోణములు చిన్నవిగను క్రిందికోణములు పెద్దవిగ నుండునని చెప్పుటకుమాత్రము మీలు కలుగును.

కొన్నిచెట్లను డగ్గరగా వాతెదగు. అందువలన పెనుగుటయందు దివి యనేకమార్పులను చెందును. ఈవిషయమందుమాత్రము మనము పైనిచెప్పిన ప్రకారము వర్ణించుటకు మీలుండుదు. ఎల్లప్పుడును సమయము సనుసరించుచు మనము ప్రవర్తించుచుండునెను.

కొన్ని చెట్లయందు కొమ్మలు ఒకేచోటునుండి బయలు వెడలును. ఇట్టిచెట్లు బహువిచిత్రముగ నుండును.

31—1 చూడము.

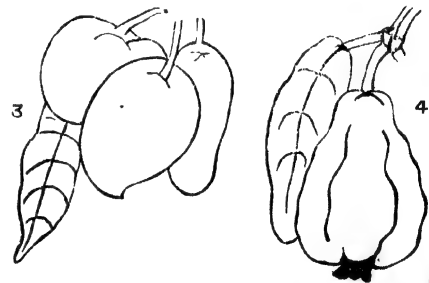
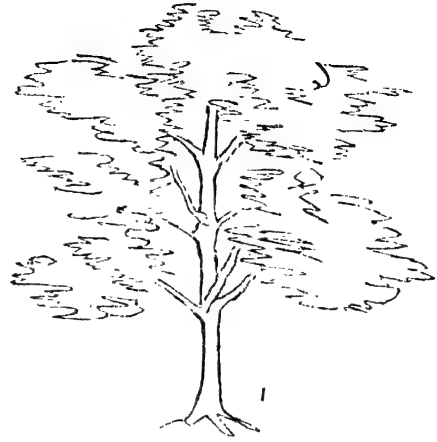
మనవైపునకు వచ్చినకొమ్మలనుకాని, మనవైపునకు వ్యతిరేకముగ పెరుగుకొమ్మలనుకాని వ్రాయుట దుర్లభము. అప్పుడీకొమ్మలయొక్క వంకరలన్నియు చూపుచు వ్రాయుచుండువలెను లేనియెడల చిత్రముయొక్క సౌందర్యమంతయు నశించును. ఇట్టికష్టములు వృక్షములకు ఆకులులేని కాలమునందు తటస్థించును. ఆకులున్నచో కొమ్మలంతగా కనబడవు. అందువలన సంతద్గుర్లభముగ నుండును. కనుక వేసవియందు చెట్లకొమ్మలను వ్రాయుట బహుసులభము.

ఆకులచే గిప్పబడియున్న కొమ్మలు భారముచే వంగియుండును. ఆకులులేని కొమ్మ లంత సంగియుండువు.

కొన్నిచెట్లకొమ్మలు పొడవుగ నుండును. కొన్నిచెట్ల కొమ్మలు పొట్టిగ నుండును. కొన్నికొమ్మలు సన్నముగను, పొడవుగ నుండును. కొన్ని పొట్టిగను దిశముగ నుండును. ఇట్టివిన్నియు బాగుగ నృప్తియందు చూచుచుండువలెను. ఏయేచెట్లు ఏమేమేకాలములయందు బెట్టుండునో బాగుగ గమనింపవలెను. లేనియెడల నిట్టివి చక్కగ ప్రదర్శింపలేకపోదుము.

ఆకులు :—చెట్లయొక్క అన్ని భాగములకుండు ఆకులు ముఖ్యములు. ఆకులులేనిచెట్లు భర్తలేనిస్త్రీవలె నుండును. మొండెమును, కొమ్మలను, అనివంజరమునకును, ఆకులు మాంసపదార్థాదులకును పోల్చబడినవి. మాంసమును చర్మమును అనివంజరమున కెటుల సౌందర్యమును కలుగజేయునో ఆకులు చెట్ల నటుల సంగరించును. ఇట్టియాకులను వ్రాయుటయే చాలదుర్లభము. చిత్రించుటలో ప్రవీణత యున్నవాడు చెట్లశాఖలనుగూర్చి విస్తారము తెలియక పోయినను వ్రాసివేయగలడు. కాని ఆకుల నటుల చిత్రింపలేడు. అప్రవీణు లగుచిత్రకారులు ప్రతియొకరును చెప్పినారు. అది తప్పు. చాల దగ్గరగనున్న కొమ్మలయాకులుమాత్రము విడివిడిగ కనబడును కాని దూరముగ నున్ననటుల కనుపడవు. అన్నియు కలసివచ్చునని చెప్పిచెట్ల యాకారములు నొకేవిధముగ నుండునని ముగచిత్రించి వివిధ మైనచెట్ల రూపములను చక్కగ ప్రదర్శింపనవచ్చును. అందులకునే ప్రతిచెట్ట వునందును గమనించుచుండవలెనని మొనటనుండి చెప్పుచువచ్చితిని.

మొరట మన మొకచిన్నకొమ్మను వ్రాయుట నేర్చుకొనవలయును. ఇందు ప్రతియాకును ములనీడ నొకబాటు చిత్రమును పూర్తిచేయవలెను. ఇందభక్తి నమ్రతకువాతను కొంచెము పెద్దకొమ్మను వ్రాశామనునందు కొన్ని

31

ఇట్టిచిత్రములయందు ప్రతియూకును వ్రాయక దానియాకారము వచ్చునటుల గీతలను గీయుచుండవలెను. ఇటుల వ్రాయునపుడు అది యేజాతచెట్టుయొక్క కొమ్మయో తెలిసికొనగలుగునటుల వ్రాయుటకు ప్రయత్నించుచుండవలెను.

గుమ్మడియాకునైనను, ఆమురపు ఆకునైనను అనేకవిధముల నుంచి వ్రాయుచు కొమ్మలను వ్రాయుటకూడ అభ్యసించవలెను. ఇట్టియాకులు గలకొమ్మలకును తక్కిన కొమ్మలకును చాల భేదముండును. అందులను నిట్టివి తప్పలు లేకుండ వ్రాయవచ్చును.

ఏచెట్టు ఏకాలమునందు నుంచరముగ కానరచ్చునో, ఆచెట్టు నట్టికాలమునందే వ్రాయుట సభ్యసింపవలెను. అసహ్యమును పుట్టించు వస్తువులకంటె కన్నులపండువుగ నుండువస్తువులను వ్రాయుటకు మనము సాధారణముగ కుతూహలపడుచుండుము.

సూర్యుడు ప్రకాశించునప్పుడు సూర్యకిరణములు చెట్లపైఁ బడి నాటికి వన్నెనెల్లరింగులను తెచ్చుచుండును. నాటినిఁ భూమిపైఁ బడుచుండును. మంచు పడుచున్నపుడు సృష్టియందలి వస్తువులు బాగుగ కనపడవు. చీకటిరాత్రినంగఁగి నీకే చెప్ప నక్కఱలేదు. చంద్రకాంతిలో సృష్టి యంతేబాగుగ కన్పెడు. అందువలన సాచుంకాలమునో, ప్రాశాంతాలమునో బయటికి వెళ్లి యేదోయొకచోటను కూర్చుండి చెట్లను వ్రాయుట సభ్యసింపవలెను. ప్రాంధికుల కిదియే మంచినమము.

మొరట చెట్ల నెందుకు వ్రాయుట సభ్యసింపగూడదు? కొమ్మల నెందుకు వ్రాయవలెను? అని మీరు నన్ను ప్రశ్నించవచ్చును. బోవలెను ర్థములు తెలియనిది వ్రాసిన నేమిలాభము? అక్షరాభ్యాసము చేయనిది నవలలను, ప్రబంధములను చదువుటకు యత్నించుట సమర్థులచేటుకాదా? అందువలన మీరు మొరట యాకులను, తరువాత కొమ్మలను, పిమ్మట చెట్లను వ్రాయుట సభ్యసింపవలెను.

చెట్టును వ్రాయునపుడు చిన్నచిన్నకొమ్మలవిమరుమై విస్తారము శ్రమవుచ్చుకొనికే పెద్దకొమ్మలనే బాగుగ చిత్రమునందు చూపుటకు ప్రయత్నించవలెను. ఏలయన : దూరమునకంత చిన్నకొమ్మలు కానరావు. అటులే చెట్ల యాకులు విశిషిగ కన్పడవు. అన్నియు కలిసిపోయినటులుండును. ఈకొమ్మలను ఆకులను విశిషిగ వ్రాయుటయందొకొకలాభ మున్నది. కొన్నిసమయములందు ఒకేచెట్టును వ్రాసి అం దివిచున్నయు చూపించవలసియుండును. జాగ్రత్తగ నేర్చుకొనినదప్పుటికిని పుణ్యయైపోదు. అట్టియభ్యాసము నిన్ను కష్టములనుండి తొలగించవచ్చునేమో ఎవరెఱుగుదురు? అనేకవిధము లగుచెట్లను వ్రాయవలసివచ్చునపుడు ఇవిచున్నయు నీ కుపయోగించును.

వివిధదూరములయందు నుండుచెట్లు :—దూరముగ నుండుచెట్లయొక్క వివిధభాగము లంతబాగుగ కనపడనని యిదివఱకే చెప్పియుంటిని. ఒకచెట్లసమూహ మొకచోట నుండినయెడల భూమిలోనికి పెరిగిన యూడలతో నున్న మట్టిచెట్టువలె కనబడును. దూరముగను దగ్గరగ నుండుచెట్లకు చాలభేద ముండును. ప్రకృతిచిత్రము ననుసరించి మనము చిత్రించవలెనన్న దూరముగనున్నచెట్లు మనకెక్కువ కష్టము కలుగఁజేయును. ఆకాశపురంగునుబట్టియు, శేఖనుబట్టియు, ఛాయనుబట్టియు చెట్లయొక్కరంగు మాఱుచుండును. అందువలన మనచిత్రమునం దవి యన్నియు చూపించవలసియుండును.

ఏయేచెట్లు ఎట్టిరీతి దేశములయందు పెరుగునో గమనించవలెను. మట్టిచెట్లు ఇసుకనేలయందును, సరుగుడు చేలయందును, జామచెట్లు రాల్చెయందును, భాస్వము కొండమీఁదను పెరుగవు. అట్టిసమయము లాబాగగూతతో మెలగవలెను. మనయిష్టముప్రకారము ఏదోయొకచెట్టు నెచ్చటనో వ్రాసి

అను చుచిత్రములను అవి యేవన (1) ఫలి

రదగ్గర పుట్టును. కొన్నిదూరముగ నుండును. వీటిజాతి నైజమునుబట్టి యుండును.

ఒకేజాతిచెట్ల నొకేవిధముగ వ్రాయఁజాలము. వృద్ధవృక్షములు బాలవృక్షములు నొకేవిధముగ నుండువు. బాలవృక్షముల బెరడు మిగుల కోనలముగ నుండును. ఆకులు అంతటముగ నుండువు: కాని ఆకులు లేనికొమ్మలు మాత్ర ముండవు. మధ్యవయసుగలచెట్లయందు దాకులు దట్టముగ నుండును. కాని అచ్చలచ్చలు ఆకులు లేనికొమ్మలుండును. వృద్ధవృక్షములయందు ఆకులు విస్తార ముండవు. బెరడు మిగుల కరకుగ నుండును. చాలకొమ్మలు విరిగి పోయియుండును. ఇట్టివన్నియు చూచుచుండవలెను.

వివిధవరికరముల నుపయోగించి చెట్లను వ్రాయుట.

అనేకవరికరముల నుపయోగించి చిత్రగురువులును వ్రాయవచ్చునని పుస్తకప్రాంగణమునందే చెప్పియుంటిని. వృక్షపటములను వ్రాయుటయందు ప్రసిద్ధిగాంచిన చిత్రకారులు, మెత్తని పెన్నిలును, నీరురంగులను, నూనెరంగులను ఉపయోగించెదరు. కాని గూపుస్తకమునందు నూనెరంగులవిషయమై చెప్పుటకు నిశ్చయించుకొనలేదు.

పెన్నిలును మనము సాధారణముగ చెక్కినటుల చెక్కఁగూడదు. పెన్నిలుయొక్క సీసమును గిసి (Wedge) ఆకారముగ చెక్కవలెను. దీనితో మనయిష్ట ప్రకారము సన్నముగాఁగాని నలముగాఁగాని గీతలు గీయవచ్చును. కాన నిట్టిపెన్నిలుకొన మరకు చాలయుపయోగకరముగ నుండును. చెట్టుయొక్క మొండెమును వ్రాయునప్పుడు సన్నని గీతలును, నట్టమైనగీతలును కావలసియుండును. ఆకులను వ్రాయునప్పుడు సన్ననిగీతలనుపయోగకరముగ నుండును.

ఆకుల వ్రాయుటయందు మిక్కిలి ప్రావీణ్యము గలిగియుండువలెను వీటిని వ్రాయుట కనుగుణ మైనగీతల సభ్యసంపదలసియుండును. తలుచుగ వ్రాయుచుండలనలననే చెప్పును కాని పుస్తకములును చదివినంతమాత్రమున పలవడదు. సంగీతగ్రంథములను చదివినవారందఱును శ్రుతులను పాడఁగలరా? అట్లునే చిత్రలేఖనమున సభ్యస ముండవలెను. కొంచెము సంగీతవిద్యార్థులు సంవత్సరములకొలది కష్టపడి సంగీతవిద్య సభ్యసించి బాగుగ గానము చేయలేకున్నారు. ఇట్టివిద్యలు స్వల్పబడుట కష్టమగుటచేతను, వారు మంచిమాగ్గమున సభ్యసించకపోవుటచేతను గూ కళయందు ప్రవీణులు కాజాలక యున్నారు. అందువలన చిత్రలేఖనమును బహుశ్రద్ధాభక్తులతోనేర్చుకొనవలెను.

చాలయభ్యాసమువలన మనహస్తము నుపయోగించుట నేర్చుకొనవలెను. పెన్నిలును కొనవచ్చుచెట్టుకొనరాదు. మెల్లగ పెన్నిలుతో వ్రాయుట సభ్యసించవలెను.

మొదట సన్ననిగీతలతో చెట్టపై యాకారములను వ్రాయవలెను. ఈవిషయము చాలముఖ్యము. వైయాకా రమును చక్కగ వ్రాచునది చెట్టును పూర్తిచేయరాదు. మొండెమును కనబడుచున్నకొమ్మలను మొదట చిత్రించ వలెను. తరువాత నీచిత్రము బాగుగ నున్నదో లేదో చూచుకొని విచరములను కొంచెము నట్టమైనగీతలతో చిత్రిం పవలెను. మనచిత్రమునుబట్టి గూఁగీతలు మాటుచుండును. మోటుగ వ్రాయవలెనన్న దట్టమైన పెన్నితలతోను, నాజూకుగ చిత్రింపవలెనన్న సన్నని చిన్నగీతలతోను వ్రాచువలెను. వివిధమున వ్రాసినచు ప్రకృతిచిత్రము ననుసరిం పవచ్చును. వివిధజాతులచెట్లను చక్కగ వైశిష్ట్యరెండువిధముల వ్రాసి ప్రదర్శింపవచ్చును.

ఈవిధముగనే సుదక్షతోను, మిసిబొగ్గుతోను వ్రాయవచ్చును. దేనితో వ్రాసినప్పటికిని ఈవిద్య నీవేల్చికొనయిం దుండునటుల సభ్యసించవలయును. మనుజునిరక్తి కంతములేదు. దీని నెంతయభ్యసించి నెంతయభివృద్ధినిొందును.

నీరురంగులు వృక్షపటమునకు నన్నె తేచ్చును. ఇతరచిత్రములయందువలె దీనియందు రంగుల సమముగి పూయు. సుచ్చిత్రంతమాత్రమున లాభములేదు. మొదట నొకరంగును పలుచగ చెట్టునునువేసి యిది బాగుగ నారిక ముందు మఱియొకరంగును వేయవలసియుండును. ఏరంగును వేయవలసియుండునో మూడో యాలోచింపుడు. ఇం దుకు ఏయేరంగులను కలిపిన నేరంగు నచ్చునో బాగుగ జెలిసియుండవలెను.

చెట్లను రంగులతో చిత్రించుటయందు దొకయాకుపచ్చనే యుపయోగించుట తక్షణ. అనేకరంగుల నుపయో గించవలసియుండును.

రెండవపర్యాయము రంగును వేయునపుడు చాయను వెలుతురును చెట్టుచెట్టుకు భేదమును తెలియజేయవలెను. తడిగ నున్నపుడే రెండవవరకు రంగు వేసిన చెకరిపోవును. ఇది కొన్నిసమయములయందు లాభముగను, కొన్నితేదీలములయందు నష్టముగను పరిణమించును. చెకరికుండ నుండవలె నన్న మొదట వేసినరంగు ఆరివఱకును వేచియుండవలెను. మూడవపర్యాయము రంగును వేయునపుడు చెట్టుయొక్క జాతిని తెలియజేయవలయుల చిత్రంపవలెను. దీనితో రంగును వేయుట పూర్తిచేయవచ్చును. ఈమూడుముక్కలతో మనవని సరిపోలేదు. మనము వినుకులకు లేకుండ చాలదినము లభ్యసించవలెను. ఎన్నియతో వ్రాయునపుడు చాయను, వెలుతురును, చెట్టజాతిభేదమును తెలియజేయవచ్చును. రంగులను పూసి వెలుతురును, జాతిభేదములను, రంగులను తెలియజేయవచ్చును. రంగులను పూసిచిత్రము సృష్టితచిత్రము ననుసరించి యుండును. అందువలన పటములను రంగులతో చిత్రించుటయే మంచిది.

కొన్నిసమయములయందు దొకేరంగుతో చిత్రించవలసియుండును. అప్పుడు వివిధతరగతులచాయను జాగరూకతతో చిత్రించవలెను. ఇట్లు చేయక ఛాయను వ్రాయవలసినచోటను నట్టముగను, వెలుతురును ప్రదర్శించవలసినచోటను పలుచగను చిత్రించి చిత్రమును పూర్తిచేసితి నని యుద్ధాహరణము.

చెట్టపూజను ఆకువచ్చగ కనబడవలెనని వేళనుబట్టియు, ముత్యపు ననుసరించియు, ఆకాశపురంగునుబట్టియు, చెట్టురంగు మూలుగుండు ననియు నిదివఱకే చెప్పియుంటిని. అన్నిచెట్టు లొకేరంగుగ నుండవు. జానుచెట్టు రంగుకంటె మామిడిచెట్టురంగు వట్టముగ నుండును. మామిడిచెట్టురంగుకంటె పసులచెట్టురంగు గాఢముగ నుండును. ఇట్టి భేదము లన్నియు చుచిత్రమునందు చూపును వివిధజాతులచెట్లను చక్కగ ప్రదర్శించ ప్రయత్నించవలెను.

వివిధతరగతుల చెట్లు.

సలపూతము :—ఇది హిందూదేశపుతములకు రాజు. దీనిని ప్రతిదినము మనము చూచుచుందుము. ఈ వృక్షము జాగుగ పెరిగిన పెద్దమేడవలె నుండును. ఇది మనకు మిక్కిలి యుపయోగకారి. దీనియాకులయందు భుజించెదగు. దీనిమూలమును రంజితానము చేయునపు డుపయోగించవచ్చు. దీనిపాలు జిగురుగ నుపయోగపడును. దీని పండును నీసేలులు గ్రాటసారులు శ్రమ దీర్చుకొందురు. దీనిఫలములు పఠ్యము కాహారము. ఇట్టిపూతమును చిత్రించుట మనము నేర్చుకొనుట విధాయకము.

ఈచెట్టును దాకులు నట్టముగ నుండవు కొన్నితెల్లవోట్లను కనబడుచుండును.

మొండెము :—దీనిమొండెము మిగుల నలముగాను, కరుకుగా నుండును. ఎచ్చటచూచినను తొట్టలు గుంపులు కానవచ్చుచుండును. అనేకమొండెములు కలిసియున్నటులుండును. దీనిపై నొకవిధమైన తెల్లనినారు పెరుగును. ఇది కొమ్మలయందుకూడ పెరుగును. అంతట నీది వ్యాపించనపుటికిని అచ్చటచ్చట వృక్షమంతట వ్యాపించి బీజులపులి పుట్టెలునలె కాన్పించుచుండును.

కొమ్మలు :—ఇవియు నలముగాను, కరుకుగాను ఉండును. మొండె మంతయభ్యాసకరముగ నిది కానరానపుటికిని గుంపులతో నిండియుండును. ఇది వంకరగ పెరుగును. వాఘాణముగ నీకొమ్మలు భూమికి సమాంతరములుగ నుండును.

ఆకులు :—ఈయాకులు యించుమించు గుండ్రముగనుండును. వీటికాండలు పొట్టిగను, పసులముగను కానవచ్చును. ఇవి కొమ్మలందు గుంపులుగుంపులుగ పండ్లతో కలిసి పెరుగుచుండును. చిగుళ్లు మాదిగ నుండును. ఆకులు నీమిశ్రితమైన గాఢమైన ఆకువచ్చనిరంగును కలిగియున్నవి. ఈవిలు వాఘాణమునందు పనుపు వచ్చగవైపోవును.

31—2 చూడుము.

పండ్లు :—ఈచెట్టుయొక్క పుష్పములు కానరావు. పండ్లు కొమ్మలకొనలయందు గుంపులుగుంపులుగ పెరుగును.

వీటికి కావలసిన తేవు. ఈ ఘటములు తాము కంటిముందును. ఒక్కొక్కటి యొక్కొక్క వస్తువును నిర్ణయించుకొనుచును. ఈ సంస్థ ఒకప్పుడు గాక ముందు ఆకుపచ్చగను, పచ్చమైన తోట వాత ఎటువైపు నుండును.

ఉదాహరణ :— ఈ యాహునియనే గాన చెట్టు పెద్దదిగి పెరిగి పెద్ద భవనమునకు పోవుచుండును. కొన్ని నుండి గాన యాహునియ క్రిందికి నుండును పెరుగును. ఇది భూమికి తాకుచున్నట్టికి బయలుగ నుభిన్నమైపోదును. అంతా భూమిలోనికి పెరిగి వేళ్లవలె గట్టిగా నాలుకొనును. చివ్వుట వేళ్లునుండి మది పెరుగునో గాన చెట్టును, పిటికిని విడిచివేసివచ్చుటకు ప్రత్యేకముగా నుభిన్నమైకొందును. ఇటువంటి అనేక ఊహలు పెరిగి చెట్టు నెలలో నుభిన్నమై నొందించును. ఈ విధముననే గాన దృష్టమయ్యెక్క. వివిధ భాగములు అభిన్నమైకొని గాన శ్రేణు నేతము నుభిన్నమైకొని తేచుచును. కొన్ని నుండును గాన యాహునియనే మాత్రమే తేచుమునతో సంబంధమును విడిచివేసి వచ్చింపుటకు నుండును. ఈ యాహునియ ప్రభములను, అటుల వస్తువులను పోల్చుచుండును. సగభవము మునుజులు గాన వివాసయోగ్యమో గాన చెట్టు బాటనాగుల కలుగునే నుండును. గొప్ప రాజ్యముతోను పెద్ద భవనముతోను పోల్చు బడిన పృథ్వీరాజము ముందేముందు పెరుగుటలను మును గన్వేషించుచుండే.

ఈ చెట్టును దాగినాకొని చీల్చించియెడల భవనమునలె కావచ్చును. అంత బాటనాగుల పిటికిచ్చిన గాన చెట్టుయొక్క ఛాయలు గాన గాన ప్రకృతిచలలు. వీని క్రింద నొక బాటనాగు శ్రమ దీర్చుకొనుచున్నట్లులు వ్రాసిన నెలయో చక్కగా నుండును.

నూ మిడి చెట్టు.

ఈ చెట్టుయొక్క నామము బోకినిదిగి నే గదా! దీనివల్లయు భవనము ప్రాంతమందుండుగా? గాన సగభవములు హిందూనేతమునందు లెక్కకు మిక్కిలిగలవు. ఇవి నాధారముగా నుండును. ఒక్క చెట్టు విడిగా కావనచ్చుటకుండును. మునుజులు దీని ఘటములు తిరుట వీని చెట్లు నొక కొలల బాటెడను. అందులను ముందేమునందు మామిడితోపు లనేకములు కలవు.

ఈ చెట్టును ముక్తి చెట్టువలె నుండుటకు వ్యాపించును దీనికి ఊహలు తేవు అందులను నది ముక్తి చెట్టునలె పెద్దదిగి పెరుగులేను. సుభిన్నమైకొన్నవలెనే దీనిదిగివచ్చుటలు గాన మిక్కిలి సమాంతరముగ పెరుగును. కొన్ని నూటికి నాకాశపునైపుకు వ్యాపించును. ఈ పృథ్వీపుకొన్నయంతనే గుంపు నుండును. దీని బెరుగును ముక్తి చెట్టువలెనే కరుగుగా నుండును. దీనిపైని నాగు లేదు కాన సుభిన్నము నాను అంత తేల్చుకొనుండును. ఈ చెట్టుయొక్క కొన్ని నుండును గాన దీనికి గాన నుండును.

అటులు :— మామిడి యాగు నాధారముగ బోకివల్ల అంగుళము వెల్లువును, వీనిదిగిలంగుళములు గాన వును కలిగియుండును. వీటికొలలను బొట్టిగిలను ఆకుపచ్చమైతే మునుముపురంగుగ నుండును. ఈ యాహుని చదు నుగ నుండువు. కొన్ని నుండును గాన దివి నొనుచుకొనియుండును. వీటింగు గాన మును ఆకుపచ్చ. చెట్టు తిని. ప్రతి ఆకుయొక్క క్రింది భాగమునకు మిడి భాగము పెట్టమైకొనును గలిగియుండును. మామిడిపై పునుకును, క్రింది భాగము భూమిపై పునుకును తిరిగియుండును.

సంతకాలమునందు దీనిదిగిచ్చు మామట కత్యవసరముగ నుండును. వీటికి చిగిర్చుకొనునందు కొన్ని గాన దివి చెట్టునిబట్టును దాల్చింపుండును. ఆకుపచ్చ కొన్ని చెట్లు పగము చిగిర్చును. ముఖ్యకొన్ని చిగిర్చువు. అందులను సంతకాలమున రంగులను కలిగియుండును.

పుష్పించుకాలమునందు దీని యెట్లు కావచ్చునో కొంచెము చూతము. చిగిర్చు చిన చెట్లు చిగిర్చువు. అందులను సంపూర్ణముగ పుష్పించిన చెట్టునందు దొంగయెట్టునియూనై నను

పుష్పయమైయుండి పచ్చగ కానవచ్చును. అచ్చటచ్చట కొన్ని పచ్చని ఆకులు కానవచ్చుచుండును. ఫలించుకాలమును చూచుకొందము. ఈకాలమునం దన్నిమామిడి చెట్లును ఆకుపచ్చగనే యుండును. చిగుర్లన్నియు పచ్చని యాకులుగ మాటును. అప్పుడు చెట్టున కనేకులాశ్రితులుండెదరు. ఫలములతో నిండియున్న చెట్టుక్రింద నొక రిద్దఱు మనుజులుండినటుల వ్రాసిన బహుభాగుగ నుండును. అందువలన నాకాలమునందు మామిడిచెట్టుక్రింద నున్న చిన్నమొలక లన్నియు చచ్చి నున్నగ నుండును.

ఫలములు :—ఈఫలము లన్నియు నొకేవిధముగ నుండవు. 31—3 చూడుము.

కొన్ని గుండ్రముగను, కొన్నిపొడవుగను, కొన్ని చిన్నవిగను, మఱికొన్ని పెద్దవిగను ఉండును. పండినప్పుడు గూడవీటిరంగు వివిధములుగ మాటుచుండును. కొన్ని ఫలములు కాయలవలెనే యాకుపచ్చగ నుండును. కొన్ని యెఱ్ఱగను మఱికొన్ని శనుపువచ్చగను ఉండును.

బదనిక :—ఈచెట్టుపై నొకవిధమైన బదనిక పెరుగుచుండును. దీనియాకులు జామియాకులను పోలియుండును. కాని కొంచెము దట్టముగ నుండును. ఇది చెట్టుంతయు వ్యాపించకపోయినప్పటికిని పెరిగినంతమట్టుకు దట్టముగ నేదోయొకకొమ్మపై సభిగృద్ధిపొందును.

వేళ్లు :—మామిడివేళ్లు భూమియందు చాలవఱకు వ్యాపించును. పైని చెట్టుంతపెరుగునో లోపల వేళ్లంత పెరుగును. ఈవేళ్లు అచ్చటచ్చట పైకికానవచ్చుచుండును.

జామి చెట్టు.

ఈచెట్టు మామిడిచెట్టుంతబలముగ నుండదు. దీని మొండెము సన్నముగ నుండును. కాని వంకరగను

ట్టును, మఱికొన్ని మించియుండును. దీనియందు నుండవు. దీనిమొరకు నున్నగను

దీనియాకులరంగు మఱికొన్ని రకము.

4—4 చూడుము.

సునించినవ్రాయుట సభ్యనివ్వవలెను. ఇతను తుప్పలను చూతము.

గులాబి మొక్క.

మను ప్రేమింతురు. కావున దీని సనుదినమును మనము చూచుచుండుము. ఈమొక్క చెట్టువలె పెద్దదకాదు. సాధారణముగ భూమికి కొలులు తగిలియేయుండును. అందువలన దీని

దీనిపండ్లు పచ్చిగ నున్నపుడు ఆకుపచ్చగను, పండినతర్వాత పసుపుగనుండును. దీనిపువ్వులు తెల్లగను నుండరముగ నుండును. ఫలము పక్షమైనకొలదీని పువ్వు ముశుష్కించును. 32—చూడుము.

32

మొండెము కాసరాదు. మొండెము లేదనికూడ చెప్పగలము. భూమిమట్టమునదనండియే యనేకకొవ్వలుగ విడిపోయి తుప్పువలె పెరుగును. ఈకొవ్వలు సన్నముగను పొడవుగను ఉండును. విస్తారము పుష్పించుటకుగాను వీటికి సగమువఱకు సఱికివేయదురు. అందువలన కొనివేయఁబడిన కొవ్వలను మన మనేకము చూచుచుండుము. అందువలననే యిది చాలకురుచగ పెరుగుచున్నది.

ఈతు ప్పంతటను వంకర యగుచిన్నముల్లు పెరుగును. ఇంతవఱకనిపూవు లుండుచెట్టునకుఁగూడ ముల్లండ్ వలెనా? ఆహా! ఎంతటివానికైన లోపము లుండకమానవు కదా!

దీనియాకులు చిన్నవిగను, సౌందర్యముగను ఉండును. ఈయాకుల యంచులు కరికుగ నుండును.

మామిడి, మజ్జియాకులవలెగాక యివి ఆఱిసియాకులు గలసి యొకపెద్దయాకుగ తెలియఁబడుచున్నవి.

ఇవి నీలిమశ్రిత మైనఆకుపచ్చనిరంగును కలిగియున్నవి. అందువలన నీతుప్పలు అన్ని కాలములయందును గాఢ మైనరంగును కలిగియుండును. సాధారణముగా నొకపెద్దయాకునందు ఏడుచిన్నయాకు లుండును. కొన్నిసమయములయందు అందు మూడు చిన్నయాకులున్న పెద్దయాకును చూచుచుండుము.

పుష్పములు సాధారణముగ గులాబిరంగుగ నుండును. మృదువైన పుష్పశలము లనేకములు కలసి యొక పుష్పమగును. ఈవఱకనిప్పుదు వైనచేకులు చూచుట కెంతయో యానందకరముగ నుండును. దీనిపువ్వుడి పసుపు వర్ణముగ నుండును. ఈపుష్పమంతయు నొకయాకుపచ్చనిరంగు గలయంతకొకముపై నిర్మింపఁబడియుండును.

పుష్పములు కొవ్వలకొనయందు గుంపులుగ నుండును. కొన్ని పుష్పించియుండును మఱికొన్ని మొగ్గలుగ నే యుండును. కొన్ని అన్నదే పుట్టుచుండును. ఇట్టికొవ్వలను వ్రాసిన నెంతయో చక్కగ నుండును.

అనేకవిధము లైనగులాబిజాతు లున్నవి. కొన్ని పాదువలె ప్రాకును. వీటియందు పసుపువర్ణము గలపుష్పములు పుష్పించును. ఇటులనే బ్రహ్మశిముకు, కొబ్బరి, గూతచెట్టు మొకలగువానిని చూచుచు వ్రాయుచుండవలెను. ఎట్టివి యెటుల మీరు గమనింపవలయునో యిందు చెప్పితిని. కాని వివులముగ తెలిసికొనవలె నన్న సృష్టిశాస్త్రమును చదివిన బోధపడును. చదివినంతమాత్రమున లాభము లేదు. ఈపుస్తకమును మీఠాస్తంబున నిడికొని ఆయాచెట్టును చూచుచు చదివిన లాభకరముగ నుండును.

ఇంకొకయంతమును చెప్ప మఱిచితిని. చెట్లవిషయమై నే నింతవిపులముగఁ జెప్పినందులకు నన్ను నిందించవలదు. సృష్టికి సౌందర్యము నిచ్చునవి చెట్లు. అందువలన మనము ప్రదేశచిత్రములను వ్రాసినయెడల చెట్లను సౌందర్యముగ చిత్రించవలసియుండును.

చిత్రలేఖనమునందు మంచిప్రావీణ్యము కలుగఁజేసికొనవలెనని యెల్లప్పుడును పుస్తకములను వ్రాయుంగు సరి కరములను వెంటను కొనిపోవలెను. ఎప్పుట చేనిని చూచి దానిని చిత్రమును వ్రాసివేయుచుండవలెను. గోవులు మేముస్థలమునకు పోయి చూచినయెడల మన మనేకవిధము లైనయవస్థలలో వాటిని చూడగలము. కొన్నిశయించి యుండును. మఱికొన్ని మేయుచుండును. కొన్ని నిలువఁబడియుండును. పరుగెత్తునటులు, నడచునటులు మనముచాటిని చూతుము. అట్టిసమయమునందు వాటిని చూచి వ్రాయుచుండిన నెంత యభ్యాసము కలుగునో యాలోచింపుఁడు.

ఇటులనే మరుజలను, గుట్టములను, గాడివలను, కుక్కలను వ్రాయుట సభ్యసింపవచ్చును. అట్టిచిత్రములను పారవేయక బాగరూకతతో నుంచిన ప్రదేశచిత్రములను వ్రాయునప్పు డివి యన్నియు మన కెంతయో యుపయోగకరముగ నుండును. వైజ్ఞేయవిధముననే యనేకవిధము లైనవృక్షములను వ్రాయుట సభ్యసించిననేకా ప్రవీణులము కాగలుగుదుము.

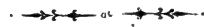
ఒక జలప్రవాహ మున్నది. దానిప్రాంతములయందు వివిధవృక్షము లున్నవి. ఆసృష్టి సారి విశ్రమించియున్నాడు. కొంతదూరమున కొండఱుపిల్ల లాడుకొనుచున్నాడు. మఱియొ'

చతుర్ముఖ మేమునున్నది. నదియందు దొకవలె చోవునున్నది. అందొకమనుజుడు కూర్చుండియున్నాడు. దూరము నందు పెద్దతెలుపులు కానవచ్చుచున్నవి. ఆకాశమునందు సూర్యుడు తీవ్రముగ ప్రకాశించుచున్నాడు. కాని అచ్చటచ్చట మేఘములు కానవచ్చుచున్నవి. నదియందు చెట్లు, సూర్యుడు, మేఘములు ఇంక ననేక మైనవిస్తువులు నీచులు ప్రతిఫలించుచున్నవి. ఇట్టిప్రదేశచిత్రమును వ్రాసి చూడడు. మీ కెంతటి కళ్యాణము కలిగినో మీకే తెలియును.

కాని ప్రాంతమునందు మన మిట్లము సద్వివరముల వ్రాసుకూడదు. సృష్టియందు దుండునస్తువులను చూచి చిత్రించుట సభ్యసింపవలెను. ఇట్లుచేయుట కొకయుషాయము చెప్పెనను.

చిత్రలేఖనమునకు కావలసిన నస్తువులను, ఒకనర్పణమును నీలో నొకస్థితి ప్రదేశమునకు తీసికొనిపోయి, యొకచోట నానియెడలై కొంచెము ప్రక్క నొకనస్తువునకు నీయ్యమును చేరజేయుము. ఆ సద్వస్తువునందు కొంత ప్రదేశము కానవచ్చును. దానిని చూచి వ్రాయుట మీకు సులభముగ నుండును. అప్పుడు చిత్రించుట మీ కెంత యో యానందకరముగను, సులభముగను ఉండును.

వివిధములై నరంగులను వేయకముందు మీగొకపనిని చేయవలసియున్నది. పెన్నిలుతో మీచిత్రములను వ్రాసిపఠకువానిని సిజియారంగుతో ప్రధానచ్ఛాయలను చిత్రించవలసియుండును. పిమ్మట సృష్టి ననుసరించి మీకు వివిధరంగులను చిత్రమునందు వేసి, అవియందేసతనవాతను వివరములను చిత్రించి యటమును పూర్తిచేయవచ్చును. ఇట్లునే అన్నిచిత్రములను వ్రాయునది. అభ్యాస మైనకొలదిని చిత్రముయ చక్కగ వ్రాసుకలుగుదురు. వివర కంఠము లేకని జ్ఞాపకముంచుకొనుడు.

నాల్గవ భాగము.

మానవుల ప్రతిహాసములను రంగులతో చిత్రించుట.

ధాయావలములను పెద్దవిగ పెన్నిలుతో వ్రాయువిధములను చెప్పితిని. ఇప్పుడు రంగులతో చిత్రించుమాగ్గములను వ్రాసెదను. ఈపనిని పూనుకొనుటకు సిజియారంగులను పూముటయందు చాలప్రావీణ్యము కలిగియుండువలెను. లేనియెడల నట్టిచిత్రములు విచిత్రములుగ నుండును. ఇంతవూద వైసచర్చిపురంగు నెటుల వేయగలుగుదు నని వింతపడెదవు. అంత యెందుకు? నేను చిత్రములను వ్రాసియెట్లు చిత్రలేఖనవిషయమై తెలియనివారు కొంతనుండి వచ్చి నారంగుల నీకాగితముల నెటుల సరిపెంచగలిగితి నని నన్ను వేరతగుణములయందు ప్రశ్నించిరి. బాగుగ సభ్యాసము గలమానవునినోటనుండి యట్టివాక్యములు వెలువడునా? ఇట్టిమభ్యాసము గలవా రీదిగువ చెప్పినట్లు సభ్యాసించియెట్లు స్వీరగా మనుజులనుండుములను నీరంగులతో చిత్రించగలుగుదురు. మనస్సే మూలము. చిత్రలేఖనమునందు నభిరుచి గలవాకు అత్యంతిరతముగ నేర్చుకొనగలిగెదను. అందులను వివరగుణైంజక సంతోషముగ సభ్యాసించవలెను. కాని ఛాయనుగూఠించి బాగుగ తెలిసియుండువలెను. దీనికి కావలసిన పరికరములవిషయమై మొదట కొంచెము చెప్పట మంచిది.

మీలు కావలెనో వాటి నెటుల యెంచుకొనుటయో యిదివరకే చెప్పియుంటిని. అన్నిరంగులను వ్రాయుటయు. దీనికి కొన్నిరంగు లున్నవి. వీటిని రెండుతరగతులుగ భాగించవచ్చును. (1) దినబట్టలకు వేయవచ్చు. (2) చర్మమునకు వేయవచ్చు.

చర్మమునకు వేయురంగులు.

(1) తెలుపు. (Chinese White)	(2) ఇండియాపసుపు. (Indian Yellow)
(3) తేలిక్కువల ఎఱుపురంగు. (Light Red)	(4) చిందూర రంగు. (Vermillion)
(5) ఇండియా ఎఱుపు (Indian Red)	(6) బ్రౌను మేడలరంగు (Brown Madder)
(7) కోబాల్టు నీలి. (Cobalt Blue)	(8) బరంటు శమనారంగు. (Burnt Sienna)
(9) వేండిక్కు బ్రౌనురంగు. (Vandyke Brown)	

వెనుకటిభాగమునకును, బట్టకును వేయురంగులు. (ఇదిగఱకు చెప్పినవి విడిచిపెట్టబడినవి.)

(1) గెంభోజి పసుపు. (Gamboge)	(2) గోపిచందనము రంగు. (Yellow Ochre)
(3) సిపియా. (Sepia)	(4) క్రిమిజను నల్లము (Crimson Lake)
(5) కార్మైను ఎఱుపు. (Carmine)	(6) ఫ్రాన్సు నీలనల్లము. (French Ultramarine)
(7) గాజునీలి. (Smalt)	(8) ఇండిగో నల్లము. (Indigo Tint)
(9) నీలినల్లము. (Prussian Blue)	

ఈరంగులగుఱములను చెప్పినవెరియులేదు; కాని యేయేరంగులెందుకు పనికివచ్చునో కొంచెము చెప్పెదను.

తెలుపు అంటి యుపయోగకారి కాదు కంటిగొట్టును, ఆభరణములకును లేసు (Lace) ను చిత్రించుటకును పనికివచ్చును. కాంతియందు మెరుయుపప్పుడు పనువులు తెల్లగ కనబడును. అట్టిపనుయములందు దీని సహాయమును. ఏమైన తిప్పగా చిత్రించినయెడల నీరంగును పూసి యిదివఱకు వేసినరంగులను కనబడును చెయవచ్చును.

ఇండియా పసుపురంగు బట్టలకు వేయుటకు బహుచక్కగ నుండును. దీనిని నీలుపుతో కలిపినయెడల చక్కని నూనెనల్లము లభించును. కోన్నిపనుయములయందు చర్మమునకు వేయుటకుకూడ పనికివచ్చును.

గోపిచందనము రంగు కోన్నిపనుయములయందు బట్టలకును వెనుకటిభాగములకును వేయుట కుపయోగపడును.

బరంటుశమనారంగు బట్టలకును, పద్మనిస్ర దేశచిత్రముల వెనుకటిభాగములకును పనికివచ్చును. ఇండిగో నల్లముతో కలిపినయెడల నీది యాకుపద్మనివెనుకటిభాగముల కత్తెంతోవకారిగ నుండును.

వేండిక్కుబ్రౌనురంగు చిత్రకారులకు చాల సహాయకారిగ నుండును. కాని గుఱరంగును వేసి దానిపై మఱియొరంగును పూసినయెడల నీరంగు చెరిపెవును. దీనిని క్రిమిజనునల్లముతో కలిపినయెడల నీచుల్లములయందు వేయవచ్చును.

సిపియా పసుపు మట్టిరంగంత గాఢమైపడికాదు. దీనిని అభ్యాసముచేయుటకు మిక్కిలి యుపయోగింపవచ్చు. నీలిమందురంగుతో దీనిని కలిపినయెడల దూరమున నున్నవస్తువులములకు నీలయందు దున్నవెనుకటిభాగములకును, పల్లవి వస్త్రములమఱియుందు వేయుటకు పనికివచ్చును. క్రిమిజనునల్లముతో కలిపిన బ్రౌనుమేడల రంగువలె కాన వచ్చును. ఇండిగోరంగుతోను, క్రిమిజనురంగుతోను కలిపిన చక్కని నలుపురంగు లభించును.

బ్రౌనుమేడల రంగును నీలితో కలిపినయెడల నీలము చిత్రించుట కుపయోగపడును.

క్రిమిజనునల్లము వస్త్రములను చిత్రించుటకుపయోగపడును. ఇది గట్టిగా కానిమియును పట్టియుండును.

కార్మైను ఎఱుపు చర్మమునకు పనికివచ్చును. గుఱబరంగు బట్టలకు, చర్మములకు వేయుటకు మిగుల యుపయోగపడును.

ఇండియా ఎలవు ముఖమునందు ఛాయవేయటకు పనికివచ్చును. నీలితో కలిపికూడ దీనిని యుపయోగించవచ్చును.

చిందూరి రంగును గులాబివర్ణముతో కలిపినయెడల సౌందర్య మైనచ ర్థపురంగుగ నుపయోగపడును.

కోబాట్ట నీలి సనేకచోట్ల నుపయోగించెదరు. తెల్లని వస్త్రపులయందు ఛాయను చూపుటకు విస్తారముపయోగించెదరు. ఇండియా ఎలవుతో కలిపినయెడల ముఖమునందు నీలను వేయుట కుపయోగపడును.

పరాసు నీలము బట్టలకు వేయుదురు. గాజునీలి కోబాట్టనీలినుండి చేయబడును. ఇది యాదామిశ్రితమైన నీలివలె కానవచ్చును.

ఇండిగోరంగు ఆకుపచ్చమిశ్రితమైననీలివలె కానవచ్చును. ఇది వెనుకభాగమునందు (back ground) వేయుటకు పనికివచ్చును. సిపియా (Sepia) తో కలిపినయెడల రూరమున నున్నచెట్లకు వేయవచ్చును. ఇంక సనేక విషయములయందు దీని పనికివచ్చును.

నీలిరంగును ఆకాశమునకును వస్త్రములకును వేయవచ్చును. క్రీమిజనువర్ణముతో దీనిని కలిపినయెడల చక్కని యాదారంగు వచ్చును.

మనకు యిప్పుడు కావలసిన రంగులవిషయమై యిచ్చట చెప్పితిని. ఇదిగఱకు మీరు చేసినయభ్యసనమునందు తిక్కినవాటితో మీకు పరిచయము కలిగియుండును. అందులను నే నిచ్చట కావలసినవనుసరితము లేదు.

కుంచెలు—చ ర్థపురంగును వేయుటకు కుంచెలు సాధారణపు పరిణామమును గలిగియుండువలెను. ఇవి నీలిలు కోమముతో చేయబడియుండువలెను. వాటికొనలు నూదిగనుండిననే చిత్రించుట కనుకూలముగ నుండును. చేతితో కొనను నొక్క పిడిచినయెడల దానిపూర్వపు ఆకారమును దాల్చుచుండుట మంచిది. కొన్నిసమయములయందు కొనలేనకుంచెలు పనికివచ్చును. ఇట్టివలయందు వాడుటకు సాధారణముగ ప్రాశంకుంచెల నుపయోగించెదరు. చిత్రములను కుంచెలతో చిత్రించునపుడు ప్రక్క నొక్కనొక్కచేతిముడుకు నుంచవలెను. ఇట్లు చేసినయెడల నొప్పి యుండదు. చేయి వణికిదు. చిత్రలేఖకుడు తాను చేయుచున్నపని వంతేను స్పష్టముగ చూడఁగలుగును.

తరిగింపు—సాధారణముగ ముఖమును చిత్రించుట నూడుశరీరములకు భాగించఁబడింది. చిత్రమును పన్నిటతో న్రాసె మొదటిపర్యాయము రంగును వేయుట మొనటిశరగతి. రెండవతరిగితియందు ముఖమునకు గుండ్లము నిచ్చు ఛాయను, బుగ్గలకు రంగును, వెండ్రుకలకును, బట్టలకును, ప్రధానరంగును, ఛాయను వేయవచ్చును. రెండవనూడుతరిగిటలకు మధ్య చ ర్థపురంగును కొంచెము న్నుడువు చేయవచ్చును. చిత్రలేఖకున కభ్యసనము బాగుగ నుండునంతకు మునుజూచి ఎదుట నుంచుకొనకయే రంగును వేయకూడదు. బట్టకు రంగును ఎప్పుడయినను వేయవచ్చును. మూడవతరిగితియందు చిత్రమును న్నుడువుచేసి, తిప్పులను దిద్దుకొని పూర్తిచేయవలయును.

ఎరిచిత్రిమును నీవు న్రాయునున్నావో ఆర్య క నీవు చిత్రించునంతకాలము నీవర్గర కూర్చుండియుండువలెను. ఛాయాపటములను పద్దదిచేయుటయందు న్యక్తి నీవర్గరనుండి వచ్చులేదు. వానిప్రతిరూప ముండిన చాలును.

తరిగితి యుగా న్యక్తిని వర్గర నుంచి చూచుచు న్రాయుట యని నా మర్థము. అందులను పైజెప్పినప్రకారము న్యక్తిని ముహూర్తము దగ్గరనుంచుకొని చలమును చిత్రించి పూర్తిచేయవచ్చును. వస్త్రములను, వెనుకభాగమును తదితరవిషయములయందు చిత్రించవచ్చును.

సంపముయొక్క ఉనికి. (Position)

ఎనిచిత్రిమునై తే మనము న్రాయుదుమో వానిముఖమును అనేకవైపులనుండి చూడవలెను. ఏవైపుననుండి ఆముఖము సౌందర్యముగ కనబడునో అచోటనుండి చూచుచు మనము ప్రతిరూపమును న్రాయవలెను. ఎనని

ముఖమునందలి వివిధభాగములు పుష్పవిగళనమునో యట్టివానిముఖమును పూర్ణముగి న్రాసిననే బాగుగనుండును. కారణ మేమన : పూర్ణముఖమును న్రాసినయెడల వదనమునందలి యంగవికారము చాలవఱకు కష్టపడిపోవును. నాధారిముగ కొంచెము ప్రక్కకు తిరిగియున్నముఖమును చిత్రించెదను. ఏలయన : యిట్టిచిత్రమునందు పూర్ణముఖమును, ప్రక్కకున్న ముఖమును ప్రదర్శింపవచ్చును.

33—1లో చెప్పిన యాకారము నెంచుకొనుటకు మిగులు భాగ హాకీత వహింపవలయును. ఎందునై పునకు త్రిప్పినటుల చిత్రించవచ్చును. కాని వినై పునకు త్రిప్పినటుల న్రాసినయెడల సౌందర్యముగ నుండునో చూచుకొనవలెను. దీనికి నేను చెప్పుకారిం దిది. ప్రతివానిముఖముయొక్క రెండువైపులు నొకేపథముగ నుండువు. ఒకవైపు మఱియొకవైపుకంటె సౌందర్యముగ నుండును. ఈసౌందర్యపునై పునే నుల మందఃకొనవలెను.

ఒకముఖముయొక్క యాకారమును చూచిన చాలదు. తొలయొక్క స్థలమునుకూడ చూడవలయును. తొల వ్రొక్కలే ముఖమునకు సౌందర్యము నిచ్చును. అందుచూడనే ముము కాపిండును, గేదాలు ఉంచెము. స్త్రీలు కుంగుల నెంతోయానందముతో పెంచెదరు. చాగు జడను వేయుదురు. జాట్లు పనేవిధముగ కట్టెదరు. ఎర్రపాదేశపుస్త్రీలు జాట్లు పనేకరిగితుల పెండునటులు చేసెదరు. ఈశోభములు ముఖమునకు సౌందర్యము నిచ్చు వనెను. కదా మును నాని నెంతమానించెము. అందుచూడ తొలయొక్క సునుస్య చాముఖ్యమృదు. తొల యెక్కువయందుండిన బాగుగ నుండునో చిత్రితముగ చూడవలెను. ఇది ఏ చున్నును. ప్రియ, జాడనబట్టెను, ముఖచెప్పెనును బట్టియు ఉండును.

చేతులు యిట్టిచిత్రములకు చాలసౌందర్యమును కలుగజేయును. వ్యక్తి చూచి వీటిని న్రాయుట యవసరములేదు. చిత్రకారుని యిచ్చప్రకారము గవాంతింబును సౌందర్యముగ న్రాసి చిత్రమునకు పన్నె శేషవచ్చును. రాఫేలే (Raffaello) చిత్రకారుని యుద్దేశముప్రకారము రెండుచేతులు చూపుటగా నుంచెద. చిత్రశిక్షకుని బుద్ధి కుశలతవల్లబట్టి వీరిని న్రాయవచ్చును. రెండుచేయి యేమియునుచేయుటకు లక్షనటకు సం దేహముదు. మన్నితన న్రాయునువై వేమి యముల నన్నిటిని గనవలెంచవలెను. ఏము రంగులు వేసెనునోనా విచారించినయెడల బాధమేము? చేతులు కాలివలెనాతి నాకులు వేసెడిన స్వర్ణమేదా?

దుస్తులు :—దుస్తులు నాగరికతనట్టి ప్రాచీనమును చూపుచుండును. కుంగు నులు బాగుగింతా పోషించెమో దుస్తుల నటులనే యతిహాగహాకీతో ధరించెము మంచి పురుషుల గుత్తము పై బట్టెలును నేరి కొనుటకు నదా కోరుచుండుము. ఇట్టిసౌందర్యమును కలుగజేయు బట్టాపేషరునై ముము కొంచెము నేర్చుకొనవలసియున్నది, దుస్తులతన ప్రాచీనమునను చూపుచుండును. ఇప్పుడు మనకు సౌందర్యముగ కనబడుచి యున్న ఎదిసంపత్తిరములపిచ్చుల వికారముగ కానవచ్చును. ఇంతకుముందు దుస్తులత రెండుండునో కొంచెము చూచిన మంచిది. వివిధకాలములయందు ముఖ లెట్టిబట్టెలను ధరించియుండినో న్రాచుకొనియుండును.

మనహిందూ దేశము బాహ్యతతనకుం దుండినప్పుడు మనుజులు అచ్చులలో నివసించి ఆకులు ధరించుచుండెవాగు. వారనేకవిధముల పద్ధినినిజెంది వస్త్రములు వేయుట కనిపెట్టిరి ప్రథమమున కంపములు ధరించి పిచ్చుట వస్త్రము నొకదానిని కట్టి దేహము నొకబట్టతో కప్పకొనునుండిరి. పిచ్చుట పట్టుపట్టుములు నేను మొదలిడిరి. ఆహా! ఆకాలమునందు హిందూదేశ మెంతకుభివృద్ధియందుండెను? అన్నిదేశములకును, విలులకు వస్త్రముల నెగుమతి చేయుచుండెను. కాని వారు మనవలె కొలులును, పట్టులును, పండ్లాములును పరదేశములయందు నేనుబడు బట్టలను ధరింపలేదు. వాడుగాక మనమా దేశభక్తులము? గ్రీకులవలెయోత్ర మనవస్త్రములయందు

చాలాకూర్పును కలుగజేసెను. అప్పటినుండి మనవారు అంగరకాలను శోధుగ మొనరిడిరి. తురకల నిరంకుశపాలన ముందు హిందువులు చాలనాటకు సరిపాలుల దుస్తులనే ధరించుచుండిరి. ఇతర నిప్పుటి సంగతినీ చెప్ప నక్కఱయే లేదు. మహాత్ముడును స్త్రీలను విడిచి పట్టి దొంగిల మైపోవుచున్నాము. సిగరెట్టును, బ్రౌండ్లినీ, ఉపయోగించుచున్నాము. కాని దొంగిలనీ మనము మానమునుం నభివృద్ధి కావేదే?

“హేటును, బూటును, నీటుగావేసిన తెల్లజుట్ట లెక్కన తేగలండు”

అని యొకానొక కవి యిందులననే చెప్పెను. ఇప్పు డీసంగతులు మన కెందుకు? ప్రస్తుతాంశమును చూడఁడు.

ఇప్పటి దుస్తులను మనము ప్రేమించెదము. పూర్వకాలపువాటిని నిరసించుచున్నాము. అందువలన మనము రూపములను చిత్రించునప్పుడు యిప్పటిబట్టలను చిత్రించవలయును. ఎప్పటికిని మార్పుజెందనట్టిదుస్తుల నెంచి మనము వ్రాసినయెడల వన్ని కాలములవారికిని సంతోషపుచ్చినవార మగుదుము. చిత్రచిత్రమును వ్రాసినయెడల కోకిన ధరించినట్లు ప్రవర్తించిన బాగుగ నుండును. చిత్రలేఖకుని వినుకమున కిదివ సమును విడిచిపట్టుటయే మంచిది. ఒకానొకప్పు డొక స్త్రీ సుప్రసిద్ధచిత్రకారుడగు రేనాల్డ్సు (Reynolds) వద్దకు వెళ్లి “నాప్రతిని చిత్రించు” మని యడిగెను. అందుపైని యాతఁడు “దుస్తులపై యేయేరంగులు వేయవలె” నని యడుగగా నామె “ఏరంగులు వేయవలెనని అని” అని ప్రశ్నించెను. “కారుమీను, ఉపమీను” అని చిత్రకారుడు ప్రత్యుత్తరించెను. “అట్లయినయెడల నాదుస్తులను కాగుమీనుతోను, నాభుగ్గియొక్క దుస్తులను ఉపమీనుతోను చిత్రింపుము.” అని నామె కోరెను. పెద్దిటిస్త్రీలు మిగుల ప్రకాశమాన మైనరంగులబట్టలను ధరించుట కిష్టపడెనని పైకథలన మనకు తెలియుచున్నది. కాన వారివారి యిష్టముల ప్రకారము చిత్రకారుడు చిత్రించుటను నేర్పుకొనవలెను. ఛాయాచిత్ర నిర్మాణమును నేర్పుకొనుటకుఁగాను సర్ జోషనా రేనాల్డ్సు, వేన్స్లీ (Sir Joshua Reynolds & Vandyck) చిత్రములగు చూడఁడు.

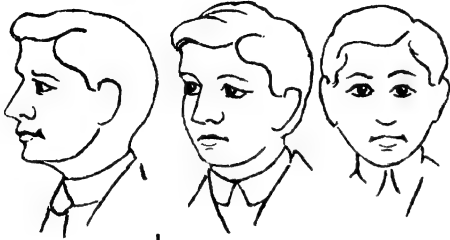
రేనాల్డ్సు, బాంటురొక్కయు, వేన్స్లీయొక్కయు దుస్తులకు నెలుపును, ఎలుపు మిశ్రిత మైనవలువును వేయు గుండెను. పునఃపూరిబట్టలకు గాఢమైనరంగులు నుపయోగించెను.

సాధారణముగ రేనాల్డ్సునెండు వేంకిట్ల గాఢమైనరంగులు నుపయోగించుచుండెను. ఈచిత్రకారుడు ఎలుపును, నీలిని, సుపుచ్చును, బరింటుశయనా (Burnt Sienna) ను, ఆకుపచ్చను, పర్పులు (Purple) ను ఉపయోగించెను. అప్పుడప్పుడు ఎలుపుమిశ్రితమైన చల్లమైన నారింజరంగు నుపయోగించి నీలిని ఛాయయందు కలపె మనకు తోగించుచుండెను.

నీలిని స్త్రీముగలు స్త్రీలు ప్రేమించెదరు. కాని సాధారణులు బాగుగ పూలుట ప్రథమమున కొంచెము కిష్ట మనిరించును. రేనాల్డ్సు వెలుతురు పడుచోటులయందు దిట్టిచిత్రములయందు ఎలుపును పసుపును వేయవలె నని చెప్పెను. ఈవాక్యమును వ్యభిచిరుట్టలకు గైన్స్బరో (Gainsborough) తనచిత్రమునకు దిట్టిచోట్ల గాఢమైన బరింటుశయనాను వేసెను. కొందఱు రేనాల్డ్సుగారివాక్యములను పూర్ణముగ వ్యభిచిరుట్టలనియు మఱికొందఱు అంత బాగుగ తమచిత్రముల నివిధముగ చిత్రించలేకపోయిననియు చెప్పుచున్నారు.

ఇట్టిరంగులను వేంకిట్లగాను ఎప్పుడయోగించిరో కొంచెము చాతము. వ్యస్యమునకు నీలిని పూసి దానివద్దగ నున్నచర్మపుఛాయకు బరింటుశయనాను పూసి ఎలుపు వెనుకభాగమును నిర్మించి చిత్రమునకు సౌందర్యము నిచ్చి కీర్తి గాంచెను.

N.B.—ఈ 33-వ పటమును 39-వ పేజీలో 4-వ పంక్తి పైన నున్నటుల దలంపవలయును.

2

33

దుస్తులయందలిఛాయను బాగుగ ప్రవర్తించుటకు గారు రెంబ్రంటు (Rembrandt) గారు పలుపునవ్వములను సాధారణముగ చిత్రించుచుండిరి. అందునైన గొప్ప చిత్రకారులచే చిత్రింపబడిన పటములను మనము సదా పరిశీలించుచుండవలెను. 34—చూడుము

వెలుతుగు :—చిత్రకారులు ఈ రును వెల్లకూడదు. ఇట్టిగదలు కొకది పట్టియును ఉండవలెను. చిత్రము మూయబడి యుండునపుడు, కిటికానా చాలును. ఇటుల చేసికొనవలెననిగాలియు లోనికిరాజాలవు.

ఈగదికి ఉండుకిటికీ ఆణులిడుగులు లేను. అచ్చటనుండి నన్ను వెలుతు రెన్నో

మునందు చిత్రకారుడును, వ్యక్తియు కూర్చుండియుండునపుడు, వ్యక్తియొక్క ముఖముపై వెలుతు యెవల ముక్కును బాగుగ చిత్రించవగును. ఛాయను దట్టముగ చిత్రించవలసి యుండును. అందు నలువుగ నుండిన నీఛాయయొక్క గాఢత కొంతవఱకు తగ్గిపోయి చిత్రమునకు ప్రతిసౌందర్యము చిత్రముయందలిట్టివి మనము సాధారణముగ చూచుచుండుము. చిత్రకారుని ఎవనువై పునుండి నటుల చూచుకొనవలెను. ఏలయన : కుడిచేతిఛాయ కాగితముపై పడదు. అందువలన చిత్ర

గలుగదు. చిత్రమును వ్రాయునపుడు దగ్గర నెవరు నుండకూడదు. స్త్రీయొక్క ప్రతిరూపమును వ్రాయునపుడు మాత్రము మఱియొక మనుజుజ్ఞానము స్త్రీయైన నుండినయెడల సవవా దేమియు రాదు.

చిత్రములను వ్రాయుట :—మొదట మంచిప్రతిరూపమును పెన్నిలుతో వ్రాయవలయును. ముందు చిత్రించు బొవ్వుచిత్ర మంతటికిని యిది యాధార మైయుండును. అందువలన పెన్నిలుతో వ్రాయుచిత్రమునందు శీర్ష లున్న యెడల కష్టమంతయు వృథా యైపోవునుకదా! కాన దీనిని శుభ్రముగ పెన్నిలుతో వ్రాయుటయం దెంతకష్టమైనను ఐదవలెను.

పెన్నిలుతో వ్రాయునప్పు డనేకచోట్ల రబ్బరుతో చెరువలసియుండును. అందువలన కాగితము చెడిపోవును. దానిపై రంగును వేసినయెడల చాల దట్టముగ నంటుకొనును. ప్రథమమున నొకకాగితముపై చిత్రమును వ్రాసి మఱియొకకాగితముపైకి దానిని దించవలసియుండును. ప్రస్తుతము చిత్రమును వ్రాయుటను చెప్పెదను.

తలయొక్కస్థి నొకగీతనలన తెలియజేయవలెను. పూర్ణముఖ మున్నయెడల తిన్ననిగీతను కొంచెము ప్రక్కకు త్రిప్పియున్న ముఖమునకు కొంచెము వంకరగీతయు వ్రాయవలసియుండును. ఈగీతను సమకోణముగ నొకగీతను వ్రాయవలెను. ఈరేఖ కండ్లమధ్యద్వారా వెళ్లవలెను. ఈవిధముననే మెల్లగ ముక్కునకును, నోటికిని, గడ్డమునకును గీతలను గీయవలెను. పీటనహాయముద్వారా ముఖమయొక్క సూచమును 33—లో చూపింప ప్రకారము వ్రాయవలెను.

పిన్నట చిత్రములను చక్కజేసికొని రావలెను.

ఈచిత్రము ముఖమునకు సమానముగ నున్నదో లేదో చూడవలసియున్నది. దీనికిఁగాను నీచిత్రమును ఒక అర్థమునందు ప్రతిఫలింపజేయుము. ఏమైన తప్పున్నయెడల వెంటనే తెలిసిపోవును.

తరువాత నాచిత్రముమీద నొకవలచని కాగితమును వేసి కదలిపోకుండ పెన్నిలుతో కాగితముద్వారా చూడచున్నచిత్రము నావలచనికాగితముపై వ్రాయుము. ఈవిధముగ మీరు చిత్రమును మఱియొకకాగితము నుండుదురు. ఇది యిట్లుండ నొకవలచనికాగితముపై గోపించనపురంగును దట్టముగపూసి అదియారిన త్తచిత్రమును తీసి దీర్చిపై వేసి పెన్నిలుతో గట్టిగ దిద్దవలెను. ఇటుల చేసినయెడల నీచిత్ర మున్నపున గోపించనపుగీతలతో మఱియొక ప్రతిరూపము నచ్చును.

నీవు చిత్రమును వ్రాయునచిటివో ఆకాగితముపై జాగ్రూతతో నీచిత్రము నుంచి దానిపై రంగు గాకాగితముపై నంటుకొనును. అప్పు డీకాగితమును జాగ్రూతతో తీసివేయవలెను. ప్పెన్నిలుతో నొరంగు ననుసరించి చిత్రమును వ్రాయవచ్చును. చేతిరుమాలతో నీరంగును తుడిచి వ్రప్పుడు నీచిత్రము రంగులువేయుట కనుగుణముగ నుండును. గోపించనమురంగు పూసినకాగిత చివరయెడల మఱియొకపర్యాయమునకు పనికినచ్చును. కాని యింకామార్పులయందు చిత్రముయొక్క యి పాడుచేయరాదు. వైదెప్పినంతయు జ్రాయంగు కాగితమును శుభ్రముగ నుంచుకొనుట వలన సభ్యులించునాను కాగితమును శుభ్రముగ నుంచుకొందురు గాక. గొప్పచిత్రకారు లీవిధము నున్నారు.

ప్రథమమున వ్రాయు చిత్రమును పెద్దదిగను చిన్నదిగను చేయుటకు యిదివఱకే యుపాయములను ప్రకారము చిత్రకారులు తమతమ యిష్టముల ప్రకారమును, స్థితిగతులనుబట్టియు, తమచిత్రములను చూచుచు వ్రాసుకొనవచ్చును.

గారుట :—ఒక గొప్పచిత్రకారుడు. “ మొదట వెలుతురు పడినచోట్లయందు తెలుపును, చచ్చును, తుదిని గాఢమైన ఎఱుపును ఛాయ ననుసరించి వేయవలెను. ఎచ్చట ఛాయ దట్టముగ క్రేవర్ణమును పూయవలెను ” అని చెప్పెను.

ముఖము బల్లవదువుగా నుండదు. ఇట్లుండినయెడల చిత్రించుట చాలనులభ మైపోయియుండును. కాని యిది గుండ్లముగ నుండును. అందువలన నునము ఎత్తువల్లములను చిత్రించి ప్రకృతి ననుసరింపవలసియుండును. ఈయెత్తువల్లములను చూపుటయే మిగులకష్టము. ఆభేదములను మనము బోధపఱచుకొనుటకు మీసముబాల్లలపై తెల్లనిరాతిప్రతిమను నదా యుంచుకొనుట మంచిది. ఇది మనకు మిక్కిలి సహాయకారిగ నుండును.

విద్యార్థి గూడిగువచెప్పినవి మొనట బోధపఱచుకొనవలసియుండును.

ప్రకృతియందు గలవస్తువులు ఛాయనుబట్టియు రంగునుబట్టియు విడివిడిగ మనకు కానబడును. ఈఛాయ లేని యెడల వన్నియు వివిధరంగులుగల ఒకేవస్తువుగ కనబడును

వెలుతుగునం దుండునస్తువులనీడయం దుండునస్తువులు కొంచెము నల్లగ కానబడును. ఛాయకూడ దట్టముగ నుండును.

దూరముగ నున్నవస్తువులకంటె దగ్గరగనున్నవస్తువులు బాగుగ కనబడును. వీటిరంగులకూడ దట్టముగ నుండును. దూరము నృద్ధియైనకొలదిని రంగుయొక్క దట్టము తగ్గుచుండును. మధ్య నున్నవస్తువులు వాఛారణముగ కానవచ్చును.

నల్లమైనఛాయ నలుపునలె నుండును. గులాబినల్లపునస్తువుయొక్క ఛాయ ఎఱుపుగ నుండును. వీటియంచులు బూడిదనల్లపురంగును గలిగియుండును. అంచులయం దుండుభాగములు కొంచెము నల్లగ కానవచ్చును. ఈయంశములను ముఖమును చిత్రించునపుడే అనుసరించవలెను.

రంగులను సిద్ధముచేయుట :—చర్మమును చిత్రించుటకు ఈదిగువ చెప్పినరంగులను విడివిడికలయందు నలుచగ నరుగఁదీసి సిద్ధముగ నుంచవలెను.

(1) ఇండియానసువు.	(2) తేలికయైన ఎఱుపు.	(3) వెర్మిలియను.
(4) గులాబిరంగు. (Pink Madder)	(5) త్రాసుమేడరు.	(6) ఇండియా ఎఱు
(7) కోబాల్టోనీలి.	(8) సిపియా.	

ఈపైని చెప్పినవి కాక చర్మమునకు వేయు ఎఱుపు, నీలి, ననువులతో తయారు చేసికొనియు ఎరియుద్దేశముప్రకారము వారు రంగులను తయారుచేసుకొనవచ్చును. దీని కేసుయు నిబంధన లేదు.

కొంచులు పైచెప్పినరంగు నుపయోగించుట. మఱికొంచులు గురింగుల ద్వారా యివ్వవలెనని యెఱుదురు. అందుకుగాను కొన్నిశుభ్రమైన కుడకలను మంచిజలమును నల్లజ న్నెవును నుంచుకొనుట

ప్రథమశరంగితి :—రంగులను వేయుట మూడుశరంగతులుగ భాగింపవచ్చునని యిదివఱకే చక్కనిముఖమును చిత్రించుట నీదిగువ చెప్పెను.

ఇదివఱకు చెప్పినప్రకారము చిత్రిమును వ్రాసి రిబ్బరుతో నైనను, రొట్టెతో నైనను పెన్నిలు వేయవలెను. కాని కొంచెము గీతలు కనబడుచుండవలెను. ఇటుల చేసినయెడల గూగీత లేమియు తగువాత కానరావు. పిమ్మట కుంచెతో ముఖమైనచోట్ల రంగులు వేయవలెను. ఇటుల ప్రథమ యెడల పెన్నిలుగీతలయననర ముండదు. సిపియాతో కనుబొమలను, కోబాల్టోనీను సిపియాతో వేండిక్కుత్రాసురంగుతో కంటిపాపను చిత్రించవలెను. త్రాసుమేడరురంగుతో నాసికయొక్క చావలెను. చేతినికూడ గూరంగుతోనే చిత్రించవలెను. త్రాసుమేడరు రంగుతోను, గులాబిరంగుతో ధ్రములను నోటియొక్క మధ్యభాగమును చూపవలెను.

పిమ్మట చర్మపురంగును ముఖమునకువేసి తేలిక యైనఎఱుపురంగును కోబాల్టోనీను కలిపి వాసికక్రిందను గడ్డమునకును చెవికిని యివ్వవలెను. కోబాల్టోనీ క్రిందిపెనవిదిగునను చిత్రించవ

శకువాత పెదవులకు చిందూరంగును, గులాబిరంగును పూయవలెను. పిమ్మట జాట్టునకు రంగువేయవలయును. తెల్లనిబట్టకగ్గర నున్నచర్మమును కోబాట్టతోను, సిపియాతోను చిత్రింపవలెను.

ఇంకోటికో మొరట రంగులను వేయుట పూర్తియయ్యెను. వీటియం దేమైన తప్పు లున్నయెడల యింక ముందు రంగులు వేయుట సృభామగును. అందులను జాగ్రూకతతో బాగుగ నున్నదో లేదో గమనించి తృప్తి పొందవలెను.

తరువాత తేలిక యైనఎలుపురంగును మీడినుండి క్రిందికి కండ్లశీపు తక్కినముఖ మంతటికిని పూయవలెను. పురుషులముఖమునకు ఇండియాఎలుపుతోను కూడ చిత్రించవలసియుండును. మొనటిరంగు బాగుగా ఆరినతరువాతనే మూరంగు వేయవలెను. లేనియెడల చిత్ర మంతయు చెడిపోవును.

రెండవ తరగతి :—తేలిక యైనఎలుపుతో నొసటిమీడిఛాయను చిత్రింపవలెను. పిమ్మట కంటివద్దను, తేలిక యైనఎలుపురంగును కోబాట్టును కలిపి రంగును వేసి ఛాయయొక్క అంచును కోబాట్టుతో దిద్దవలెను. కంటియొక్క మీడిలందును తేలిక యైనఎలుపురంగుతో చిత్రింపవలెను.

అస్పృచాయలయొక్క యందు గ్రేవర్ణముగ నుండు పని మాత్రము జ్ఞాపకముంచుకొనవలెను. దీనికి నిరర్థనమును చెప్పెదను. ఒకతెల్లనికాగితముపై నొకతెల్లనిపెన్సిలు నుంచినయెడల దానిచాయ నట్టముగ నుండును. ఈ ఛాయయొక్క అంచును గ్రేవర్ణపుగీతను చూపవగును. సుగీత పగటిపూట బాగుగ కనబడును. దీపము వెలుతురు నం దంతచక్కగ చూడలేము.

పిమ్మట బుగ్గలకు వెర్చిలియనును, గులాబిరంగును జాగ్రత్తగ వర్ణవలెను. కంటికిని బుగ్గలకును మధ్య నుండు ఎత్తైనస్థలమును బాగుగ చూపవలెను. ఈరంగును కణతలపైను వేయవలసియుండును. పిమ్మట నొసటికిని ముక్కు పని నీలిరంగును వేసి ఛాయను ప్రవర్ణింపవలెను.

కోబాట్టును, ఆకువచ్చును కలిపి కంటికగ్గఱ రంగును వేయవలెను. క్రిందివచ్చు నీలితో నెత్తుపల్ల వపుడు. పిమ్మట నీలిరంగుతోనే కణతలకు రంగును అద్దవలెను. కాని మూరంగుల పన్నిటిని వేయునపుడు మఱచిపోరాదు. ఈరంగులను వేయుచు తెల్లగ కనబడు భాగములకు విశిచిపెట్టి నాటి కనుగూడ కియ్యవలెను.

భాగమును చిత్రించుట కిదియే సమయము. ఏలమన : దీనిరంగునుబట్టి ముఖమునకు వేసినరంగు ను చూపుచుండును. ఇదివఱకు నెనుకభాగము పూర్తి నుండెను. అందులను ముఖముయొక్క రంగు బడుచుండెను. ఇప్పుడెన్నోనో వెనుకభాగము నలుపుగనో, ఎలుపుగనో, నీలిగనో, గ్రేవర్ణముగనో గుండును. ఈపట్టమైన రంగులకగ్గఱ ముఖముయొక్క రంగులదట్టమంతయు మాయ మైపోవును.

బలగులెచ్చి శిరువాతను వేర్వేర్కొనవచ్చును కాని యిప్పుడు కొంచెము కావలెను. ముఖ్యముగా నీవిషయనారంగుమిశ్రిత మైననీలిరంగును వేండిక్కుత్రాసుమిశ్రిత మైననీలిరంగును ఉపయోగించెదరు. పలుచని రంగును వేసి దట్టము చేయవచ్చును. ఈభాగమును సమముగా వేయ నక్కఱలేదు. బుగ్గనే చిత్రింపవలెను. ముఖమున కేవలపున చాయ నట్టముగ నుండునో ఆవైపున పొయచగను, పున దట్టముగను రంగును వేయవలెను.

మూల ముఖమును చిత్రించుటకు పూనుకొనము. గడ్డమునకు పనుపును, తేలిక యైనఎలుపురంగును, ఈరంగుతోనే కొంచెము కంటిదగ్గఱను వేయుట మంచిది. గ్రేరంగుతో కంటిగ్రుడ్లకు వేసి వర్ణవలెను. పిమ్మట పెదవులకు వెర్చిలియనును, గులాబిరంగును వేసి అచ్చట నిదివఱకు వున్నరంగును

దట్టము చేయవలెను. ముఖ్యముగ నిప్పుడు మొదట వేసిన రంగులను శుభ్రపఱచుటయే ప్రధానమైనది. ఈవిధముగ చర్మపురంగు సభివృద్ధిపఱచి జట్టును చిత్రించుటకు పూనుకొనవలెను ఇదివఱకు వేసినరంగును సిపి రూతోను, న్యూట్రలు టింటు (Neutral Tint) తోను అభివృద్ధిపఱచి వెంప్రకలను ప్రకర్షించవలెను.

వెంప్రకలనమూహమును వాటిమెఱపును చక్కగ చిత్రించవలసియుండును. కనుక విద్యార్థి గూఢవిషయమై మిక్కిలి శ్రద్ధ సహించియుండుట మంచిది. మొదట బరంటుశయనారంగు గలవెంప్రకలను చిత్రించువిషయమై చెప్పెదను. దీనికి వేండిక్కుప్రాసరంగును, సిపియాను కలుపవలెను. వేయునప్పుడు విస్తారము గీతలుగాను లేక యేకముగాను వేయఁగూడదు. కొంచెము కొంచెము గీతలుగా నుండువలెను. కొంచెము మెఱయునప్పుడు చిన్నగీతలు మాత్రము కావవచ్చును. మెఱయుచోటునందు పలుచని నీలిరంగును వేయవలెను. దానిమీఁదను చర్మపురంగును వేసి సిపి.రూతోను వేండిక్కుప్రాసరంగుతోను వెంప్రకలను చిత్రింపవలెను. పల్లని వెంప్రకలకు మొదట సిపియాను, నీలిని వేసి ఇండిగోరంగును, క్రిమిజనులేకును, సిపియాను కలిపి నలుపు రంగును తయారుచేసి ఛాయ యున్న చోటులయందు వేసికొనిరావలెను. నలుపువెంప్రకలు మెఱయుచోటునందు నీలిని వేయఁడు.

మఱియుగవిధముగ జట్టును చిత్రించవచ్చును. ప్రథమమున సిపియాను వేసి వేండిక్కుప్రాసరంగును సిపియాను కలిపి ఛాయ నిర్వహింపవలెను. తరువాత గోపిచందనపురంగును, ఇండియాపసుపును, తేలిక ధ్రువపలుపును వేయవచ్చును. ఇట్టివెంప్రకలు మెఱయుచోట పసుపును వేసి ఛాయను గ్రేనర్లముతో నిర్వహింపవలెను ఈవిషయము నిట్లు నుంచివేసి మెఱచు, చేతులను చిత్రించుట మంచిది.

చర్మమునకును, వెంప్రకలకును మధ్య నుండు స్థామునకు గ్రేనర్లమును వేయవలెను. ఈకంటికిని విస్తారము భేదమును కనబఱచుకూడదు. జట్టుయొక్క అందుగును గారంగునే వేయవలెను. లేనియెడల ప్రతివలె నుండును కాని, జీవకళను కలిగియుండును.

ప్రథమమున చర్మపురంగు వేసి వెలుతురు గలచోటున నీలిని, ఛాయయందు తేలికధ్రువపలుపురంగును, నీలిని కలిపి వేయవలెను. ఈవిధముగనే చేతులకును, ఇతరస్థలములకును రంగులను వేయవలెను. వేర్వేరు భేదమును చూపుటకు మధ్యమ వేండిక్కుప్రాసరంగును, గులాబిరంగును వేయుట మంచిది. వ్రేల్లగీతరంగులు సౌందర్యము నిచ్చును. వ్రేల్లకొలులును, వ్రేల్లకొలుపులును, అఱచేతులును ఇతరస్థలములకంటె కొంచెము గులాబిరంగుల నుంచును. అందు పొన నీటిములుకు గులాబిరంగును, వెల్లియను రంగును వేయవలెను.

పిచ్చట బట్టలకు ఏకముగ నొకేరంగును వేయవలెను. ఛాయ నిప్పు డిచ్చట యవసరములేదు.

మానవతరీతి:—ఇప్పుడు కాగిత మంతయు రంగులతో నిండియున్నది. చిత్రములయొక్క గూపు కొంత వఱకు తేలెను. కాని యింతటితో సరిపోలేదు ముఖముగండ్రిముగ కవలఁడుటకు ఇంకను రంగులను వేయవలెను. ఛాయను కనపఱపవలెను. పూర్తిచేయుటయే మిగిలియున్నది.

నీచిత్రమును కొంచెము దూరమునుండి చూడుము. ఎచ్చటెచ్చట రంగులను వేయవలయునో నీకే తెలియును. మీఁదనుండి (అనగా : కంటివచ్చునుండి) రంగును వేసికొని రావలెను. కంటిమీఁదిరంగు విస్తారము ఊదాగ నున్నయెడల ఆకుపచ్చరంగుతో దిద్దకొనము. దిద్దుటలో విస్తారము ఆకుపచ్చగ నై పోయినయెడల చర్మపురంగును దానిపై వేయుము. కంటిపాపయందు వేనుబడిన నీలియొక్క గాఢత్వమును సిపియాతోను, కోబాల్టోతోను తగ్గించవచ్చును. తెల్లనిభాగములయందు విస్తారము నీలి యున్నయెడల, తెల్లనిరంగును వేసినయెడల మంచిది. కంటియందు ఆకుపచ్చరంగును వేసియుండిన చర్మపురంగుతో సవరించవచ్చును. పిచ్చట కనుబొమ్మలను సిపియాతో దిద్ది పలుపు పచ్చటచ్చటవేసి వాటికి సౌందర్యమును కూర్చుగలము. కంటిపలువైపుల వేండిక్కురంగును వేసి దిద్దకొనవగును.

ప్రతిభాగమును గుండ్లముగ చేయవలెను. ఈసూపము నిచ్చునది ఛాయ యని మీ కిదివఱకే తెలియును. అందువలన ఛాయను తప్పులు లేకుండు చక్కగ చిత్రించుటయందు జాగ్రూకత వహించి యుండవలెను. ప్రతిభా యగు శ్రేష్ఠపులండు ఉండు నని మాత్రము మఱచిపోకూడదు. చాలవిస్తారము ఆకుపచ్చగ నుండిన ఊదాశోను, ఊదాగ నుండిన నాకుపచ్చశోను, నీలిగ నుండిన నారింజరంగుశోను దిద్దకొనవలెను. చర్మపురంగు ఆకుపచ్చగ నుండిన నెఱుపుశో ననరించవలెను. గుండ్లముగ నున్నస్థలములయందు బూడిచనర్థము పూయవలెను. నోటి యొక్క యిగునైపులు ఛాయరంగును వేసి అంచులను నీలితో చిత్రించవలెను. గడ్డముయొక్క క్రిందిభాగ మునం దుండు చట్ట మైనచాయ నీలియైతే మైనసిపియూరంగుగ నుండును. నొసటివీరాదిఛాయయొక్క అంచు ఆకు పచ్చగ నుండును. చెవియం దుండుచాయ ఒక్కటి దట్టముగ నుండును. కనుక ఎఱుపుకూడ కొంచెము వేయవలసి యుండును. చిత్రించుట పూర్తియాయెను. ఇతను ఏయతముల ననుసరించి పై చెప్పిన దంతయు చెప్పబడెనో విద్యార్థి తెలుసుకొనుట నుంచిది.

జొన్ను, పసుపు, పచ్చ, పలుచని ఎఱుపురంగులు ఛాయయందు కొంచె మెఱుపుగ నుండును. నీలి చాలవఱకు యోగించితిమి. చర్మపురంగును నీలిని వేసినయెడల బూడిచనర్థముగ మాత్రం చిత్రిమునకు సౌందర్యమును గలుగజేయును. పై చెప్పినచర్మపురంగు లన్నియు ప్రథమరంగులు (ఎఱుపు, నీలి, పసుపు పచ్చ) ననుసరించియే యున్నవి. సదుపాయముకొఱకు ఎఱుపునకు బదులుగా శేలిక యైన ఎఱుపురంగును, గులాబిరంగును, చిందూరుపురంగు నుపయోగించితిమి కాని ప్రథమరంగులమాత్రము చాలును. ఈమూడురంగులతోనే చిత్రించుట కష్టమైనవని. అభ్యాస ముండినచే కాని యిటుల చేయజాలరు. అనేకరంగులు మనకు లభించుననుయమున నీమూడురంగులతోనే కాలము గడుపుట ఎందుకు?

వాటుచున్న వ్రాయుగకాగితము (Whatman's Drawing Paper) మీదను వ్రాయుట యత్యాసంకముగ నుండును; కాని పాకాగితమును నున్నగచేయుట కుపాయ మాలోచింపవలసియున్నది.

నీచిత్రము నొక నున్ననిఘోకముపై నిదినరకు పై చెప్పినప్రకార ముంటింది దానిపై నున్ననిఘోచనికాగితమును (Tissue Paper) చిగువుగా తగ్గివేయవలెను. పిన్నుట నొకతాళముచేతో నైనను, నున్నని యుంగరిముతో నైనను, జాగ్రూకతతో నెడచి వ్రాయవలయును. కాగితము చినికిపోకుండు, గీతలు పడకుండు చూచుకొనవలెను. ఇట్లు కొంతకాలము చేసినయెడల చిత్రము నున్నగ నైపోవును ఇట్లు నంతచేసిన నంత నున్న నాను.

నెఱుపురంగులతోలును మొగల రంగువేసినప్పుడు విడిచివేయుటకంటె, రంగు పూర్తియైనపిన్నుట తీసివేయుట మంచిది. ఆస్థలమును నీటితో గుఱుతు పట్టుకొనవలెను. శుభ్రమైనయొకకుంచెను శుభ్ర మైననీటిలో ముంచి ఆస్థలము నెల్లవైపు నీటిగీతను గీయవచ్చును తరువాత తడిగొడ్డతో నైనను, చిక్కగొట్టెముక్కతో నైనను ముట్టి తుడుచవలెను. ఇట్టిగొట్టె బండు రంగుయే నుండరాదు. దీనిని తడిగొడ్డతో కప్పియుంచుట మంచిది. ఇట్టిదానితో ఆరేడు నిమిషములు చేరినచే చాలును.

కంటిచాప మెరుయుచుండును. అచ్చోట ప్లేగ కానవచ్చును. అందువలన నీస్థలమునందు తెలుపురంగును వేయవలెను. దట్టముగ తెలుపురంగు పరగదీసి, పన్నునిశించెతో నీరంగును తీసి జాగ్రూకతతో వేయవలెను. కండ్లముఖ్యము. అందువలన నీవిషయమై మిగూ శ్రద్ధను పుచ్చుకొనవలెను.

నెనుకభాగమునకు మెరుగు నివ్వవలె నన్న బంకను దీనిపై పూయవచ్చును. ఒకభాగము మంచిబంకను, ఏడు భాగముల పరిశుభ్రమైననీటియందు కలిపి వేయవలెను. ఎంతకొంచెముబంక నుపయోగించిన నంతసుంచిది. చిత్రము పూర్తియైనవరకు నీపనికి పూనుకొనరాదు.

పై చెప్పినన్నియు సౌందర్య వైనముఖమును గూర్చియే. కొంతటిముఖములు ఆకుపచ్చగను, మఱికొందఱివి

ఊదాగను ఉండును. కొంపటిముఖములను ఎఱుపుతో విస్తారము చిత్రించబడియుండును. విస్తారము నల్లగుండు ముఖములయందు న్యాయబ్రహ్మచారిని, నీలిని, వేంకిత్యుని, బరంటుతయనాను వేయవలసియుండును.

తెలుపురంగు, లేమను, ముత్యములను, బంగారపునస్తువును చిత్రించుటకు పనికివచ్చును. వస్త్రవశ్యములను దిద్దుకొనుట కీరంగు మిగులు నుపయోగపడును. కాని కొంచెమే యుపయోగింతురు. ఇదివరకు వేసినవరంగు కేమైన కనబడుతుండునటుల చేయవలయు నన్న నారంగులన్ని దీనిని నట్టముగ వేసిన చాలును.

కన్ను:—పెదవులును, కన్నులును, భావమును తెలియజేయును. నురుజుల నాకర్షించును. ముఖమున కివియే సౌందర్యము నొడిగూర్చును. పెదవులకంటె కన్నులెక్కువముఖముని నా ముద్దేశము. ఇట్టియవసరములవిషయమై కొంచెము నేర్చుకొనుట నుంచిని. వీటికూపు చదువునబట్టి మారుచుండును. శాంతిరంగు గుండ్రముగ నుండును. నయస్సు ఎక్కువై నకొలది గుండ్రము తగ్గుచుండును. నురువారకండ్ల భ్రాముతో నిండి యుండును. కొంచెము మోటుగ నుండును. స్త్రీల నన్నవో, పురుషులు, ప్రకాశముగ నుండి యొకవిధ మైవకరణనమును ప్రకర్షించుచుండును. పిచారముగను, సంతోషముగను నుండునయమునం దీకన్నులప్పుట్టు వివిధాకృతులు దాల్చుచుండును. వీటిద్వారా స్త్రీభావమును చూపుట మిక్కిలిష్టము. ఇట్టిసయములయందు పురుషులకండ్లు కొంత నతికు చిత్రించవచ్చును: కాని స్త్రీలకండ్లు న్రాయుట కష్టము. కొంచెము కొంచెమున కేలిపోయినయెడల భావనంతయు నశించును. అందువలన ప్రాంధమునందు విద్యాధులు మిగులబాగ్గలే నుండురగా! !

స్త్రీలకండ్లయందు ప్రకాశమును కనబడునలెను. అందువలన ఛాయను, పరిసములను చూపబడియుండును. ఇది అన్నిటికంటె కష్టము. కండ్లు చిత్రించినపుడు కొన్నిగీతలను విడిచి వేయవచ్చును. భావమున కనుగుణముగ నుండుగీతలనుమాత్రము విడిచివెట్టుటకు వీలుండదు. ఇటులచేసినయెడల చిత్రమంతయు నశించును.

నొసటివీచిన వెలుతురు పడుచున్నటులైన కొన్నిసమయములయందు పరిసములు ఛాయచే కప్పబడియుండును. ఇట్టిసమయమునందు వీటిని చిత్రించుట కొంచెము సులభము. రోగులయొక్కయు, పృథ్వులయొక్కయు, కండ్లు కొంచెము రోతుగ నుండును. అందువలన నీకండ్లపై ఛాయ నట్టముగ నుండును కాన వీటినికొంచె చిత్రించుట అంతకష్టముకాదు. కాని పృథ్వులకండ్లయందు వాగ్ధిక్యమును, రోగులకండ్లయందు రోగమును చూపవలసియుండును.

అన్నిసమయములకంటె కండ్లనన్త విస్తారము ఛాయయుండును. కాని ఇది అన్నిఛాయలతోను కలసియుండి ముఖము ముక్క గొంతును పాడుచేయదు.

నల్లనిముఖముయొక్క కినుబొమ్మలు సాధారణముగ నల్లగుండును. కాని వీటిని అంతియల్లగ ప్రవర్తించ వీలుండదు. వీటిఅంచులు నట్టముగ నుండుక గ్రేనర్లముగ నుండును. మధ్యను మాత్రము నలుపును వేయవలెను. గణిషయమై నలుపును, లేక నలుపును, ఎఱుపును పసుపువచ్చును ఉపయోగించెదరు. ముసలివారి కనుగొనుట మిగుల ఎత్తగ నుండును. కొన్నిసమయములయందు పండిపోవును. రాలిపోవును. మఱికొన్నిసమయములందు విస్తారము నట్టముగ పెరుగును. ఇతరసమయములం దచ్చటచ్చటమాత్రము రాలిపోవును కనురెప్పవెండ్రుకలవిషయమై యేమియు చెప్పటకు వీలులేదు. ఇవి సంగరగనుండును. క్రొత్తవారు వీటిని విస్తారము నట్టముగ చిత్రించెదరు. ఈ అభ్యాసమునండి తప్పించుకొనవలెను.

కంటిలోపలిమూలయందు ఎఱునినూంపపుకంప కాననచ్చుచుండును. దీనిని చిత్రించుట కెంతయెక్కువకావలసియుండును. కంటిక్రింద నున్నచర్మము మిగుల పలుచగనుండును. ఛాయచే కప్పబడి యుండును. దీనికి గ్రేవర్లమును ఊదాను వేసెదరు. ముసలికాలమునం దీరంగులు ఆకుపచ్చగ మాలుచుండును.

నోరు:—కన్నులవలెనే నయనునట్టి దీనియాకారము మాలుచుండును. బాల్యమునం దిది గుండ్రముగను,

పుట్టినను ఉండును. బాలుగు ప్రవములనుండి పాలనుపీల్చుట కీయాకారము మిగుల సమగుణముగ నుండును. ఈవయస్సునందు నోరు భావమును ప్రకర్షించును. వీరు కండ్లతోనే సాధారణముగ వర్తనపరుచును.

పండ్ల పుట్టినపుటినుండి గీసినావు మాటిపోవును. అచ్చటనుండి కండ్లతోఁగిలసి యిది భావమును ప్రకర్షించును. నాథకృష్ణమునం దీపండ్ల గాలిపోవును. కాన పెదవులు లోపలికి క్రంగిపోవును. అచ్చటనుండి నోటిను పును, భావమును చెడిపోవును.

బాలురయొక్కయు, యుక్తవయస్కులయొక్కయు, నోరు మిగుల పుట్టినను, రిక్తపిత్తముగ నుండును. సిగ రెట్లున పీల్చిన నీవి పిల్లగ మాటిపోవును. రెండవపెదవులకును గుభ్య నుండుభాయను, పెదవులలోపలయం దుండు ఛాయను భావమును మిగుల శ్రద్ధతో ప్రకర్షించుట యవసరము.

కండ్లను, పెదవులను, భావమును వ్యస్తముచును. కనుక కండ్లయం దెట్టిభావ ముండునో నోటియందు వట్టి భావమునే కనపఱుపఱును.

ముక్కు:—కండ్లగుభ్య నుండుభాయువృద్ధ ప్రారంభించును. ఇచ్చట లోతుగ నుండి కొనయందు మిగుల నెత్తిగ నుండును. ముక్కు మిగుల మెఱయుచుండును. ఈమెఱపు కొనయందు విస్తరిము. నాసికారింధ్రముల యందు ఛాయ అభివృద్ధిము. దీసిగనాను పలువురు, వేంకిక్కర్రనును, బరింటుశయనాను, నీలిని ఉపయోగిం చెరును.

ముక్కుకూడ కొంతవరకు ముఖముయొక్క భావమున కవబఱుచును. కొన్నిసమయములయందు నాసికా రింధ్రములు గుండ్లమైన యాకారమును దాల్చుచుండును. సంకోచనయమునందు మిగుల నెఱల్పుగా నుండును. నాసికలప ఛాయ విస్తరిముగ ముఖమునందు కారవర్చును. ఈఛాయలప ముక్కు యొక్క నున్నటుల ప్రకర్షించుటెను. ఈఛాయలపనే దీని కొకయాకారమును చిత్రమునం దియ్యవలెను.

చేవి:—దీనిని చిత్రించుటయందు సుప్రసిద్ధచిత్రకారులు శ్రద్ధ వహించలేదు. వారి నడిగినయెడల “దీనిక భావము లేదు. అన్నియు ఒకేవిధముగ నుండును. దీని నెఱుగ చిత్రించినను గూపున కేయము మాపును గలగ జేయుదు. అని చెప్పును వచ్చిరి. దీనికి భావము లేదోపును నీజులే. కాని అన్నిచెవులు ఒకేవిధముగ నుండు ననిన నే నొప్పుకొనను. ఏవైపున వెఱుతును పడనో ఆవైపున నున్నచెవిని మిగుల బాగచూకతో చిత్రించవలెను. సాధారణముగ నవి క్షులవెండ్లలోచే కప్పులపడి యుండును.

చేవియం కనేకము లెత్తుపల్లము లున్నవి. దీనిచర్మము మెఱయుచుండును. అందులప నందు ఛాయను చిత్రించుట కొంచెము కష్టము కాని మె త్తముమీఁద నిది అంశముఖ్య మైనది కాదు.

బాలురచెవులు గుండ్లముగ నుండును. వయస్సు ముదిరినకొది నవి కోలివై పోవును.

జుట్టు:—ముఖమువలెనే గూజుట్టు పరిధిదా యొకేసావును బాల్చి యుండుదు. సారివారి యిష్టములప్రకారము పుగులులు కాని ప్రియ కాని దీనిని దువ్వెరుగు. ముఖముయొక్క ఛాయనుబట్టి దీనిఛాయ మాగుచుండును. మెఱయుచోలునం దనేరంగులను వేసెరును. దీనినిషయమై యిదిచరకే చెప్పెడిది.

పాపటను బాగ్రత్తగ చర్మపురింగుతోను, జుట్టునకు వేయరంగుతోను చిత్రించవలసి యుండును.

మెడ, భుజములు:—భుజములయొక్కయు మెడయొక్కయు రంగులు ముఖముమీఁద నుండుసంతదట్టముగ నుండువు. సుందరాకారులయొక్క మెడయు భుజమును ముఖముయొక్క రంగులను చెందియుండును. ఇట్టిసమయ ములయందు ముఖములకు వేసివరంగులనే వేసి కొంచెము కళను తిగ్గించవలెను. లేనియెడల ముఖముయొక్క ప్రాముఖ్యము కీర్పిపోవును.

దురభ్యాసములు గలవారియొక్కయు, కోగులయొక్కయు మెడమీఁదిదుమ్ములు స్పష్టముగ కనపడును. ఇవి

ముఖముయొక్క సౌందర్యమును పోగొట్టును. అంగములకు వికృతాకారమును కలుగజేయును. అందువలన చిత్రకారుడు వీటిసాముఖ్యమును తగ్గించి పటముయొక్క సౌందర్యమును నిలుపునగాక !

మెడమీడిచాయ దట్టముగ నుండును. దీనికి గ్రేవర్ణమును, ఎఱుపును ఉపయోగించెదరు.

భుజములను, మెడను, తొమ్మును, చిత్రించునప్పుడు ఛాయద్వారా స్నాయువులను ప్రదర్శించి అంగములకు గుండ్రతనము నివ్వవలెను.

చేతులు:—చేతులను సాధారణముగ చర్మపురంగుతో చిత్రించి గ్రేవర్ణముతో ఛాయ నిత్తును. ఏచిత్రమునైన చూచి చిత్రించుటకు మంచిచిత్రము లేమియు లేవు. గొప్పచిత్రకారు లందఱు చేతులను, చిత్రించుటయందంతశ్రద్ధను వహించలేదు. కావునవలెనే వీటికిని అశ్రద్ధతో విడిచివేసిరి. అందువలన మన కేమియు ఆధారములు లేవు.

దీనికి కారణ మిది. ముఖ ముండినచోటున నివి సందర్భానుసారముగ నుండును. అందువలన వీటిని చిత్రించెదరు. మనకు కావలసినది ముఖమే. ఇ సంతముఖ్య మైనవి కావు. అందువలన వీటి నెవరును చక్కగ ప్రదర్శింపలేదు. ఆకారమును మాత్రము చూపినారు.

స్త్రీలచేతులు పురుషులచేతులకంటె సౌందర్యముగ నుండును. పురుషునకు వలతో త్రోయువాటిలో ఇవి కూడ ముఖ్య మైనవి. అందువలననే పలుచోట్ల మనపూర్వపురుషులు వీటిని మోహనాస్త్రములుగ వర్ణించిరి. వేండిక్కును (Vandyck) లారెన్సును (Lawrence) మాత్రము వీటిని గాగుగ చిత్రించిరి.

ఇం కొకసంగతిని గమనించవలసియున్నది. కుడిచేతితో స్త్రీలు సదా పని చేయుచుండురు. అందువలన నీచేయి కొంచెము మోటుదేరి యుండును. అందువలననే ఎడమచేతి సౌందర్యము హెచ్చు.

దుస్తులు:—సప్త్రములనుకూడ జాప్తువలెనే చిత్రించవలెను. మొదటప్రధాన మైనముడుతలను తేలి కైన రంగుతో చిత్రించుట మంచిది. ఇవి సమముగా నున్న వని నీకు తోచినపుడు గాఢముగ రంగులను వేసి ముడుతలను, ఛాయను, వెలుతురును చూపుట మంచిది.

బట్టలను ఉన్నితోను, పట్టుతోను, నారతోను, దూదితోను నేయుదురు. చూచినవెంటనే దేనితో చేయఁబడినదో పోల్చివేయుదురు. ఈభేదములను చిత్రములందు చూపవలసియుండును. వీటిముడుతలనుబట్టి సాధారణముగ మనము వీటిని పోల్చెదము. తరువాతను, ఛాయను, వెలుతురును, మెఱుపును, మనము విమర్శింపవలెను. ఈయంశములవిషయమై కొంచెము జాగ్రత్తగ నుండవలెను. చిత్రమునందు చూచినవెంటనే దేనితో చేయఁబడినసప్త్రమో మనము పోల్చివేయవలెను.

తెల్లవస్త్రములయొక్క ఛాయ వెనుకభాగముయొక్క రంగునుబట్టి యుండును. వెనుకభాగము అకుపచ్చగ నుండిన ఛాయయందు కొంచె మాకుపచ్చను వేయవలసి యుండును. వీలైన యారంగు నుపయోగించుట యుక్తము.

నీలిబట్టరంగు కొంచెము రక్తవర్ణముగను, రక్తవర్ణమశ్రిత మైనసిహియోగను ఉండును. ఉదామశ్రిత మైన నీలిబట్ట ఛాయ నారింజరంగుగ నుండును. కొంచెము ఛాయయున్నచోటులందు రోబాబ్బు ఉపయోగపడును. నల్లనిలేనుయొక్క ఛాయయందు గాఢ మైననీలి కలిసియుండును.

నల్లనిబట్టలుకు, సిపియాను, క్రిమిజనులేకును, ఇండిగోరంగును కలిపి వేయుదురు.

పసుపుపచ్చనిబట్టలఛాయకు బరంటుశయనాను, వేండిక్కుత్రాసును ఉపయోగింతురు. బట్టకు వేయుటకు గెంబోజిని ఇండియాపసుపును ఉపయోగించుట మంచిది.

వెనుకభాగము :—వెనుకభాగములు సులభముగ చిత్రించవచ్చు నని యిదివరకు చెప్పి యుంటిని. సాధారణముగ వీటిని చిత్రించుట సులభమే. కాని యిందు ప్రవీణత కలుగఁజేసికొనుట కష్టము. సర్ జోషువా రేనాల్డు ద్వారాగారు చిత్రము నంతను శిష్యులచేత వ్రాయించి వెనుకభాగములనుమాత్రము తామే చిత్రించుచు వచ్చి రట. ముఖమును బాగుగ చిత్రించుట వచ్చిననేకాని యీవిషయమై విద్యార్థులు తలపెట్టరాదు. కాని వారిసహాయార్థమై యిందు కొన్నియంతములను పొందుపఱచుచున్నాను.

ముఖమే చిత్రమునందు ప్రధానము. అందువలన నీవెనుకభాగములు ప్రకాశమాన మైనరంగులతో చిత్రించరాదు. ఇటుల చేసినయెడల చిత్రముయొక్కప్రాముఖ్యము తగ్గిపోవును. ఒకేవిధ మగురంగుతో దీనిని చిత్రించరాదు. వివిధ మైనరంగులను కలిపి మోటుగా పూయుట మంచిది. ఈరంగు కొన్నిభాగములయందు నట్టముగను, కొన్నిచోట్ల పలుచగను వేసినయెడల చిత్రమువెనుక నేదో యొకరంగు కాశిత మంటించినట్లు కావరాదు.

చిత్రమువెనుక నేదైన ప్రదేశచిత్రము వ్రాసిన, అం దుండువస్తువులు తక్కువగా నుండువలెను. వీటికి గాఢమైనరంగులను వేసి ప్రాముఖ్యము నివ్వకూడదు. ఈవిషయము ప్రవేశచిత్రపటములయందుకూడ పసికివచ్చును. ఇట్టి సయమునందు ఆకాశపురంగు ఎఱుపునంబంధ మైనదిగ నుండిన మంచిది. వేండిక్కును రీనాల్డును వారిచిత్రముల వెనుకభాగములయందు ప్రదేశచిత్రములనే విశేషము చిత్రించిరి. ప్రధానచిత్రమునందు గాఢ మైనరంగులను వేసి యుండిన వెనుకభాగములకుఁగూడ కొంచెము నట్ట మైనరంగులను వేయవలెను. ఛాయ ముఖమునందు నట్టముగ లేనియెడల వెనుకభాగమునకు కొంచెము తేలికరంగు వేయుట మంచిది.

వెనుకభాగములకు నీలిని, ఎఱుపును పలుచగ వేయవచ్చును. ఎఱుపు వెనుకభాగమునం దుండునట్లు చిత్రించుట యిందు చెప్పవలెను. వెనుకభాగమునందు ఎఱుపువస్త్ర ముండినట్లుల వ్రాయవలె ననిన, ప్రధాన మైనముడుశలను, ఛాయను సిపియాతో మొవట చిత్రించి, పిమ్మట కానమైన ఎఱుపును పలుచగ వేయవలెను. ఇది బాగుగ నారినపిమ్మట గెంబోజిపసుపును పలుచగ వేయుము. ఛాయను, ముడుశలను, సిపియాతోను, అమిజనులేకుతోను వేండిక్కుత్రాసుతోను బాగుగ కనుపడునట్లు చేయవలెను. పిమ్మట నీరంగులపై సిపియాను వేండిక్కుత్రాసును వేసి చక్కచేయవలెను.

వెనుకభాగమునకు నీలిరంగును వేసినయెడల ముఖముయొక్క ప్రాముఖ్యము తగ్గిపోవును; కాని యీరంగుయొక్క గాఢమును, యిండియా యెఱుపుతోను, సిపియాతోను తగ్గించవచ్చును.

పసుపుపచ్చనిరంగును వెనుకభాగమునకు వేసి, బరంటుశయనారంగుతోను, వేండిక్కుత్రాసురంగుతోను, సిపియాతోను ఛాయ నివ్వవలెను. పసుపురంగుయొక్క ప్రాముఖ్యమును తగ్గించవలె నన్న నీలిని వేయరాదు. ఇటుల వేసినయెడల అంతయు ఆకుపచ్చ నై పోవును. నీలితో కొంచె మెఱుపును కలిపి ఉపయోగించవచ్చును.

వెనుకభాగములయందు ప్రదేశచిత్రమును వ్రాయవలె నన్న దూరముగ నుండుస్థలమును, ఆకాశమును, కోబాల్టినీతో చిత్రించవచ్చును. మేఘములకు తేలిక యైనఎఱుపురంగును, నీలిని, ఇండియాయెఱుపును పూచువచ్చును. దగ్గరనున్నస్థలములకు సిపియాను, ఇండిగోరంగును వేయవచ్చును. దూరముగ నున్నచెట్లకు పసుపును,

తుప్పలకు గెంబోజియును వేయుట మంచిది. దగ్గర నున్న చెట్లకు ఆకుపచ్చను, బరంటుశ మనారంగును వేయుట యుక్తము గాఢ మైనఆకుపచ్చ నంతమాత్రము నుపయోగించరాదు.

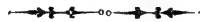
మాంబులు, దిద్దుబాట్లు :—రంగులను వేయుటయం దనేకతప్పలకు లోనాదుము. అందువలన దిద్దుట యనవసరము. కావలసినచోట్లయందే దిద్దవలెను కాని అనవసరముగ నీపనిని చేయరాదు. ఇటుల చేసినయెడల కాగితము చెడిపోవును. చిన్నదిద్దుబాటేమైన నున్నయెడల చిన్నతడిగుడ్డతో నైనను, రొట్టెతో నైనను చెఱవవచ్చును. ఈపనిని చేయునప్పుడు కాగితము కరకుగా నైపోయినయెడల గోగుతో నదిమిన నున్న నైపోవును. విస్తారము దిద్దుబాట్లున్నయెడల సముద్రపుపాచి (Sponge) నుపయోగించుట యుక్తము. చెరువునప్పుడు ఇతరస్థలములయందు ఈపాచి తగిలి చిత్రము చెడిపోవును. కనుక ఎంతవఱకు చెరువలయినో అంతవఱకు మఱియొక ద్రాయింగు కాగితముపై కన్నము చేసి దాని నాస్థలమునం దుంచి తడిపాచిముక్కతో దానిపై వ్రాయవలెను. చిత్రముపై నొక్కచోటుననే దీనిని విస్తారమునే వుంచరాదు. పాచియందు విస్తారము జల ముండరాదు చెరిపినచోటున మఱియొకచూరు చిత్రించవలె నన్న నిదివరకు చెప్పినవద్దతి ననుసరించవలెను. స్పాంజితో చెరువునప్పుడు కాగితము చెడిపోవచ్చును. అట్టి స్థలమునందు రంగులు వేయుట కష్టము. ఈస్థలమును బాగుచేయుటకు మఱియొక్క పద్ధతి యున్నది. చెడిపోయినచోటును మంచియినుక కాగితముతో (Sand Paper) మెల్లగ వ్రాసినయెడల కాగితమునకు తొలిహపు నచ్చును.

చిన్నతప్పలను దిద్దుటయందు స్పాంజితోను, తడిగుడ్డతోను, రొట్టెతోను తుడుచుటకంటె జాగ్రత్తతో నచోట్ల తెలుపును వేసిన చాలును. ఈరంగు బాగుగ నారినతరువాత దీనిపై మిఝిప్తమునవచ్చిరంగులను వేయవచ్చును.

సమాప్తము :—పై నచెప్పిన వన్నియు బాగుగ తెలిసియుండవలెను. వీటిని కంతపాఠము చేయు మని నాయుద్దేశము కాదు. ఈచిన్నగ్రంథమును దగ్గర పెట్టుకొని యిందు చెప్పియున్న ప్రకారము చిత్రించుచున్నయెడల నదియే యలవడును. పిచ్చుట నీవే న్యతంత్రుడవు కావచ్చును. అభ్యాసము చేసినకొలది నిపుణత్వము ఎక్కువ కాగలదు. గొప్పచిత్రకారులు వ్రాసి పూర్తిచేయునటునంటిచిత్రములను చూచి మనము విస్తారము నేర్చుకొనగలము. నుప్రసిద్ధ చిత్రకారుడు చిత్రించుటకు చూచుటకంటె గూఢవిషయమున భాగ్యము కలదా? ఇట్టిది చూచుటవలన పూజ్యులగునాపురపులు ఎటుల రంగులను వేయుచుండిరో మనకు విశవ మగును.

వివిధతరగతులయం దుండుచిత్రములను జాగ్రత్త చేసికొని నాటింహముముద్రాగా రంగులను నేర్చుకొనుట మంచిది. ఎచ్చట నైన తెలియకపోయినయెడల కొంచెము నాటివైపున దృష్టిని నిగిడించిన చాలును. కష్ట మంతయు తొలగిపోవును.

ఇంతటితో నీవిషయమును చాలింతము,

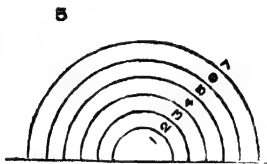
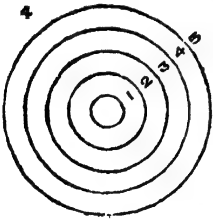
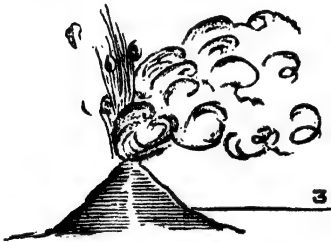
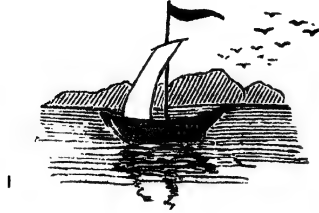

ఐదవ భాగము.

వివిధాంశములు.

నిలిదియున్నదీద్ర, ప్రతిబింబములు :—నిలిది యున్నదీటినుండు నలువైపుల నున్నవస్తువులు ప్రతిఫలించును. అందు కెరటములు లేనిసమయమున నన్నియో చిత్రములను చూడ నగును. అట్టిచిత్రపులను వ్రాయగలవాడే ధన్యుడు. కాని మనము కొంచెము దూరము నుండి చూచినయెడల నవి యన్నియు కానరావు. గాలివలన చిన్న

కెరటములు పుట్టుచుండును. చేపలు కప్పులు కొంతవరకు నీటినిలుకడను చెరిగివేయును. దీనివిషయ మై చెప్పుట కంతగా వీల లేదు. 35—1 చిత్రపును చూచిన గొంతవఱకు బోధపడును.

35

మేఘములు (Cumulus), స్ట్రేటసు మేఘములు (Stratus), సిర్రోక్యుములను మేఘములు (Cirro Cumulus) క్యూములోస్ట్రేటసు మేఘములు (Cumulostratus), నింబసు (Nimbus) మేఘములు అందురు.

ప్రతిప్రదేశచిత్రమునందును మేఘములు ముఖ్యము. అందువలన వీటినివిషయ మై బాగుగ తెలిసి యుండవలెను. ఈ మేఘములు మనుజులహృదయములయందు ఆశ్చర్యము నెలకొల్పును. వీటిని ప్రకృతి ననుసరించి చిత్రించుట నేర్చుకొనవలెను.

వాయువు నెమ్మదిగ నున్నపుడే నీరు నిలుకడగ నుండును. కాన నిట్టినీటిప్రదేశమును చిత్రించునపుడు గాలి వేయుచున్నటుల వ్రాయుట గొప్పకష్టము. ఇట్టినీటిపై ననేకపులుగు లెగురుచుండును. మధ్యమధ్య గడ్డి మొలచియుండును. కొంగలు నిలబడి యుండి యాహారము నకై బకధ్యానము చేయుచుండును. ఇట్టివస్తువుల వేరులను వేసవేలు వ్రాయవచ్చును. కాని తుదకు లాభము లేకపోవును. ఇదివరకు చెప్పిన ప్రకారము విద్యార్థి తన ద్రాయింగు పరీక్షములతో నిట్టివస్తువులకు పోయి వ్రాయుచుండుటయే యుత్తమము. అభ్యాసమువలనను, అనుభవమువలనను అనేకవిషయములను నేర్చుకొనవలెను.

సముద్రపుకెరటములు :—ఈకెరటములు సదా భూమిపైకి దొర్పుచుండును. సాధారణముగ నివి సౌందర్యముగ నుండును. కాని వీటిముఖమున గాలి వీచుచున్న యెడల అనేకవిధము లగునాకృతులను చాల్చుచుండును. సముద్రతీరపుస్థితినిబట్టి యివి చాలవరకు మారుచుండును. 35—2 చూడుము.

సముద్రము పోటెక్కినపుడు కెరటముల కేమైన నడ్డు వచ్చినయెడల నవి మిక్కిలి యెత్తుగ లేచును. సాధారణముగ కెరటములు పండ్రెండగులకంటె యెత్తుగ లేవవు. కొన్నిసమయములందు కెరటములవలన తుప్పరలు మిగుల నెత్తులేచును. అప్పుడప్పు డీజలబిందువులు వర్షమువలె కానవచ్చును. సముద్రమునందు తుపానున్నయెడల నిట్టివి చూడనగును.

మేఘములు :—మేఘము లనేకవిధములు. వీటిలో కొన్నిటికి సిర్రనుమేఘములు (Cirrus), క్యూములను

సిర్సనుమేఘములు అన్నిమేఘములకంటె మంద మైనవి. ఇవి చాలయెత్తుగాను, సన్నముగాను, పొడవుగను, తెల్లగను నీటి ప్రవాహమున దివి కాననగును. ఏకముగ నుండక విడివిడిగా సమాంతరములుగ నుండును. కొన్ని సమయములయందు ఇవి సమకొణములుగ కలసికొనును. ఆకాశపుభావిస్థితి నెప్పుదిగ నుండునపుడు ఇట్టిమేఘములు కానవచ్చును. ఇవి కానవడునప్పుడు మంద మైనగాలి నీచి హృదయమును రంజింపఁ జేయుచుండును.

కూర్మములనుమేఘములు సిర్సనుమేఘములకంటె కొంచెము చట్టముగ నుండును. గాలిలో నీచి కదలుచుండును. నర్చిచిహ్నములు కానవచ్చునప్పు డివి విడిపోయి ముద్దలుముద్దలుగ నున్నటుల కానవచ్చును.

స్నేటనుమేఘములు భూమికి చాల దగ్గరగ నుండును. ఇవి యేకముగ కనబడును. గుండ్రిముగాను, పొరలు పొరలుగాను ఇవి యున్నటులు కానవచ్చును. ఎండాకాలమునందే యివి సాధారణముగ కానవచ్చును. అప్పు డప్పుడు చలికాలమునందు కూడ కానవచ్చును. ఈమేఘములు కానవచ్చునపుడు పెద్దగాలి సాధారణముగ వచ్చును.

కూర్మములలోస్నేటనుమేఘములు రుక్మిణి భయంకరములుగ కానవచ్చును. ఇట్టిమేఘములను చూచినప్పు డెవరి మనములు నేదాంతసంబంధ మైనయాహులతో నిండకుండును? వీటిఅంచులు తెల్లగ నుండును. అందువలన మంచుతో కప్పబడినవర్షితసమూహములవలె కనబడి హిమాయవర్షితములుగ జ్ఞప్తికే దెచ్చును.

నింబనుమేఘములను నల్ల మేఘము లని పిలుచుటయు దేమియు సత్యమోక్షి లేదు. ఇవి వేరుముగ నాకాశము నాచరించి ప్రపంచము నంతయు కాంతివిహీనుముగ చేసివేయును. అంతకుంత కిది యభివృద్ధి నొందును. వెంటనే మెగుల్చుతోను, ఉరుములతోను, భయంకరముగ నర్పించును. వర్షాంతమునం దిది వెంటనే మాత్ర మైపోవును. ఇట్టివాటిని మీ రనేకవర్షాయముల చూచియే యుందురు. పైఠెప్పినమేఘము లెప్పు డైన మీకు కనబడిన యెట్లు వెంటనే వాటిచిత్తములను వ్రాసి పదిలపఱిచియుండవలెను. ఎప్పుటి కైన నీచి త్రగువును పడికించువును.

గాలులు :—గాలులు మనకు కానరావు. ఇవి మనకు చాల ఆసక్త్యక మైనవి. ఇవి వీచి, యింట్లు చెట్లు మొదలుగాగలనిర్మాణముల నన్నిటిని పాడుచేయుచుండును. గాలిని చిత్రమునందు చూపలేము కాని అది చేసినట్టి యు చేయుచుండినట్టియు పనిని చూపగలము. చెట్లు విరిగిపోయినట్టును, విగుగుచున్నటులును, విరిగిపోబోవుచున్నటులును, ఆకులు మొదలగునవి యెగుగుచున్నటులును, బట్టలు గాలియందు కొట్టుకొనుచున్నటులును, వ్రాసినయెట్లు గాలి వీచుచున్నటులు వెంటనే విదిత మగును కాని గాలి యొకేనైపునకు వీచుచుండును. అందువలన పృష్ఠియందుండు వస్తువు లన్నియు నొకేనైపునకు నాలియుండును. సుడిగాలులు బహువిచిత్రముగ నుండును. ఆకులు, యినుక, యింక దానియావరణమునకు నచ్చినవస్తువులు మీది కెగరిపోవును. ఎడారులయందు సుడిగాలి వీచునమయమునయినుక స్తంభములు లేచుచుండును. ఇరునైపులనుండి రెండు సమానబలము గలగాలులు వీచునప్పు డిట్టివి సంభవించును.

సైమానుగాలులు అరేబియాయందు విస్తారము ప్రబలును. ప్రారంభమున నాకాశము నిర్లయుముగ నుండును. నూచ్యుడు తీక్షణముగ ప్రకాశించును. ఈసైమానుగాలి వీచుచు దానితో యినుకను తీసుకొని పోవుచుండును. ఇవి చాలనరకు విషవాయువులు. వీటిబారినండి తప్పించుకొనుటకు మరుష్యులు భూమిమీదను పండుకొనెనగు. ఒంటెలు వాటిమూతులను ఇసుకలో దూర్చివేయును. చలికాలమునం దీగాలులు చల్లగనుండును. ఇట్టిగాలులను ప్రసర్పింపవలె నన్న, ఇసుక యెగుగుచున్నటులు, మరుజులు, ఒంటెలు, యినుకమీద చచ్చి పడియున్నటులు వ్రాయవలెను.

అగ్నిపర్వతములు :—ఇవి నిదముగ పర్వతములు కావు. అగ్నిచే చేయబడలేదు. భూమియొక్క అంతర్భాగమున కొన్నిమార్పులు కలిగి అనేకవస్తువులు ద్రవసహముగ మాటి భూమిని పగుల్చుకొని, పైకివచ్చి యెత్తుగ లేచును. ఆపదార్థములే నలువైపుల పడును. అందువలన చుట్టును భూమి యొకపర్వతాకారమును దాల్చును. ఈఅగ్నిపర్వతములు విజృంభించునపుడు దగ్గర కెనగును వెల్లఁజాలరు.

ఎల్లసమయములయందు నిది యిట్టిస్థితియం దుండదు. కొన్నిసమయములయందు చల్లారి నల్లనిపొగమా త్రము వచ్చుచుండును. మఱికొన్నిసమయములయందు దీపాగకూడ రాదు. అట్టిసమయమునందు మనము వెల్లి దాని కన్నము ద్వారా చూచినయెడల, అన్నివస్తువులు కరిగి అగ్నిప్రవాహమువలె ప్రవహించుచున్నట్లుల చూడఁగలము. దీనిని చిత్రించునపు డెఱువును నలుపును విస్తారముపయోగపడును.

వేడినీటియాటలు చూచుట కగ్నివర్షితములవలె కానవచ్చును. కాని యిందు రాట్ల, పొగ మొదలగునవి పైకి రావు. వేడినీళ్లుమాత్రము పైకి లేచుచుండును.

వర్షము :—వర్షమునందు దగ్గర నున్నవస్తువులు కొంచెము కానబడుచుండును. దూరముగ నున్నవి కానబడవు. గాలిపీచును, చెట్లు వంగియుండును. దేశమంతయు నీటిమయమైయుండును. జంతువు లన్నియు తడిసిపోవును. మనుజులు గొడుగులు వేసికొని పడిపోవుదు రేమో యనుభయముతోను, బట్టలు తడిసిపోవు నేమో యను భీతితోను అతిభయముగ నడచుచుండును. ఆకాశమంతయు భయంకర మై మేఘావృత మై యుండును. చీకటి క్రమియిండును. ఇట్టిచిత్రమును వ్రాయుట తిక్తప్రము. బాగుగ నభ్యాసమైననేగాని యిట్టివాటిని చిత్రించుటకు పూనుకొనరాదు.

ఇంద్రధనుస్సు యిట్టిసమయములయందు కానవగును. ఇందు రంగు లెటులె నుండునో యిదివరకే చెప్పి యుంటిని. దానిప్రకారము నిపుణతతో చిత్రించవలెను. ఇంద్రధనుస్సు చెప్పుటకు వీలులేదు. చెప్పిన లాభము లేదు. అందువలన విద్యార్థులు ఆకాశమునం దీంద్రధనుస్సును చూచి వ్రాయుట యుత్తమము.

సూర్యుడు :—భానుడు లోకబంధపుడు. ఈతడు తేనియెడల లోకసంతయు నంధకారబంధుర మైయుండును. జీవరాసు లన్నియు చనిపోవును.

సూర్యునివెలుతురు, ప్రకృతిని చాలనఱకు మార్చివేయు ననియు, సూర్యుడు ప్రకాశించునప్పుడు ప్రదేశ చిత్రములను వ్రాయుట కష్టమనియు నిదివరకే చెప్పితిని.

ప్రస్తుతము సూర్యుని చిత్రించుటను నేర్పుకొందము. 35—4లో చూపిన విధముగ చిత్రింపవలెను.

దీని కుపయోగించురంగులు.

(1) తెలుపు, పసుపు, ఎఱుపు.	(2) కొంచెముపసుపు, తెలుపు.
(3) తెలుపు, వెర్మిలియను, కోబాల్టు.	(4) కొంచెమువెర్మిలియను, విస్తారము కోబాల్టు.
(5) కోబాల్టు, ఉబ్బిమైను.	

సూర్యబింబమునకు విస్తారము తెలుపు.

ఇంద్రధనుస్సువలెనే దీనిని జాగ్రూకతతో చిత్రింపవలసియుండును.

దూరముగనుండునముద్రముయొక్క రంగును, సూర్యునియొక్క రంగును ఒకేవిధముగ నుండును. ఇరువైపులు నుండుజలభాగమునకు నలుపును, ఇండిగోరంగును, కోబాల్టును, బరంటుశయనారంగును వేయవలెను. ఆకు పచ్చమాత్రము విస్తారము వేయకూడదు.

సూర్యోద్భవమును, సూర్యాస్తమయమును, 35—5 లో చూపిన విధముగ చిత్రింపవలెను.

దీని కుపయోగించురంగులు:—

- (1) కొంచెముఆకుపచ్చ, నీలి.
- (2) కోబాల్టును, కొంచెముక్రిమిజనులేకును, బరంటుశయనారంగు.
- (3) విస్తారముకోబాల్టు, కొంచెము ఇతరరంగులు.
- (4) ఇంక విస్తారము కోబాల్టు, చాలాకొంచెము ఇతరరంగులు.
- (5) క్రేనెల్లము, కోబాల్టు, క్రిమిజనులేకు, బరంటుశయనారంగు.
- (6) క్రిమిజనులేకు, వెర్మిలియనుపచ్చము.

ఇట్టిసమయమునందు ఆకాశమునకు వివిధ మైనరంగులు వచ్చును. దీనిదగ్గర నున్ననీటియం దీరంగులు వేయవలెను. కాని కొంచెము పలుచగ వేయుట యుక్తము.

ఆకాశమునకును, నీటికిని, పనికివచ్చురంగులు:—కోబాల్టు ఆకాశమునకును, సముద్రమునకును వేయుటకు మిక్కిలి యుపయోగపడును. ఇది ఆజీనతరువాత నీరంగును మార్పుటకు చిందూరంగును, కావిరంగును వేసినచాలును.

నీలివర్ణము ప్రానుమేడరురంగుతోను, కావిరంగుతోను కలిపి వీటికి వేయవచ్చును. పసుపుతో కలిపినయెడల తుపానుసమయమునందు ఆకాశమునకు వేయుటకు పనికివచ్చును.

ఇండిగోరంగును పసుపుతో కలిపిన రాత్రిలయందు కానవచ్చుమేఘములకును, దూరముగ నుండుపర్వతములకును, పనికివచ్చును. ప్రానుమేడరురంగుతో కలిపిన రాత్రిలయందు కానవచ్చిననీటికి పూయవచ్చును. ప్రానుమేడరురంగుతోను బరంటుశయనాతోను, కలిపిన గాఢ మైనరంగులరాళ్లకు వేయవచ్చును.

ప్రానుమేడరురంగును, కోబాల్టుతోను, వేండిక్యుప్రానురంగుతోను కలిపిన దూరమున నుండునస్తువులకు వేయవచ్చును. నీలిరంగుతోను, బరంటుశయనారంగుతోను కలిపిన చాయకువేయుటకు పనికివచ్చును.

వెల్లిలినునచ్చము, ఉదయపు సాయంకాలపు ఆకాశములకు పనికివచ్చును. గోపిచందనపురంగుతోను, కోబాల్టుతోను కలిపినయెడల తుపానుఆకాశముకు వేయవచ్చును. గాఢముగ నుండుమేఘములకు వైటురెడ్డును కలిపిన చాలును. దూరముగ నుండుగృహములకు చిందూరవర్ణమును, బరంటుశయనారంగును, ప్రానుమేడరురంగును ఈరంగుతో కలిపి వేయవచ్చును. తేలిక యైనఎఱుపురంగును కోబాల్టుతో కలిపినయెడల మేఘములకు పనికివచ్చును. ఈరంగుపై బరంటుశయనారంగును వేసినయెడల గాఢత తగ్గును. ఇండిగోరంగుతో కలిపిన ఛాయకు పనికివచ్చును.

గోపిచందనపురంగు ఆకాశమునకును, పడవలకును, ఇండ్లకును, పనికివచ్చును. ఇతరరంగులతో కలిపినయెడల చెడిపోవును. అందువలన నితరరంగులపై నిద్దాసిని పలుచగ వేసుకొని రావలెను.

బరంటుశయనారంగు రాళ్లకును, బురదకును, ఇండ్లకును, వేయుట కశ్యంతోపకారిగ నుండును. వీగతో కలిపిన మంచిఆకుపచ్చవర్ణము లభించును. కోబాల్టుతో కలిపిన చక్కనిరంగును, నీలితోకలిపిన గాఢ మైనరంగును వచ్చును. న్యూట్రల్ టెంటుతో కలిపిన అనేకవిధముల నుపయోగపడును.

ప్రానుమేడరురంగును కోబాల్టుతో కలిపిన నీక కుపయోగపడును. ఇండిగోరంగుతో కలిపిన దగ్గరనున్న వాటిఛాయ కశ్యంతోపకారిగ నుండును. న్యూట్రలుటింటుతో కలిపిన గాఢ మైననీడను చిత్రించుటకు పనికివచ్చును. ఎఱుపుతో కలిపిన ఛాయకును దూరముగ నుండుఎఱుపుబావుటాలకును, దగ్గరగ నుండు ననేకనస్తువులకును వేయుట కుపయోగపడును.

సిపియాను మసిరంగుతోను (Lamp Black) ప్రానుమేడరుతోను కలిపిన ప్రదేశచిత్రములయందు పనికివచ్చును.

మసిరంగును బరంటుశయనాతోను ప్రానుమేడరురంగుతోను కలిపి ప్రదేశపటములయందు పయోగించెదరు.

ప్రేరంగులను విద్యాధులవిషయమై చెప్పితిని. మంచిఅభ్యాసముగ వారు ఇంక నెక్కువరంగుల నుపయోగించెదరు. కాని వారుకూడ ఈరంగులతోనే అధ్యసించి అనుభవశాలు లైరి. చిత్తరువులను కొలదిరంగులతోనే చిత్రింపవచ్చును. అందువలన సాధ్య మైనంతవరకు విద్యాధులు తక్కువవర్ణములనే యుపయోగించెదరు.

చెట్లకు పూయు రంగులు :—మారముగనుండు చెట్ల కీర్తిముగ రంగు పూయుదురు.

1. కోబాట్టుతోను, నిమ్మపండురల్లముతోను పూసి, కోబాట్టుతోను, గోపిచందనపురంగుతోను ఛాయ నివ్వవలెను.

2. కోబాట్టును, గోపిచందనపువ్వును, గులాబిరంగును కలిపి పూసి, కోబాట్టుతోను, గెంబోజితోను, ఛాయనిచ్చుట మంచిది.

3. కోబాట్టుతోను, ఇండియానుపుతోను, చిత్రించి, కోబాట్టును, రాలుంబును, (Row Umbur) ఛాయ కుప్పయోగించెదరు.

4. కోబాట్టును, గెంబోజిని, గులాబిని వేసి, కోబాట్టుతోను, త్రానుమేషరంగుతోను, ఛాయను చిత్రించెదరు.

5. పరానునీలితోను, గోపిచందనమురంగుతోను, చిత్రించి, పరానునీలిని, గెంబోజిని, త్రానుమేషరంగును ఛాయ కుప్పయోగించెదరు.

దగ్గరి నుండు చెట్లకు వేయు రంగులు.

1. ఇండిగోరంగును, గెంబోజిని, క్రైటుజనును వేసి నీలితోను, గెంబోజితోను, బరంటుశాయనాతోను ఛాయ నిచ్చెదరు.

2. నీలిని, గోపిచందనమురంగును వేసి నీలిని, ఇండియానుపును ఛాయ కుప్పయోగించవలెను. తేనీయొకట నీలిని, బరంటుశాయనారంగును ఛాయకు కలపించును.

3. ఇండిగోరంగును, గెంబోజిని వేసి ఇండిగోరంగును, ఇండియానుపును ఛాయనచ్చుటకు సాధారణముగ నుపయోగించెదరు.

సాధారణముగ చెట్ల కీర్తిగురంగులు వేసి వచ్చును.

1. ఇండిగోరంగుతోను, గోపిచందనమురంగుతోను చిత్రించి, ఇండిగోరంగుతోను, బరంటుశాయనారంగుతోను ఛాయనిచ్చెదరు.

2. ఇండిగోను, గెంబోజిని, బరంటుశాయనారంగును వేసి ఇండిగోను, గెంబోజిని, త్రానుమేషరంగును ఛాయను చిత్రించుట కుపయోగించెదరు.

3. ఇండిగోను, గులాబిమిశ్రితమైన బరంటుశాయనారంగును వేసి, పరానునీలితోను, గులాబిమిశ్రితమైన బరంటుశాయనారంగుతోను, త్రానుమేషరంగుతోను ఛాయనిచ్చెదరు.

సంపూర్ణము.

